

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

INFORMACIJA

**O SUBJEKTIMA BANKARSKOG SISTEMA FEDERACIJE BOSNE I
HERCEGOVINE SA STANJEM NA DAN 30.06.2022. GODINE**

Sarajevo, septembar/rujan 2022. godine

Skraćenice i termini

AMFI	Udruženje mikrofinansijskih organizacija u BiH
AOD	Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine
BD	Brčko Distrikt
BiH	Bosna i Hercegovina
CBBiH	Centralna banka Bosne i Hercegovine
CRK	Centralni registar kredita poslovnih subjekata i fizičkih lica u BiH
DPP	Devizni platni promet
EBA	European Banking Authority (Evropsko nadzorno tijelo za bankarstvo)
EBRD	European Bank for Reconstruction and Development (Evropska banka za obnovu i razvoj)
ECB	European Central Bank (Evropska centralna banka)
ECL	Expected credit loss (Očekivani kreditni gubitak)
EFSE	European Fund for Southeast Europe (Evropski fond za Jugoistočnu Evropu)
EKS	Efektivna kamatna stopa
EU	Europska unija
FBA	Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FED	The Federal Reserve (Američka centralna banka)
FOO	Finansijsko-obavještajni odjel
FSAP	Financial Sector Assessment Program (Program procjene finansijskog sektora)
FX rizik	Foreign Exchange Risk (Devizni rizik)
ICAAP	Internal Capital Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti kapitala)
IKT	Informaciono-komunikacione tehnologije
ILAAP	Internal Liquidity Adequacy Assessment Process (Interni proces procjene adekvatnosti likvidnosti)
LCR	Liquidity Coverage Ratio (Koeficijent pokriva likvidnosti)
MKD	Mikrokreditno društvo
MKF	Mikrokreditna fondacija
MKO	Mikrokreditna organizacija
MMF	Međunarodni monetarni fond
NFI	Nedepozitne finansijske institucije
NKS	Nominalna kamatna stopa
NPL	Non performing loans (Nekvalitetni krediti)
Pandemija	Virusno oboljenje „COVID - 19“
RBFBiH	Razvojna banka Federacije Bosne i Hercegovine
RKG	Rezerve za kreditne gubitke
RS	Republika Srpska
SAD	Sjedinjene Američke Države
SB	Svjetska banka
SBS	Subjkti bankarskog sistema FBiH: banke, bankarske grupe, razvojne banke, MKO, lizing društva, faktoring društva, mjenjači i druge finansijske organizacije čije poslovanje nadzire FBA
SPNiFTA	Sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti

SREP	Supervisory Review and Evaluation Process (Supervizorski pregled i proces procjene)
UBBiH	Udruženje banaka Bosne i Hercegovine
UDLBiH	Udruženje društava za lizing BiH
UPP	Unutrašnji platni promet
USAID FINRA Projekat	United States Agency for International Development - Financial Reform Agenda Activity Project (Agencija Sjedinjenih Američkih Država za međunarodni razvoj - Projekat reformi finansijskog sektora)
UO FBA	Upravni odbor Agencije za bankarstvo Federacije BiH
ZoA	Zakon o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine
ZoB	Zakon o bankama
ZoF	Zakon o faktoringu
ZoL	Zakon o lizingu
ZoMKO	Zakon o mikrokreditnim organizacijama

SADRŽAJ:

SKRAĆENICE I TERMINI	2
SPISAK TABELA:	6
SPISAK GRAFIKONA:	8
SAŽETAK REGULATORNIH ZAHTJEVA I STANDARDI POSLOVANJA SBS	9
SAŽETAK	12
UVOD.....	17
1. MAKROEKONOMSKI OKVIR POSLOVANJA KREDITNIH INSTITUCIJA	19
2. BANKARSKI SEKTOR.....	27
2.1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBiH.....	27
2.1.1. Status, broj i poslovna mreža	27
2.1.2. Struktura vlasništva i tržišno učešće.....	27
2.1.3. Kadrovska struktura.....	29
2.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	30
2.2.1. Bilans stanja	30
2.2.2. Obaveze	34
2.2.3. Kapital i adekvatnost kapitala.....	37
2.2.4. Kreditni rizik.....	39
2.2.5. Profitabilnost	45
2.2.6. Ponderisane NKS i EKS	49
2.2.7. Likvidnost.....	50
2.2.8. Devizni (FX) rizik.....	54
2.2.9. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi.....	55
2.3. PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR.....	56
3. SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA	58
3.1. MIKROKREDITNI SEKTOR.....	58
3.1.1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA U FBiH.....	58
3.1.1.1. Status, broj i poslovna mreža	58
3.1.1.2. Struktura vlasništva	58
3.1.1.3. Kadrovska struktura	58
3.1.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	58
3.1.2.1. Bilans stanja.....	58
3.1.2.2. Kapital i obaveze.....	58
3.1.2.3. Aktiva i kvalitet aktive	58
3.1.2.4. Finansijski rezultat mikrokreditnog sektora FBiH.....	58
3.1.3. PREPORUKE ZA MIKROKREDITNI SEKTOR.....	58
3.2. LIZING SEKTOR.....	69
3.2.1. STRUKTURA LIZING SEKTORA U FBiH	69
3.2.1.1. Broj lizing društava i podružnica	69
3.2.1.2. Struktura vlasništva	69
3.2.1.3. Kadrovska struktura	69
3.2.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA	70
3.2.2.1. Bilans stanja.....	70
3.2.2.2. Kapital i obaveze.....	71
3.2.2.3. Aktiva i kvalitet aktive	72
3.2.2.4. Profitabilnost.....	73
3.2.2.5. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti lizinga	75
3.2.3. PREPORUKE ZA LIZING SEKTOR	76
3.3. FAKTORING POSLOVI.....	77
3.3.1. Učesnici na tržištu faktoringa u FBiH	77

3.3.2. Obim, struktura i trend faktoring poslovanja u FBiH.....	77
3.3.3. PREPORUKE ZA FAKTORING POSLOVANJE	79
4. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA I SPNIFTA	81
4.1. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA	81
4.2. SPNIFTA	83
ZAKLJUČAK	84
PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR.....	86
Prilog 1 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 30.06.2022.	86
Prilog 2 - Bilans stanja banaka u FBiH po šemi FBA (aktivni podbilans) - 30.06.2022.	87
Prilog 3 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 30.06.2022.	88
Prilog 4 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 30.06.2022.	89
Prilog 5 - Bilans uspjeha banaka u FBiH po šemi FBA - 30.06.2022.	90
Prilog 6 - Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima.....	91
PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR.....	92
Prilog 7 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 30.06.2022.	92
Prilog 8 - Zbirni bilans stanja MKF - 30.06.2022.....	93
Prilog 9 - Zbirni bilans stanja MKD - 30.06.2022.	94
Prilog 10 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 30.06.2022.	95
Prilog 11 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO - 30.06.2022.....	96
Prilog 11a - Uporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO.....	96
Prilog 12 - Zbirni bilans uspjeha MKF - 30.06.2022.....	97
Prilog 13 - Zbirni bilans uspjeha MKD - 30.06.2022.	98
PRILOZI ZA LIZING SEKTOR	99
Prilog 14 - Osnovni podaci o lizing društvima u FBiH - 30.06.2022.	99
Prilog 15 - Zbirni bilans stanja lizing društava - 30.06.2022.....	100
Prilog 16 - Pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH - 30.06.2022.	101
Prilog 17 - Zbirni bilans uspjeha lizing društava - 30.06.2022.....	102
Prilog 18 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu - 30.06.2022.	103
Prilog 18a - Uporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu	103

Spisak tabela:

Tabela 1:	Izdvojeni makroekonomski pokazatelji.....	20
Tabela 2:	Org. dijelovi, mreža bankomata i POS uređaja banaka koje posluju u FBiH.....	27
Tabela 3:	Struktura vlasništva prema ukupnom kapitalu.....	29
Tabela 4:	Struktura vlasništva prema učešću državnog, privatnog i stranog kapitala.....	29
Tabela 5:	Tržišni udjeli banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu).....	29
Tabela 6:	Kvalifikaciona struktura zaposlenih u bankama FBiH.....	29
Tabela 7:	Ukupna aktiva po zaposlenom.....	30
Tabela 8:	Bilans stanja.....	30
Tabela 9:	Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi.....	31
Tabela 10:	Učešće grupa banaka u ukupnoj aktivni.....	32
Tabela 11:	Novčana sredstva banaka	32
Tabela 12:	Vrijednosni papiri prema vrsti instrumenta.....	33
Tabela 13:	Vrijednosni papiri entitetskih vlada BiH.....	33
Tabela 14:	Sektorska struktura depozita.....	35
Tabela 15:	Štednja stanovništva.....	35
Tabela 16:	Ročna struktura štednih depozita stanovništva.....	36
Tabela 17:	Kreditni, štednja i depoziti stanovništva	36
Tabela 18:	Izveštaj o stanju regulatornog kapitala.....	37
Tabela 19:	Struktura izloženosti riziku.....	38
Tabela 20:	Pokazatelji adekvatnosti kapitala.....	39
Tabela 21:	Stopa finansijske poluge.....	39
Tabela 22:	Finansijska imovina, vanbilansne stavke i ECL.....	40
Tabela 23:	Izloženosti prema nivoima kreditnog rizika.....	40
Tabela 24:	Sektorska struktura kredita.....	42
Tabela 25:	Ročna struktura kredita.....	42
Tabela 26:	Kreditni prema nivoima kreditnog rizika.....	43
Tabela 27:	Pokazatelji kreditnog rizika.....	45
Tabela 28:	Ostvareni finansijski rezultat banaka.....	46
Tabela 29:	Struktura ukupnih prihoda banaka.....	46
Tabela 30:	Struktura ukupnih rashoda banaka.....	47
Tabela 31:	Pokazatelji profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti.....	49
Tabela 32:	LCR.....	50
Tabela 33:	Zaštitni sloj likvidnosti.....	51
Tabela 34:	Neto likvidnosni odlivi.....	51
Tabela 35:	Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću.....	52
Tabela 36:	Ročna usklađenost finansijske aktive i obaveza do 180 dana.....	53
Tabela 37:	Pokazatelji likvidnosti.....	53
Tabela 38:	Devizna usklađenost finansijske aktive i obaveza (EUR i ukupno).....	54
Tabela 39:	Ukupna ponderisana pozicija bankarske knjige.....	55
Tabela 40:	Kvalifikaciona struktura zaposlenih u MKO u FBiH.....	60
Tabela 41:	Bilans stanja mikrokreditnog sektora.....	60
Tabela 42:	Struktura kapitala mikrokreditnog sektora.....	62
Tabela 43:	Ročna struktura uzetih kredita.....	62
Tabela 44:	Neto mikrokreditni	63
Tabela 45:	Sektorska i ročna struktura mikrokredita.....	63
Tabela 46:	RKG.....	64
Tabela 47:	Ostvareni finansijski rezultat MKO.....	66
Tabela 48:	Struktura ukupnih prihoda MKO.....	66
Tabela 49:	Struktura ukupnih rashoda MKO.....	67
Tabela 50:	Kvalifikaciona struktura zaposlenih u lizing društvima FBiH.....	69

Tabela 51: Struktura potraživanja po finansijskom lizingu.....	70
Tabela 52: Struktura neto bilansnih pozicija aktive.....	71
Tabela 53: Pregled rezervi za finansijski lizing.....	72
Tabela 54: Ostvareni finansijski rezultat lizing društava.....	73
Tabela 55: Struktura ukupnih prihoda lizing društava.....	74
Tabela 56: Struktura ukupnih rashoda lizing društava.....	74
Tabela 57: Struktura broja zaključenih ugovora i iznosa finansiranja lizing sistema	75
Tabela 58: Nominalni iznos otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima u FBiH, prema vrsti faktoringa i domicilnosti.....	78
Tabela 59: Obim UPP-a i DPP-a	81
Tabela 60: Obim DPP-a	81
Tabela 61: Obim UPP-a	82
Tabela 62: Izvršeni mjenjački poslovi banaka	82
Tabela 63: Izvršeni mjenjački poslovi ovlaštenih mjenjača.....	82
Tabela 64: Izvještene transakcije po broju i vrijednosti - banke.....	83
Tabela 65: Izvještene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - banke.....	83
Tabela 66: Izvještene sumnjive transakcije po broju i vrijednosti - MKO	83

Spisak grafikona:

Grafikon 1:	Glavne kamatne stope vodećih centralnih banaka.....	21
Grafikon 2:	Omjer NPL-a i stopa kapitala banaka u EU	23
Grafikon 3:	ROE i ROA banaka u EU.....	24
Grafikon 4:	Struktura stranog kapitala po zemljama, učešće u %.....	28
Grafikon 5:	Struktura stranog kapitala po zemljama - sjedištu grupe, učešće u %	28
Grafikon 6:	Herfindahlov indeks koncentracije u aktivni, kreditima i depozitima	31
Grafikon 7:	Koncentracijske stope za pet najvećih banaka - CR5: aktiva, krediti i depoziti.....	32
Grafikon 8:	Struktura izloženosti u vidu vrijednosnih papira prema kriteriju države emitenta	33
Grafikon 9:	Ukupni depoziti	34
Grafikon 10:	Omjer kredita i depozita.....	34
Grafikon 11:	Ukupna štednja stanovništva	36
Grafikon 12:	Kreditni	42
Grafikon 13:	Učešće NPL-a u kreditima.....	44
Grafikon 14:	Aktiva, mikrokrediti i kapital po godinama.....	61
Grafikon 15:	Sektorska struktura mikrokredita (uporedni pregled).....	64
Grafikon 16:	Pokazatelji kvalitete portfolija.....	65
Grafikon 17:	Struktura potraživanja po finansijskom lizingu (uporedni pregled).....	71
Grafikon 18:	Struktura procijenjene tržišne vrijednosti izuzetih predmeta lizinga (u 000 KM) i broja izuzetih predmeta	73

Sažetak regulatornih zahtjeva i standardi poslovanja SBS

Minimalni iznos uplaćenog osnivačkog kapitala - 15 miliona KM	Član 24. stav (2) ZoB ¹
Stopa redovnog osnovnog kapitala - 6,75%	Član 34. stav (1), tačka a) Odluke o izračunavanju kapitala banke ²
Stopa osnovnog kapitala - 9%	Član 34. stav (1), tačka b) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Stopa regulatornog kapitala - 12%	Član 34. stav (1), tačka c) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Zaštitni sloj za očuvanje kapitala u obliku redovnog osnovnog kapitala - 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku	Član 39. stav (1) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Stopa finansijske poluge - 6%	Član 37. stav (2) Odluke o izračunavanju kapitala banke
Koeficijent pokrića likvidnosti - LCR ≥100%	Član 17. stav (2) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke ³
Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza	<p>Ročno usklađivanje preostalih rokova do ugovorenih dospijeća instrumenata aktive i obaveza:</p> <ul style="list-style-type: none"> - najmanje 65% izvora sredstava sa rokom dospijeća do 30 dana angažuje u plasmane (instrumente aktive) sa rokom dospijeća do 30 dana, član 43. stav (8), tačka a) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke; - najmanje 60% izvora sredstava sa rokom dospijeća do 90 dana angažuje u plasmane (instrumente aktive) sa rokom dospijeća do 90 dana, član 43. stav (8), tačka b) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke; - najmanje 55% izvora sredstava sa rokom dospijeća do 180 dana angažuje u plasmane (instrumente aktive) sa rokom dospijeća do 180 dana, član 43. stav (8), tačka c) Odluke o upravljanju rizikom likvidnosti banke.
Ograničenje za individualnu deviznu poziciju preko-noći banke, osim u EUR-ima - najviše do 20% priznatog kapitala banke	Član 3. stav (2), tačka a) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke ⁴
Ograničenje za individualnu deviznu poziciju preko-noći u EUR-ima - najviše do 40% priznatog kapitala banke.	Član 3. stav (2), tačka b) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke
Ograničenje za ukupnu deviznu poziciju - najviše do 40% priznatog kapitala banke	Član 3. stav (2), tačka c) Odluke o upravljanju deviznim rizikom banke

¹ „Službene novine Federacije BiH“, broj 27/17

² „Službene novine Federacije BiH“, br. 81/17, 50/19, 37/20 i 81/20

³ „Službene novine Federacije BiH“, broj 39/21

⁴ „Službene novine Federacije BiH“, br. 81/17 i 37/20

Odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala ≤ 20%	Član 7. Odluke o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi ⁵
Herfindahl-Hirschman indeks - HHI	Predstavlja najčešće korištenu mjeru koncentracije u evropskom i američkom ekonomskom sistemu. HHI je zbir kvadrata procentnih udjela konkretne veličine (npr. aktive, depozita, kredita) svih tržišnih učesnika u sistemu. Ako je vrijednost HHI manja od 1000, smatra se da na tržištu nije prisutna koncentracija, za vrijednost indeksa između 1000 i 1800 jedinica na tržištu je prisutna umjerena koncentracija, ako je vrijednost HHI iznad 1800, to je pokazatelj postojanja visoke koncentracije.
Koncentracijska stopa - CR	CR je pokazatelj koncentracije u bankarskom sektoru i predstavlja ukupno učešće najvećih banaka u sektoru u odabranim relevantnim kategorijama: u aktivima, kreditima i depozitima. Označava se prema broju banaka koje se uključuju u izračun, npr. CR 5. Ne postoji jedinstven i općeprihvaćen stav o interpretaciji dobivenih rezultata koncentracijskog omjera. Ako je veća vrijednost, veća je koncentracija tržišta.
Odnos krediti/depoziti i uzeti krediti	Pokazuje odnos najvažnijih bankarska agregata, kredita, na strani aktive i depozita i uzetih kredita, na strani izvora sredstava. Što je stopa veća, to je slabija pozicija likvidnosti banke. Iskustveni standardi su: manji od 70% - veoma solidan, 71%-75% - zadovoljavajući, 76%-80% - na granici zadovoljavajućeg, 81%-85% - nedovoljan, preko 85% - kritičan.
Minimalan iznos osnovnog kapitala MKD - 500.000 KM	Član 26. stav (1) ZoMKO ⁶
Minimalan iznos osnovnog kapitala MKF - 50.000 KM	Član 36. stav (1) ZoMKO
Stopa fiksne aktive u odnosu na ukupnu aktivu umanjenu za donirani kapital - do 10% za MKF i MKD u kojem MKF ima većinsko vlasništvo	Član 11. stav (2) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji ⁷
Stopa kapitala umanjenog za donirani kapital u odnosu na ukupnu aktivu MKO - preko 10%	Član 11. stav (1) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji
Portfolio u riziku MKO preko 30 dana (PAR) - do 5%	Član 12. stav (1) tačka c) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikrokreditnoj organizaciji

⁵ "Službene novine Federacije BiH", broj 41/20

⁶ "Službene novine Federacije BiH", broj 59/06

⁷ "Službene novine Federacije BiH", broj 103/18

Godišnji otpis MKO - do 3%	Član 12. stav (1) tačka d) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikro kreditnoj organizaciji
Operativna efikasnost poslovanja MKO - do 45%	Član 12. stav (1) tačka b) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikro kreditnoj organizaciji
Povrat na aktivu MKO prilagođen za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije (AROA) – pozitivan	Član 12. stav (1) tačka a) Odluke o uslovima i ostalim standardima poslovanja i ograničenjima u mikro kreditnoj organizaciji
Minimalan iznos osnovnog kapitala lizing društava - 250.000 KM	Član 8. stav (1) ZoL ⁸
Minimalan iznos osnovnog kapitala društava za faktoring - 750.000 KM	Član 27. stav (1) ZoF ⁹

⁸ „Službene novine Federacije BiH“, br. 85/08, 39/09, 65/13 i 104/16

⁹ „Službene novine Federacije BiH“, br. 14/16 i 74/20

SAŽETAK

Osnovni pokazatelji poslovanja bankarskog sektora u FBiH

Dozvola za rad | 14 komercijalnih banaka, 517 organizacionih dijelova i 6.423 zaposlena, što je za 0,1% manje u odnosu na kraj prethodne godine

Aktiva | Neto aktiva 26,3 milijarde KM, krediti 16,1 milijarda KM, novčana sredstva 8,3 milijarde KM, ulaganja u vrijednosne papire 1,9 milijardi KM

Kapital | Ukupni kapital 3,2 milijarde KM (12,1% pasive), od čega dionički kapital 1,4 milijarde KM, regulatorni kapital 2,9 milijardi KM, osnovni kapital i redovni osnovni kapital 2,8 milijardi KM, dopunski kapital 113,3 miliona KM

Stope kapitala | 19,4% stopa regulatornog kapitala, stopa redovnog osnovnog kapitala i osnovnog kapitala 18,6%, stopa finansijske poluge 10%

Bilansne izloženosti prema nivoima kreditnog rizika | 24,3 milijarde KM (90,6% ukupnih bilansnih izloženosti) u nivou kreditnog rizika 1, u nivou kreditnog rizika 2 - 1,6 milijardi KM (5,8% ukupnih bilansnih izloženosti) i 973,2 miliona KM (3,6% ukupnih bilansnih izloženosti) u nivou kreditnog rizika 3

Vanbilansne izloženosti prema nivoima kreditnog rizika | 3,5 milijardi KM u nivou kreditnog rizika 1 (90% ukupnih vanbilansnih izloženosti), u nivou kreditnog rizika 2 - 373,5 miliona KM (9,7% ukupnih vanbilansnih izloženosti) i 10,7 miliona KM u nivou kreditnog rizika 3 (0,3% ukupnih vanbilansnih izloženosti)

Stopa pokrivenosti ECL-om bilansnih izloženosti | 4,1% ukupna stopa pokrivenosti: nivo kreditnog rizika 1 - 0,7%, nivo kreditnog rizika 2 - 10,6% i nivo kreditnog rizika 3 - 79%

Stopa pokrivenosti ECL-om vanbilansnih izloženosti | 1,5% ukupna stopa pokrivenosti: nivo kreditnog rizika 1 - 0,7%, nivo kreditnog rizika 2 - 7,9%, a nivo kreditnog rizika 3 - 41,1%

Kreditni portfolio | Krediti odobreni stanovništvu **7,8 milijardi KM** (povećanje za 228,3 miliona KM ili 3%), a krediti odobreni pravnim licima **8,3 milijarde KM** (povećanje za 23,9 miliona KM ili 0,3%, a ukoliko se isključi smanjenje kratkoročnih izloženosti niskog rizika, ostvaren je rast od 3,8%)

Kreditni portfolio u nivou kreditnog rizika 3 (NPL) | 935,4 miliona KM i čini 5,8% ukupnog kreditnog portfolija (smanjenje za 0,6 procentnih poena u odnosu na kraj prethodne godine). Stopa NPL-a za portfolio pravnih lica **6,5%**, a za sektor stanovništva **5,1%**. **Stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om | 78,7%** (pravna lica 76,4%, a stanovništvo 81,7%) i bilježi povećanje za 1,2 procentna poena

Depoziti | 21,6 milijardi KM (82,2% ukupne pasive), od toga **štedni depoziti 9,9 milijardi KM** sa stopom pada od 5,3%

Obaveze po uzetim kreditima | 563,5 miliona KM (2,1% ukupne pasive)

Trend | Zabilježeno je **povećanje** neto aktive (1,6%), novčanih sredstava (3,5%), kreditnog portfolija (1,6%), fiksne aktive (0,6%), ostale aktive (1,9%), kapitala (2,5%), depozita (2%) i ostalih obaveza (14,1%), dok je zabilježeno **smanjenje** ulaganja u vrijednosne papire (2,4%), plasmana drugim bankama (37,3%) i obaveza po uzetim kreditima (27,7%)

Likvidnost bankarskog sektora u FBiH | Zadovoljavajuća uzimajući u obzir osnovne pokazatelje likvidnosti, kvalitativne i kvantitativne zahtjeve, kao i druge faktore koji utiču na poziciju likvidnosti banaka

Profitabilnost | 175,1 milion KM neto dobit, sve banke su iskazale pozitivan finansijski rezultat

Osnovni pokazatelji poslovanja mikrokreditnog sektora u FBiH

Dozvola za rad | 13 MKO (deset MKF i tri MKD), **356 organizacionih dijelova** i **1.422 zaposlenih**, što je više za 1,7%

Aktiva MKO | 699,8 miliona KM, veća za 6,3 miliona KM ili 0,9%. Stopa pada aktive MKD je 2,4%, dok je stopa rasta MKF 2,1%

Neto mikrokrediti | 575,2 miliona KM (82,2% aktive), veći su za 18,3 miliona KM (u MKD rast za 1,3%, u MKF rast za 4,1%)

PAR preko 30 dana | 1,29%
Godišnja stopa otpisa | 1,45%
Pokazatelji kvaliteta portfolija u okviru propisanih ograničenja uz povećanje PAR-a za 0,02 procentna poena dok je stopa otpisa na istom nivou

Zaključeno je 72.397 ugovora (4,8% više) i **isplaćeno 271,4 miliona KM mikrokredita** (14,4% više)

Kapital | 343,5 miliona KM (49,1% pasive), veći za 9,6 miliona KM ili 2,9% (stopa rasta kapitala MKD 6,1%, dok je stopa rasta kapitala MKF 2,3%)

Obaveze po uzetim kreditima | 324,3 miliona KM (46,3% pasive), smanjene za 1,7 miliona KM (stopa pada kreditnih obaveza MKD je 5,7%, dok je stopa rasta kod MKF 2,6%)

Trend | Zabilježeno je **povećanje** plasmana bankama (234,3%), bruto mikrokredita (3,4%), neto mikrokredita (3,3%), RKG (11,5%), dugoročnih investicija (1,4%), ostale aktive (11,7%) i kapitala (2,9%), dok je zabilježeno **smanjenje** novčanih sredstava (25%), materijalne i nematerijalne imovine (2,9%), obaveza po uzetim kreditima (0,5%) i ostalih obaveza (5%)

Operativna efikasnost poslovanja | 18,83%. Povrat na aktivu, prilagođen za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije **| 2,07%** što je usklađeno s propisanim standardima

Pozitivan finansijski rezultat | 7,1 miliona KM, smanjenje za 0,2 miliona KM. **Neto dobit MKD | 0,7 miliona KM**, a **višak prihoda nad rashodima MKF | 6,5 miliona KM**

Osnovni pokazatelji poslovanja lizing sektora u FBiH

Dozvola za rad | pet lizing društava, tri podružnice u RS-u i 107 zaposlenih, što je više za 5,9%

Aktiva lizing sektora | 409,6 miliona KM, veća za 35,8 miliona KM ili 9,6%

Neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga | 314,5 miliona KM (76,8% aktive), veća su za 23,9 miliona KM

Dospjela neizmirena potraživanja | 2,5 miliona KM, veća za 3,9%. Rezerve za gubitke po finansijskom lizingu | 5,2 miliona KM

Broj i vrijednost novozaključenih lizing ugovora za finansijski i operativni lizing na nivou lizing sistema, povećani za 12,8% i 19%

Obaveze po uzetim kreditima | 365,5 miliona KM (89,2% pasive), veće za 29,2 miliona KM, uz dominantno učešće dugoročnih kredita

Kapital | 35 miliona KM (8,6% pasive), veći za 5,5 miliona KM

Trend | Zabilježeno je povećanje novca i novčanih ekvivalenata (56,3%), bruto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga (8,2%), neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga (8,2%), neto vrijednosti osnovnih sredstava finansiranih putem operativnog lizinga (19,4%), ostale aktive (40,9%), obaveza po uzetim kreditima (8,7%), kapitala (18,7%) i ostalih obaveza (14%), dok je zabilježeno smanjenje plasmana bankama (59,7%), rezervi za gubitke (7,8%) i otpisanih potraživanja (2,2%)

Pozitivan finansijski rezultat | 4,7 miliona KM, povećanje za 2,4 miliona KM

Osnovni pokazatelji faktoring poslovanja u FBiH

Poslovi faktoringa u FBiH | četiri komercijalne banke (dvije članice međunarodnih bankarskih grupa sa sjedištem u zemljama članicama EU i dvije u pretežno domaćem vlasništvu)

Zaključen 131 ugovor o faktoringu (manje za 60 ugovora ili 31,4%) **nominalne vrijednosti otkupljenih novčanih potraživanja u iznosu od 90,2 miliona KM** (povećanje od 10,3 miliona KM ili 12,9%)

Ukupni prihodi pružaoca usluga faktoringa u FBiH | 555 hiljada KM, što je manje za 55 hiljada KM ili 9%

Podaci o posebnim mjerama FBA za SBS u FBiH

76,1 milion KM (0,5% ukupnih kredita bankarskog sektora FBiH) **obuhvaćeno je nekom od aktivnih posebnih mjera**. Kreditni portfolio pravnih lica obuhvaćen nekom od aktivnih mjera je 69,4 miliona KM (0,8% kreditnog portfolija pravnih lica), dok portfolio stanovništva pod aktivnim mjerama iznosi 6,7 miliona KM (0,1% kreditnog portfolija stanovništva)

25,9 miliona KM (3% ukupnog kreditnog portfolija NFI) **obuhvaćeno je nekom od posebnih aktivnih mjera**. U segmentu stanovništva izloženosti obuhvaćene nekom od posebnih mjera iznose 20,2 miliona KM (3,5% ukupnog kreditnog portfolija stanovništva), dok u segmentu pravnih lica izloženosti obuhvaćene nekom od posebnih mjera iznose 5,7 miliona KM (2% ukupnog portfolija pravnih lica)

UVOD

FBA je osnovana 1996. godine kao neovisna i samostalna institucija koja izvršava nadležnosti u skladu sa odredbama ZoA, međunarodnim standardima, principima supervizije i pravilima struke. UO FBA vrši opći nadzor poslovanja FBA, te u skladu sa zakonom propisanim nadležnostima poduzima mjere za efikasno obavljanje poslova iz svog djelokruga. FBA za svoj rad odgovara Parlamentu FBiH.

U okviru redovnog izvršavanja zakonom propisanih nadležnosti, FBA sačinjava i na internet stranici javno objavljuje kvartalne informacije o SBS, koje usvaja UO FBA. Informacija o SBS sa stanjem na dan 30.06.2022. godine sačinjena je korištenjem izvještajnih podataka i informacija koje su SBS dostavili FBA i koji se koriste u redovnom nadzoru SBS.

Sadržajno, Informacija je podijeljena u četiri dijela. Prvi dio se odnosi na makroekonomsko okruženje u kojem posluju kreditne institucije na globalnom nivou. U drugom dijelu prezentirana je detaljna analiza bankarskog sektora FBiH, struktura, finansijski pokazatelji poslovanja i preporuke FBA za bankarski sektor u FBiH. Treći dio odnosi se na detaljnu analizu poslovanja NFI, kao i usklađenost poslovanja NFI sa zakonskom i podzakonskom regulativom u okviru koje su kao zasebni segmenti obrađeni mikrokreditni i lizing sektor, kao i faktoring poslovanje u FBiH, sa pripadajućim preporukama FBA. Četvrti dio prezentira poslovanje banaka u obavljanju platnog prometa i SPNiFTA.

Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS na odobrene kredite i primljene depozite za banke, kao i prosječne ponderisane NKS i EKS za MKO i ugovore o finansijskom lizingu po segmentima prezentira se sa ciljem veće transparentnosti i lakše uporedivosti za korisnike finansijskih usluga kroz priloge, koji su sastavni dio ove Informacije.

Podaci izraženi u procentima u Informaciji iskazani su u pravilu sa jednim decimalnim mjestom, izuzev podataka o visinama NKS i EKS kod SBS i drugim podacima u kojima je to relevantno.

MAKROEKONOMSKI OKVIR POSLOVANJA
KREDITNIH INSTITUCIJA

1. MAKROEKONOMSKI OKVIR POSLOVANJA KREDITNIH INSTITUCIJA

Praćenje makroekonomskih pokazatelja ima poseban značaj u kontekstu kretanja kamatnih stopa i drugih promjena na međunarodnim tržištima, što se može odraziti i na tržište BiH. Banke u BiH su velikim dijelom poslovno vezane sa međunarodnim bankarskim grupacijama, od kojih najveći dio ima sjedišta u zemljama Eurozone.

Analizirajući pokazatelje poslovanja bankarskog sistema u BiH, kao i ekonomsko okruženje, izazovi i rizici za bankarski sistem u BiH najvećim dijelom su vezani za makroekonomske prilike.

Također, za praćenje makroekonomskih pokazatelja i njihovog uticaja na bankarski sektor u BiH potrebno je uzeti u obzir i ograničenja vezana za monetarnu politiku CBBiH, kao i postojanje aranžmana Valutnog odbora.

Prema podacima Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine, stopa inflacije u junu 2022. godine u odnosu na isti mjesec prethodne godine je 15,8%. U odnosu na isti mjesec prethodne godine, najviši prosječni rast cijena u junu 2022. godine zabilježen je u odjeljcima prevoz (34,5%), hrana i bezalkoholna pića (23,4%), te stanovanje i režijski izdaci (14,1%), dok je prosječan pad cijena zabilježen u odjeljcima odjeća i obuća (5,9%).

Prema projekcijama MMF-a iz aprila 2022. godine predviđa se smanjenje rasta svjetske ekonomske aktivnosti (realnog BDP-a) sa procijenjenih 6,1% u 2021. godini na 3,6% u 2022. i 2023. godini, što je za 0,8 i 0,2 procentna poena niže u odnosu na januarske ažurirane prognoze MMF-a.

Na osnovu ažuriranih prognoza MMF-a iz jula 2022. godine, pretpostavke rasta globalne ekonomije u 2022. godini i 2023. godini, smanjene su na 3,2%, odnosno 2,9%, što je za 0,4 i 0,7 procentna poena niže u odnosu na aprilske prognoze.

MMF u svom izvještaju navodi pet glavnih elemenata koji će uticati na globalne prognoze u kratkoročnom periodu, i to: rat u Ukrajini, pooštavanje monetarne politike i volatilnost finansijskog tržišta, fiskalne mjere, usporavanje rasta tržišta u Kini usljed sve češćih ograničenja kretanja (*lockdown*), te pandemija i provođenje vakcinacije.

U tabeli 1 dati su izdvojeni makroekonomski pokazatelji kroz periode:

Tabela 1: Izdvojeni makroekonomski pokazatelji

R. br.	Područje/kamatne stope	2018.	2019.	2020.	2021.	2022. ¹⁰
1	2	3	4	5	6	7
Rast BDP-a u %						
1.	SAD	2,9	2,3	-3,4	5,7	3,7
2.	Eurozona	1,8	1,6	-6,4	5,3	2,8
3.	EU	2,2	2,0	-5,9	5,4	2,9
4.	Slovenija	4,4	3,3	-4,2	8,1	3,7
5.	Hrvatska	2,9	3,5	-8,1	10,4	2,7
6.	Srbija	4,5	4,3	-0,9	7,4	3,5
7.	BiH	3,7	2,8	-3,1	5,8	2,4
Promjena potrošačkih cijena (CPI), godišnji prosjek u %						
1.	SAD	2,4	1,8	1,2	4,7	7,7
2.	Eurozona	1,8	1,2	0,3	2,6	5,3
3.	BiH	1,4	0,6	-1,1	2,0	6,5
Najvažnije kamatne stope						
1.	6-mjesečni Euribor ¹¹	-0,25	-0,35	-0,51	-0,54	-0,03
2.	Prinos na 10-godišnju državnu obveznicu Njemačke ¹²	0,19	-0,30	-0,62	-0,38	1,45
3.	Prinos na 10-godišnju državnu obveznicu Italije	2,98	1,37	0,58	1,05	3,64

Izvor: MMF, World Economic Outlook Database, april 2022. g.; Eurostat

U najvećoj ekonomiji, SAD, nakon ostvarenog rasta BDP-a od 5,7% u 2021. godini, u 2022. godini očekuje se pad istog na 3,7%. Ekonomija EU bila je više pogođena i doživjela je veći pad u 2020. godini, te se sporije oporavlja u poređenju sa ekonomijom SAD. Projicirana stopa rasta BDP-a za EU je 2,9% na godišnjem nivou.

U odnosu na prethodne prognoze, očekuje se da će inflacija, potaknuta povećanjem cijena sirovina i širenjem cjenovnih pritisaka izazvanih ratom u Ukrajini, duži period ostati povišena. Ratna dešavanja će vjerovatno imati dugotrajan efekat na cijene sirovina, što će uticati na povećanje cijena nafte i plina u 2022. godini, te cijena hrane čak i u 2023. godini (uzrokovanih kašnjenjem berbe u 2022. godini). Prema prognozama MMF-a iz aprila 2022. godine, predviđa se da će inflacija u 2022. godini iznositi 5,7% u razvijenim zemljama i 8,7% u zemljama u razvoju i ekonomijama u nastajanju, što je za 1,8 i 2,8 procentnih poena više u odnosu na januarske prognoze. Za grupu razvijenih zemalja, predviđa se da će inflacija u 2023. godini iznositi 2,5%, a za zemlje u razvoju i ekonomije u nastajanju 6,5%.

Međutim, kao i kod prognoza globalnog rasta, inflatorne projekcije su podložne značajnoj nesigurnosti. Tako je u junu 2022. godine, godišnja stopa inflacije u Eurozoni dostigla rekordni nivo od 8,6%, dok je u junu prethodne godine bila 1,9%, a godišnja inflacija u EU dostigla je nivo od 9,6%, dok je u junu prethodne godina bila 2,2%. Brojke su nadmašile tržišna očekivanja od 8,4%, što će za posljedicu imati da ECB, prvi put u 11 godina, donese odluku o povećanju kamatnih stopa u julu tekuće godine. Ovako visokoj stopi inflacije u Eurozoni najviše doprinose cijene energije, dok je snažan rast cijena zabilježen i u odjeljku hrane, alkohola i duhana, usluga i neenergetske industrijske robe, što upućuje na rašireni inflatorni pritisak. Bez energije, inflacija je porasla na 4,9% sa 4,6%, što je značajno iznad praga ECB-a od 2%. Godišnja stopa inflacije u SAD-u ubrzano je rasla, pa je tako u junu 2022. godine iznosila 9,1%, te predstavlja najviši zabilježeni nivo inflacije od novembra 1981. godine, što je iznad tržišnih prognoza (8,8%). Cijene

¹⁰ Očekivane vrijednosti za 2022. g. (MMF, World Economic Outlook, april 2022. g.); za kamatne stope podatak za juni 2022. g.

¹¹ Podatak za period odnosi se na Euribor na prvi radni dan zadnjeg mjeseca u izvještajnom periodu

¹² Eurostat za države članice EU, 10-godišnji prinos koji se koristi za računanje kriterija iz Maastrichta: podaci za zadnji mjesec izvještajnog perioda

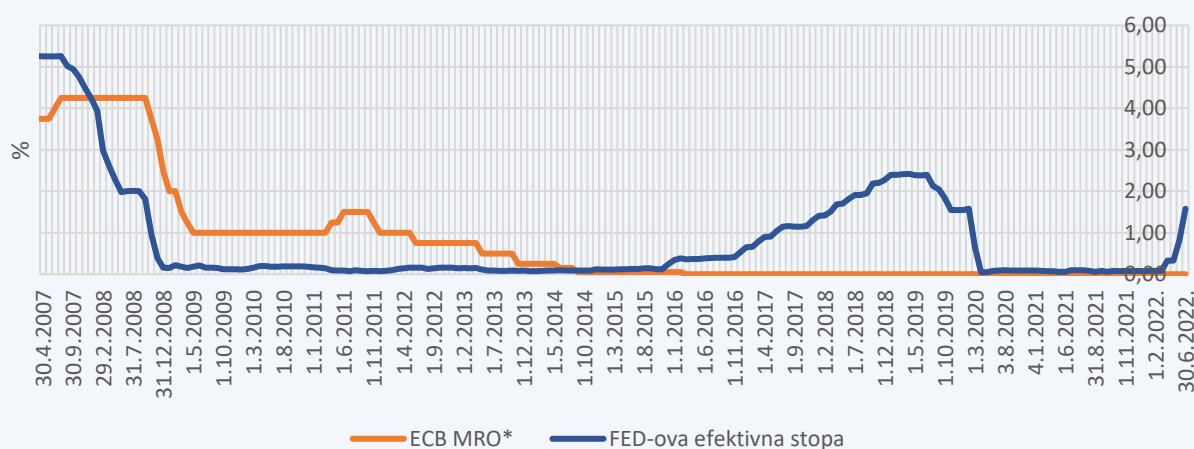
hrane porasle su za 10,4%, najviše od februara 1981. godine, dok su cijene energije porasle za 41,6%, što je najviši zabilježeni nivo inflacije od aprila 1980. godine, potaknute rastom cijena goriva, loživog ulja, električne energije i prirodnog plina.

Fiskalna politika nastavlja se prilagođavati nastalim prilikama usljed rasta kamatnih stopa i pritiska na troškove života. Donošenje odgovarajuće fiskalne politike ovisi o izloženosti uticaja rata u Ukrajini, stanju pandemije i brzini oporavka. Nakon neophodne i značajne ekspanzije fiskalnih mjera u mnogim zemljama tokom pandemije, dugovi su na najvišim nivoima ikad zabilježenim, dok su istovremeno vlade izložene višim kamatnim stopama. Deficiti padaju na globalnom nivou, ali se očekuje da će ostati iznad pretpandemijskih nivoa. Predviđa se da će se do 2024. godine prosječni javni dug u razvijenim ekonomijama smanjiti na 113% BDP-a, odražavajući oporavak od recesije uzrokovane pandemijom. Projekcije su da će dug nastaviti rasti u ekonomijama u nastajanju, što je uglavnom potaknuto dešavanjima u Kini, te će dostići 72% BDP-a do 2024. godine.

U oblasti monetarne politike, ECB u prvoj polovini 2022. godine nije mijenjao kamatne stope. Kamatna stopa na depozite ostala je u negativnoj zoni (-0,5%), a glavna stopa za operacije refinansiranja na 0%. Međutim, Upravno vijeće ECB-a, u junu 2022. godine objavilo je da namjerava povećati ključne kamatne stope za 0,25 procentnih poena na sastanku povezanom sa monetarnom politikom u julu, a dugoročnije gledano, očekuje da će ponovno povećati ključne kamatne stope u septembru tekuće godine. Nakon sastanka u julu 2022. godine, ECB je povećao ključne kamatne stope više od najavljenog, za 0,5 procentnih poena. Američki FED je već u martu 2022. godine, zbog rizika koje predstavlja ruska vojna invazija na Ukrajinu i sankcije Rusiji, odlučio da ciljanu stopu za EFFR (eng. Effective Federal Funds Rate) poveća za 0,25 procentnih poena. U maju je povećana za 0,5 procentnih poena, da bi u junu povećanje iznosilo 0,75 procentnih poena, tako da se ista kreće u rasponu od 1,5% do 1,75%.

U Grafikonu 1. daje se pregled glavnih kamatnih stopa vodećih centralnih banaka:

Grafikon 1: Glavne kamatne stope vodećih centralnih banaka

* Eng. Marginal Refinancing Operations
Izvor: ECB, FED

Došlo je do promjene uslova i na evropskom međubankarskom tržištu, tako da vrijednost referentne kamatne stope Euribor (engl. Euro Interbank Offered Rate) bilježi konstantno povećanje od početka godine. Sa krajem juna 2022. godine Euribor 6M dostigao je vrijednost od 0,263%, dok je Euribor 12M 1,037%. Prinosi na dugoročne državne obveznice europodručja također su značajno porasli, pa tako prinos na desetogodišnju državnu obveznicu Njemačke iznosi 1,45%, dok je u decembru 2021. godine iznosio -0,38%.

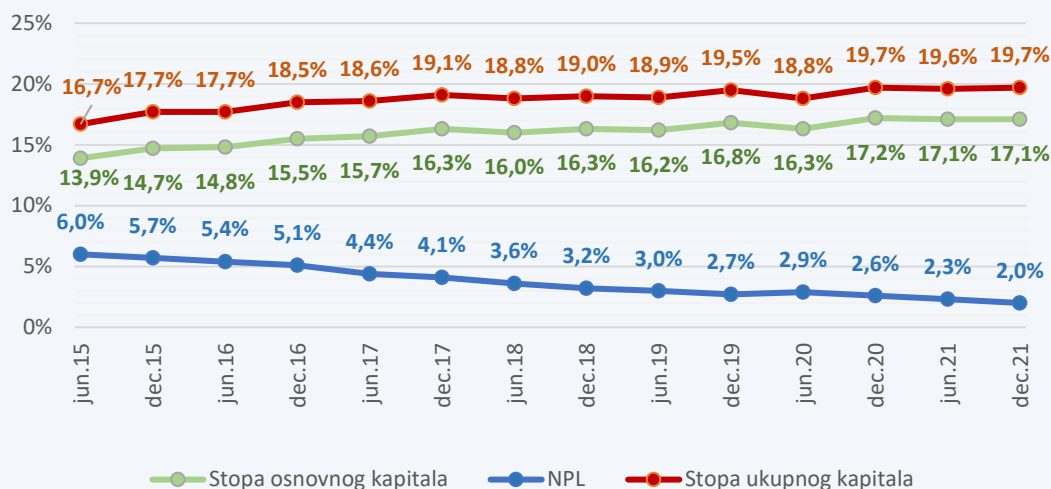
Jedna od glavnih prioriteta nadzora banaka u EU je očuvanje otpornosti bankarskog sektora u uslovima pandemije i rata u Ukrajini. Banke imaju dobre performanse po pitanju ostvarene profitabilnosti i kapitalne i likvidnosne pozicije. Još uvijek postoji neizvjesnost o ukupnom uticaju pandemije koji je moguće sagledati u srednjem roku, tek nakon povlačenja mjera pomoći koje poduzimaju vlade i centralne banke u EU. Banke su se suočile sa ključnim izazovima oko važnosti odgovarajućeg upravljanja kreditnim rizikom i potrebe za daljnjom digitalizacijom, kao i adekvatnim upravljanjem kibernetičkim rizikom, te poduzimaju mjere i povećavaju svoje kapacitete za suočavanje sa klimatskim i ekološkim rizicima.

Nakon agresije Rusije na Ukrajinu značajno su se pogoršali uslovi u kojima posluju banke. Širok raspon restriktivnih mjera (sankcija) uveden je kao odgovor na rusku invaziju na Ukrajinu, a neke od njih odnose se na isključivanje odabranih banaka i transakcija iz SWIFT-a, sprečavanje centralne banke Rusije da koristi svoje međunarodne rezerve, zabrana izvoza i uvoza odabranih kritičnih sektora i tehnologija, zamrzavanje imovine usmjereno na pojedince i pravna lica i kontrolu kapitala koju je uvela Rusija kako bi ograničila odliv valuta. Povećanje inflacije u kombinaciji sa povećanjem kamatnih stopa utiče na povećanje kreditnog rizika u bankama. Očekuje se da će rat i njegove posljedice imati direktni i indirektni uticaj na banke u EU. Početni rizici povezani su sa izloženošću banaka u EU prema drugim ugovornim stranama sa sjedištem u Rusiji i Ukrajini i tržišnom riziku zbog povećane volatilnosti i naglog ponovnog određivanja cijena premije za rizik. Početna procjena EBA-e je da ovi rizici za bankarski sektor EU nisu primarna prijetnja finansijskoj stabilnosti. Kasniji uticaji koji se pojavljuju više zabrinjavaju iz perspektive finansijske stabilnosti, a vezani su uz neizvjesnost oko ishoda rata u Ukrajini i potencijalno veliki uticaj na ekonomiju na globalnom nivou. Rat u Ukrajini koji je u toku i izraženiji geopolitički rizik, povećali su rizik od kibernetičkih napada u budućnosti.

Stope kapitala banaka u EU i dalje su znatno iznad regulatornih zahtjeva sa trendom rasta u odnosu na početak pandemije, da bi se neznatno smanjile sa prvim kvartalom 2022. godine. Kvalitet aktive je poboljšan i primjetan je pad omjera NPL-a kod banaka koji je nastavljen i u prvom kvartalu 2022. godine. Profitabilnost banaka je stabilizovana i na nivou je koji je iznad onog koji je bio prije pandemije. Prihodi od kamata i dalje predstavljaju najznačajniji izvor prihoda kod banaka u EU, dok prihodi od naknada i provizija imaju sve veći značaj.

U grafikonu 2 daje se pregled omjera NPL-a i stopa kapitala banaka u EU:

Grafikon 2: Omjer NPL-a i stopa kapitala banaka u EU

Izvor: EBA, Risk Dashboard

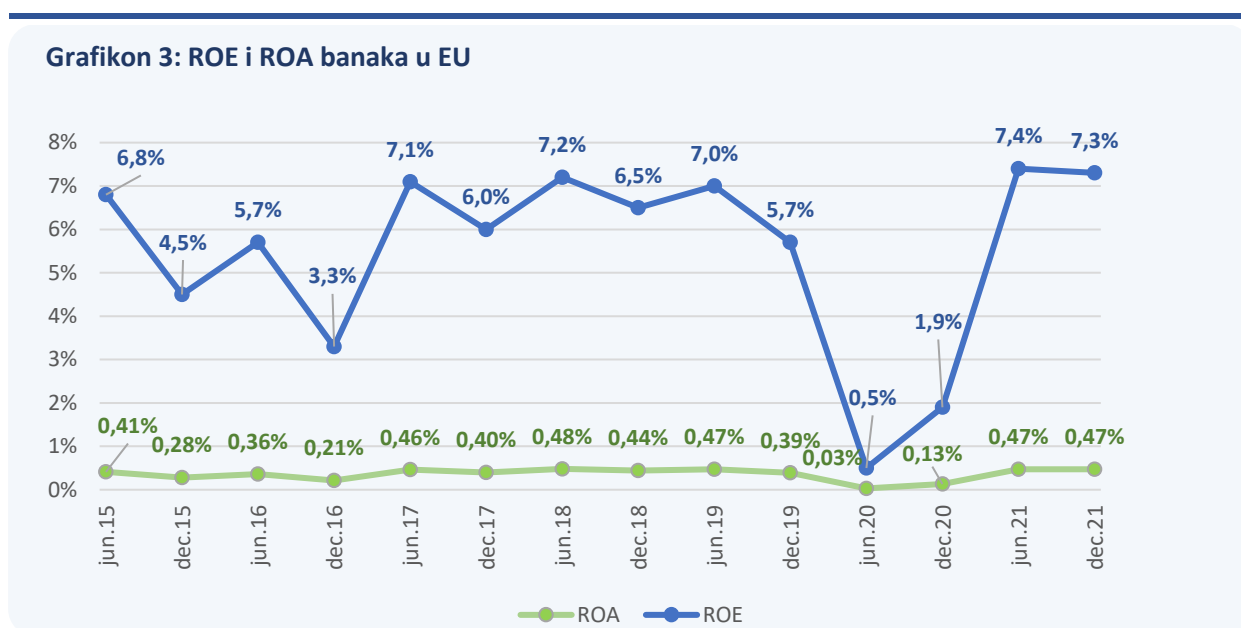
Krajem 2019. godine, prije izbijanja pandemije, banke u EU imale su stopu ukupnog kapitala 19,5%, koja je nakon izbijanja pandemije smanjena za 0,7 procentnih poena, da bi se na kraju 2021. godine povećala za 0,2 procentna poena u odnosu na kraj 2019. godine. Isti trend je imala i stopa osnovnog kapitala, koja je krajem 2019. godine sa 16,8% smanjena u toku 2020. godine za 0,5 procentnih poena, a na kraju 2021. godine povećana za 0,3 procentna poena u odnosu na kraj 2019. godine. NPL je krajem 2019. godine, prije izbijanja pandemije, bio na nivou od 2,7%. U toku 2020. godine očekivano je došlo do pogoršanja omjera, da bi na kraju 2021. godine NPL bio smanjen za 0,7 procentnih poena u odnosu na kraj 2019. godine.

Prema preliminarnim podacima za prvi kvartal 2022. godine došlo je do daljnjeg poboljšanja omjera NPL-a, odnosno smanjenja NPL-a za 0,1 procentni poen, ali i do smanjenja stope osnovnog kapitala i stope ukupnog kapitala za 0,7 procentnih poena u odnosu na kraj 2021. godine.

Banke u EU i dalje imaju značajnu likvidnost. Krajem 2021. godine LCR je iznosio 174,8% i povećan je za 25 procentnih poena u odnosu na nivo prije pandemije. Prema preliminarnim podacima za prvi kvartal 2022. godine došlo je do smanjenja LCR-a za 6,7 procentnih poena (168,1%), što je i dalje znatno iznad minimuma.

Nakon izbijanja pandemije poslovni rezultat banaka u EU se pogoršao, ali su banke u 2020. godini nastavile poslovati u pozitivnoj zoni. Pozitivan trend i značajan rast ovih pokazatelja zabilježen je u prvom polugodištu 2021. godine. Profitabilnost banaka u EU je stabilizovana i održava se na većem nivou u odnosu na period prije pandemije. Sa 31.12.2021. godine kod prosječnog povrata na aktivu zabilježen je rast od 0,34 procentna poena, a kod prosječnog povrata na kapital rast od 5,4 procentna poena u odnosu na isti period 2020. godine. Prema preliminarnim podacima za prvi kvartal 2022. godine, došlo je do blagog smanjenja ovih pokazatelja u odnosu na isti period 2021. godine, kod prosječnog povrata na aktivu smanjenje od 0,06 procentnih poena, a kod prosječnog povrata na kapital smanjenje od 1,1 procentni poen. Međutim, profitabilnost banaka u narednom periodu zavisi od dešavanja vezanih za rat u Ukrajini i uticaja na privrednu aktivnost na globalnom nivou, kao i eventualnog pogoršanja situacije vezane za pandemiju.

U grafikonu 3 daje se pregled povrata na aktivu i povrata na kapital banaka u EU:

Izvor: EBA, Risk Dashboard

ECB je u okviru svojih ovlasti uključila pitanja povezana sa klimatskim promjenama, obzirom da direktno utiču na stabilnost cijena i izazivaju finansijske rizike, te je u prvoj polovini 2022. godine provela testiranje otpornosti na stres za klimatski rizik¹³ u kojem su učestvovala 104 banke u Eurozoni. U testiranju otpornosti na stres za klimatski rizik, putem upitnika se procjenjivala spremnost banaka da odgovore na rizike povezane sa klimatskim promjenama, nivo ovisnosti banaka o sektorima sa velikim emisijama ugljika, odnosno provedeno je testiranje otpornosti na stres odozdo prema gore (engl. „bottom-up“) za određene kategorije imovine bilansa banaka koje su izložene klimatskom riziku (uključena 41 direktno nadzirana banka kako bi se postigla proporcionalnost u odnosu na manje banke). Prema objavljenim rezultatima testiranja otpornosti na stres za klimatski rizik, banke u Eurozoni još nisu u dovoljnoj mjeri uključile klimatski rizik u svoje okvire testiranja otpornosti na stres i interne modele, odnosno 60% banaka još nema okvir testiranja otpornosti na stres za ovu vrstu rizika, a samo 20% banaka uzima u obzir klimatski rizik u modelima za kreditni rizik kao varijablu pri odobravanju kredita. Prema rezultatima stres testa za 41 uključenu banku, kreditni i tržišni gubici po najgorem scenariju većih prirodnih katastrofa i velikih promjena širom raznih industrija iznose 70 milijardi EUR-a, a gubici bi bili mnogo veći, obzirom na stvarne rizike vezane za globalno zagrijavanje, kao i činjenicu da klimatski šokovi nisu praćeni padom privredne aktivnosti i ograničeni su na specifične portfelje.

Svake druge godine EBA u saradnji sa ECB-om, Evropskim odborom za sistemske rizike i nacionalnim nadzornim tijelima provodi testiranje otpornosti na stres na nivou EU. Za provođenje testiranja otpornosti na stres koriste se EBA-ina metodologija i obrasci, a scenarije i ključne pretpostavke zajednički izrađuju EBA, Evropski odbor za sistemske rizike, ECB i Evropska komisija. Testiranje otpornosti na stres na nivou EU predstavlja značajan input za procjenu otpornosti evropskog bankarskog sektora. Posljednje testiranje otpornosti na stres na nivou EU izvršeno je u 2021. godini. EBA je u 2022. godini pokrenula raspravu o metodologiji testa otpornosti na stres za EU koji je planiran za 2023. godinu sa fokusom na povećanje uzorka za testiranje koji treba da

¹³ ECB, „2022 climate risk stress test“, July 2022

obuhvati oko 75% aktive bankarskog sektora u Eurozoni, državama članicama izvan Eurozone i Norveškoj. Konačna metodologija biti će objavljena krajem 2022. godine. Rezultati testiranja otpornosti na stres koristit će se kao input u SREP-u, u okviru kojeg se donose odluke o odgovarajućim kapitalnim resursima banke i planovima kapitala. Provođenje testiranja otpornosti na stres predstavlja značajan alat sa aspekta finansijske stabilnosti, odnosno procjene koliko se uspješno banke mogu nositi sa finansijskim i privrednim šokovima i važan su izvor informacija nadzornim tijelima za otkrivanje slabosti banaka s ciljem adekvatnog nadzora zasnovanog na riziku.

BANKARSKI SEKTOR

STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBIH
27

FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA
30

PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR
56

2. BANKARSKI SEKTOR

2.1. STRUKTURA BANKARSKOG SEKTORA U FBiH

2.1.1. Status, broj i poslovna mreža

Na dan 30.06.2022. godine u FBiH bankarsku dozvolu ima 14 komercijalnih banaka i sve banke su članice AOD-a. U odnosu na kraj 2021. godine broj banaka je isti.

Posebnim zakonskim propisom regulisano je osnivanje i rad RBFBiH, a njen nadzor se vrši u skladu sa Uredbom o kriterijima i načinu vođenja nadzora nad poslovanjem Razvojne banke FBiH, te podaci o njenom poslovanju nisu uvršteni u ovu Informaciju.

U Prilogu 1. daju se osnovni podaci o bankama u FBiH na dan 30.06.2022. godine.

Banke iz FBiH na dan 30.06.2022. godine imaju ukupno 517 organizacionih dijelova, što je za deset organizacionih dijelova ili 1,9% manje u odnosu na kraj 2021. godine. Na području FBiH posluju 454 organizaciona dijela banaka. Sedam banaka iz FBiH ima 52 organizaciona dijela u RS-u, a deset banaka ima 11 organizacionih dijelova u BD-u. Tri banke iz RS-a imaju 28 organizacionih dijelova u FBiH, što je na istom nivou u odnosu na kraj 2021. godine.

U tabeli 2 daje se uporedni pregled organizacionih dijelova, mreže bankomata i POS uređaja banaka u FBiH:

Tabela 2: Org. dijelovi, mreža bankomata i POS uređaja banaka koje posluju u FBiH					
R. br.	Opis	Poslovna jedinica/viši organizacioni dijelovi	Ostali organizacioni dijelovi	POS uređaji	Bankomati
31.12.2021.					
1.	Banke sa sjedištem u FBiH (na području BiH)	409	118	24.295	1.232
2.	Organizacioni dijelovi banaka iz RS u FBiH	10	18	370	38
Ukupno		419	136	24.665	1.270
30.06.2022.					
1.	Banke sa sjedištem u FBiH (na području BiH)	403	114	25.051	1.223
2.	Organizacioni dijelovi banaka iz RS u FBiH	9	19	536	36
Ukupno		412	133	25.587	1.259

2.1.2. Struktura vlasništva i tržišno učešće

Vlasnička struktura banaka¹⁴ u FBiH na dan 30.06.2022. godine je sljedeća:

- u privatnom i pretežno privatnom vlasništvu - 13 banaka,
- u državnom i pretežno državnom vlasništvu¹⁵ - jedna banka.

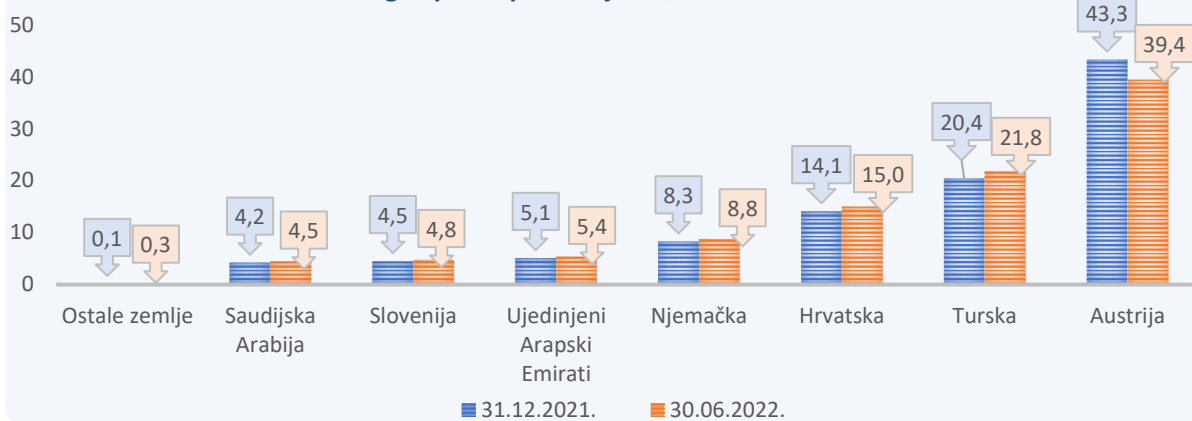
Od 13 banaka u privatnom i pretežno privatnom vlasništvu, četiri banke su u većinskom vlasništvu domaćih pravnih i fizičkih lica (rezidenata), dok je devet banaka u većinskom stranom vlasništvu.

¹⁴ Kriterij podjele banaka je vlasništvo u dioničkom kapitalu banaka

¹⁵ Državno vlasništvo se odnosi na kapital Vlade FBiH

Ako se analiziraju zemlje porijekla dioničara, na dan 30.06.2022. godine (grafikon 4), najveće učešće i dalje imaju dioničari iz Austrije (39,4% stranog kapitala), zatim Turske (21,8%), Hrvatske (15%) i Njemačke (8,8%), dok ostale zemlje nemaju značajnije pojedinačno učešće.

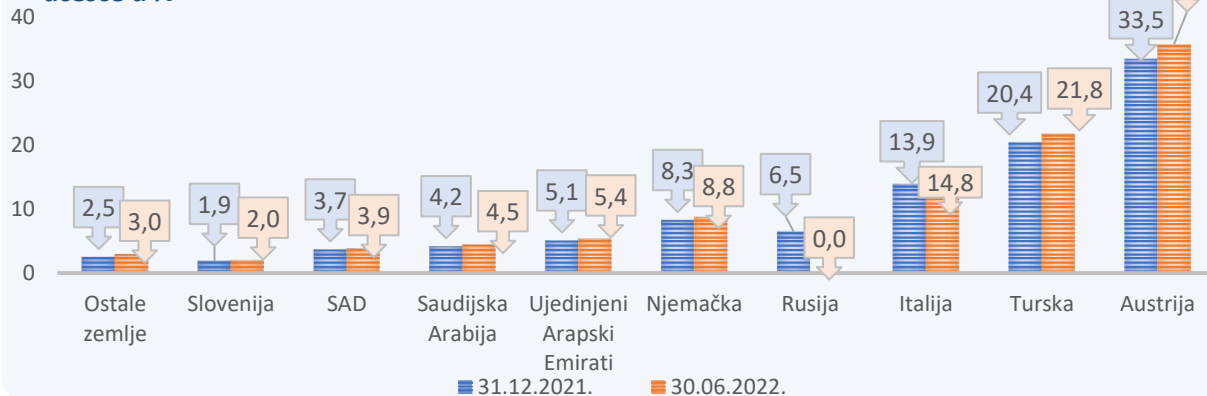
Grafikon 4: Struktura stranog kapitala po zemljama, učešće u %

Ako se uzmu u obzir kapitalne veze, struktura stranog kapitala može se posmatrati po kriteriju zemlje sjedišta majke-matice, odnosno bankarske grupe u čijem su većinskom vlasništvu (direktno ili indirektno preko članica iz bankarske grupe) banke u FBiH (grafikon 5).

Prema ovom kriteriju najveće učešće sa 30.06.2022. godine imaju bankarske grupe i banke iz Austrije (35,8%), zatim iz Turske (21,8%), Italije (14,8%) i Njemačke (8,8%), dok bankarske grupe i banke iz ostalih zemalja nemaju značajnije pojedinačno učešće (ispod 7%).

Grafikon 5: Struktura stranog kapitala po zemljama - sjedištu grupe, učešće u %

Ukupan kapital bankarskog sektora u FBiH na dan 30.06.2022. godine, povećan je za 78,7 miliona KM ili 2,5% u odnosu na kraj 2021. godine i iznosi 3,2 milijarde KM (tabela 3). Povećanje ukupnog kapitala ostvareno je kao neto efekat: povećanja po osnovu ostvarenog tekućeg finansijskog rezultata za prvo polugodište 2022. godine u iznosu od 175 miliona KM, povećanje po osnovu prodaje vlastitih dionica u iznosu 2,1 milion KM, smanjenje po osnovu isplate dividende u iznosu od 42,7 miliona KM, smanjenje po osnovu prodaje vrijednosnih papira vrednovanih po fer vrijednosti u iznosu od 1,7 miliona KM i smanjenje po osnovu promjene fer vrijednosti vrijednosnih papira u iznosu od 54 miliona KM.

- 000 KM -

R. br.	Banke	31.12.2020.		31.12.2021.		30.06.2022.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Državne banke	63.642	2,1	95.412	3,1	97.608	3,1	150	102
2.	Privatne banke	3.002.440	97,9	3.012.735	96,9	3.089.257	96,9	100	103
	Ukupno	3.066.082	100	3.108.147	100	3.186.865	100	101	103

Posmatrano kroz učešće državnog, privatnog i stranog kapitala u dioničkom kapitalu banaka dobije se detaljniji pregled o strukturi vlasništva kapitala banaka u FBiH (tabela 4):

- 000 KM -

R. br.	Dionički kapital	31.12.2020.		31.12.2021.		30.06.2022.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Državni kapital	41.619	3,2	66.556	4,8	66.556	4,8	160	100
2.	Privatni kapital (rezidenti)	140.547	10,8	137.373	9,9	215.985	15,6	98	157
3.	Strani kapital (nerezidenti)	1.117.534	86,0	1.178.936	85,3	1.102.516	79,6	105	94
	Ukupno	1.299.700	100	1.382.865	100	1.385.057	100	106	100

Sa 30.06.2022. godine, u odnosu na kraj 2021. godine, povećano je učešće privatnog kapitala (rezidenti) u odnosu na strani kapital (nerezidenti) za 5,7 procentnih poena, što je posljedica izvršenog procesa restrukturiranja kod jedne banke.

U tabeli 5 daje se pregled tržišnih udjela banaka prema vrsti vlasništva (većinskom kapitalu) kroz periode:

R. br.	Banke	Broj banaka	31.12.2020.		31.12.2021.		30.06.2022.		Broj banaka	Učešće u ukup. kapit. %	Učešće u ukup. aktivi %
			Učešće u ukup. kapit. %	Učešće u ukup. aktivi %	Učešće u ukup. kapit. %	Učešće u ukup. aktivi %					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1.	Banke s većinskim državnim kapitalom	1	2,1	3,6	1	3,1	4,1	1	3,1	4,3	
2.	Banke s većinskim privatn. kapitalom rezidenata	4	5,3	6,7	3	5,7	6,8	4	12,7	13,7	
3.	Banke s većinskim stranim kapitalom	10	92,6	89,7	10	91,2	89,1	9	84,2	82,0	
	Ukupno	15	100	100	14	100	100	14	100	100	

2.1.3. Kadrovska struktura

Na nivou bankarskog sektora na dan 30.06.2022. godine broj radnika je 6.423 i manji je za devet radnika ili 0,1% u odnosu na kraj 2021. godine (tabela 6).

R. br.	Stepen stručne spreme	31.12.2020.		31.12.2021.		30.06.2022.		Indeks	
		Broj zaposl.	Učešće %	Broj zaposl.	Učešće %	Broj zaposl.	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Visoka stručna sprema - VSS	4.088	62,7	4.090	63,6	4.101	63,8	100	100
2.	Viša stručna sprema - VŠS	453	6,9	413	6,4	425	6,6	91	103
3.	Srednja stručna sprema - SSS	1.975	30,3	1.924	29,9	1.892	29,5	97	98
4.	Ostali	6	0,1	5	0,1	5	0,1	83	100
	Ukupno	6.522	100	6.432	100	6.423	100	99	100

Jedan od pokazatelja koji utiče na ocjenu performansi poslovanja pojedinačne banke i bankarskog sektora je omjer aktive i broja zaposlenih, odnosno iznos aktive po zaposlenom (tabela 7), pri čemu je veći omjer pokazatelj bolje efikasnosti poslovanja banke i ukupnog sektora.

- 000 KM -

Broj zaposl.	31.12.2020.		Broj zaposl.	31.12.2021.		Broj zaposl.	30.06.2022.	
	Aktiva	Aktiva po zaposl.		Aktiva	Aktiva po zaposl.		Aktiva	Aktiva po zaposl.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
6.522	24.396.438	3.741	6.432	25.890.828	4.025	6.423	26.295.104	4.094

2.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

2.2.1. Bilans stanja

U prezentirane pokazatelje poslovanja banaka u FBiH i analize bankarskog sektora uključeni su pokazatelji iz aktivnog podbilansa jedne banke sa većinskim državnim kapitalom¹⁶, a u skladu sa odredbama Zakona o početnom bilansu stanja preduzeća i banaka FBiH, prema kojim su banke sa većinskim državnim kapitalom obavezne izveštavati FBA na bazi „ukupnog“ bilansa stanja, raščlanjenog na: pasivni, neutralni i aktivni podbilans.

S tim u vezi, podaci su iskazani u Prilogu 2. ove Informacije - Bilans stanja banaka u FBiH po šemi FBA (aktivni podbilans). U Prilogu 3. daje se pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH na dan 30.06.2022. godine.

U tabeli 8 daje se sažeti pregled bilansa stanja bankarskog sektora:

- 000 KM -

R. br.	O p i s	31.12.2020.		31.12.2021.		30.06.2022.		Indeks	
		Iznos	Učeš. %	Iznos	Učeš. %	Iznos	Učeš. %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	AKTIVA (IMOVINA)								
1.	Novčana sredstva	7.414.615	30,4	7.989.239	30,9	8.269.121	31,4	108	104
2.	Vrijednosni papiri	1.687.459	6,9	1.966.008	7,6	1.919.735	7,3	117	98
3.	Plasmani drugim bankama	275.941	1,1	350.452	1,3	219.883	0,8	127	63
4.	Kredit	15.254.651	62,5	15.890.821	61,4	16.143.030	61,4	104	102
5.	Ispravka vrijed.	1.127.176	4,6	1.099.948	4,3	1.059.440	4,0	98	96
6.	Kredit-neto (kred. - isp. vrij.)	14.127.475	57,9	14.790.873	57,1	15.083.590	57,4	105	102
7.	Posl. prostor i ostala fiksna aktiva	553.475	2,3	516.921	2,0	520.095	2,0	93	101
8.	Ostala aktiva	337.473	1,4	277.335	1,1	282.680	1,1	82	102
	UKUPNA AKTIVA	24.396.438	100	25.890.828	100	26.295.104	100	106	102
	OBAVEZE								
9.	Depoziti	19.660.862	80,6	21.184.952	81,8	21.610.906	82,2	108	102
10.	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	-
11.	Obaveze po uzetim kreditima	811.878	3,3	779.075	3,0	563.495	2,1	96	72
12.	Ostale obaveze	857.616	3,5	818.654	3,2	933.838	3,6	95	114
	KAPITAL								
13.	Kapital	3.066.082	12,6	3.108.147	12,0	3.186.865	12,1	101	103
	UKUPNO PASIVA (OBAVEZE I KAPITAL)	24.396.438	100	25.890.828	100	26.295.104	100	106	102

¹⁶ Banke u većinskom državnom vlasništvu u "ukupnom" bilansu iskazuju pasivne i neutralne stavke

Ukupna neto aktiva na nivou bankarskog sektora u FBiH sa 30.06.2022. godine iznosi 26,3 milijarde KM i za 404,3 miliona KM ili 1,6% je veća u odnosu na kraj 2021. godine. U strukturi aktive banaka najveće učešće imaju neto krediti (57,4%), zatim slijede novčana sredstva (31,4%), te vrijednosni papiri (7,3%). U okviru pasive bilansa banaka najveće učešće imaju depoziti (82,2%), zatim slijedi kapital (12,1%).

Sa 30.06.2022. godine u odnosu na kraj 2021. godine zabilježen je rast novčanih sredstava, kredita, poslovnog prostora i ostale fiksne aktive, ostale aktive, depozita, ostalih obaveza i ukupnog kapitala, dok je zabilježeno smanjenje ulaganja u vrijednosne papire, plasmana drugim bankama i obaveza po uzetim kreditima.

U tabeli 9 daje se pregled aktive banaka prema vlasničkoj strukturi:

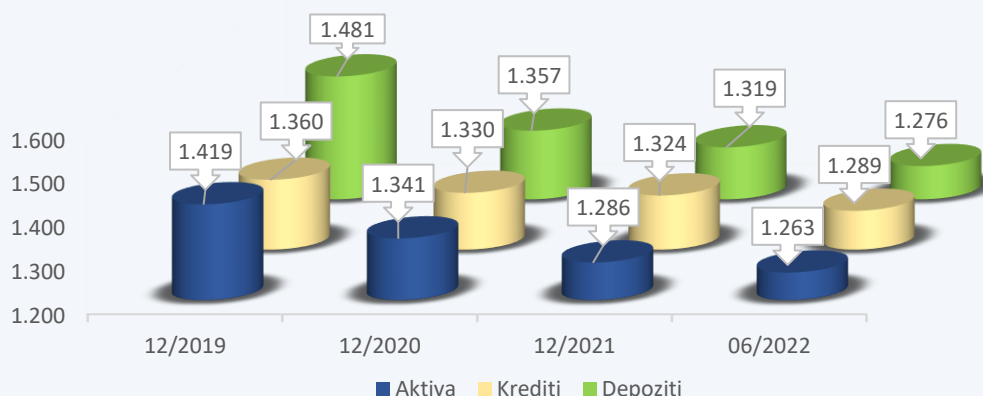
- 000 KM -

Tabela 9: Aktiva banaka prema vlasničkoj strukturi

R. br.	Banke	Broj banaka	31.12.2020.		Broj banaka	31.12.2021.		Broj banaka	30.06.2022.		Indeks	
			Aktiva (000 KM)	Učeš. %		Aktiva (000 KM)	Učeš. %		Aktiva (000 KM)	Učeš. %	(7/4)	(10/7)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1.	Državne	1	879.736	3,6	1	1.054.365	4,1	1	1.123.136	4,3	120	107
2.	Privatne	14	23.516.702	96,4	13	24.836.463	95,9	13	25.171.968	95,7	106	101
	Ukupno	15	24.396.438	100	14	25.890.828	100	14	26.295.104	100	106	102

Sa 30.06.2022. godine Herfindahlov indeks koncentracije (grafikon 6) u odnosu na kraj 2021. godine smanjen je za aktivu za 23 jedinice, kredite za 35 jedinica i za depozite 43 jedinice. Herfindahlov indeks koncentracije za posmatrani period pokazuje umjerenu koncentraciju u sve tri relevantne kategorije.

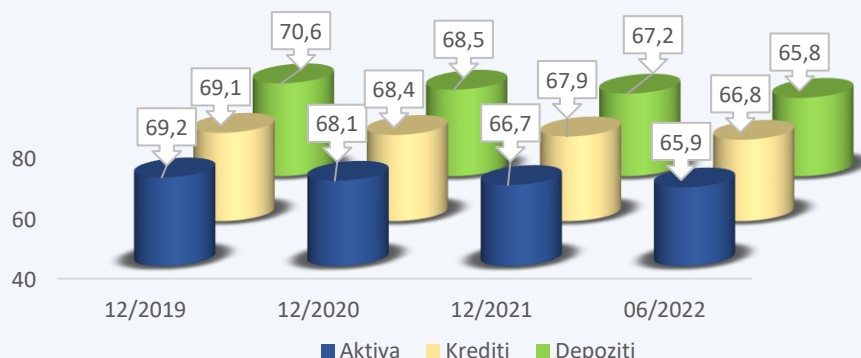
Grafikon 6: Herfindahlov indeks koncentracije u aktivima, kreditima i depozitima

Ako se posmatra koncentracijska stopa, odnosno ukupno učešće pet najvećih banaka u sektoru - CR5 sa 30.06.2022. godine u odnosu na kraj 2021. godine (grafikon 7), prisutno je smanjenje koncentracijske stope kod svih kategorija, kod tržišnog učešća za 0,8 procentnih poena, kredita za 1,1 procentni poen i depozita za 1,4 procentna poena.

Dvije najveće banke u sektoru čine 42,6% tržišta (aktiva 42,5%, krediti 42,2% i depoziti 43%).

Grafikon 7: Koncentracijske stope za pet najvećih banaka - CR5: aktiva, krediti i depoziti

Bankarski sektor može se analizirati i po kriteriju pripadnosti grupama, formiranih prema veličini aktive¹⁷ (tabela 10). Sa 30.06.2022. godine u bankarskom sektoru FBiH, prema veličini aktive, izdvajaju se tri banke sa učešćem od 52,2%, koje čine I grupu banaka sa aktivom preko dvije milijarde KM.

- 000 KM -

Tabela 10: Učešće grupa banaka u ukupnoj aktivi

R. br.	Iznos aktive	31.12.2020.			31.12.2021.			30.06.2022.		
		Iznos	Učešće %	Broj banaka	Iznos	Učešće %	Broj banaka	Iznos	Učešće %	Broj banaka
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	I (preko 2 milijarde KM)	13.375.256	54,8	3	13.713.355	53,0	3	13.722.125	52,2	3
2.	II (1-2 milijarde KM)	7.906.422	32,4	6	10.748.334	41,5	8	10.084.808	38,3	7
3.	III (0,5-1 milijarda KM)	2.708.664	11,1	4	1.301.209	5,0	2	2.369.256	9,0	3
4.	IV (0,1-0,5 milijarde KM)	406.096	1,7	2	127.930	0,5	1	118.915	0,5	1
	Ukupno	24.396.438	100	15	25.890.828	100	14	26.295.104	100	14

Sa 30.06.2022. godine u odnosu na kraj 2021. godine došlo je do promjene u strukturi grupe banaka u ukupnoj aktivi bankarskog sektora FBiH, odnosno do prelaska jedne banke iz II u III grupu banaka.

Novčana sredstva na nivou bankarskog sektora FBiH sa 30.06.2022. godine (tabela 11) iznose 8,3 milijarde KM i bilježe povećanje u odnosu na kraj 2021. godine za 279,9 miliona KM ili 3,5%. Banke i dalje drže značajan iznos novčanih sredstava iznad obavezne rezerve.

- 000 KM -

Tabela 11: Novčana sredstva banaka

R. br.	Novčana sredstva	31.12.2020.		31.12.2021.		30.06.2022.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Gotov novac	1.267.712	17,1	1.526.329	19,1	1.554.152	18,8	120	102
2.	Račun rezervi kod CBBiH	4.478.515	60,4	5.270.323	66,0	5.184.100	62,7	118	98
3.	Računi kod depoz. inst. u BiH	30.194	0,4	10.345	0,1	39.403	0,5	34	381
4.	Računi kod depoz. inst. u inostr.	1.638.190	22,1	1.182.240	14,8	1.491.464	18,0	72	126
5.	Novč. sred. u procesu naplate	4	0,0	2	0,0	2	0,0	50	100
	Ukupno	7.414.615	100	7.989.239	100	8.269.121	100	108	104

Sa 30.06.2022. godine u odnosu na kraj 2021. godine prisutno je povećanje novčanih sredstava na poziciji gotovog novca i u okviru računa depozita kod depozitnih institucija u BiH i u inostranstvu, smanjenje novčanih sredstava na računu rezervi kod CBBiH, a novčana sredstva u

¹⁷ Banke su podijeljene u četiri grupe u zavisnosti od veličine aktive

procesu naplate su ostala na istom nivou u odnosu na posmatrani period. U valutnoj strukturi novčanih sredstava sa 30.06.2022. godine u odnosu na kraj 2021. godine, učešće domaće valute smanjeno je sa 81,1% na 77%.

Portfolio vrijednosnih papira na dan 30.06.2022. godine (tabela 12) iznosi 1,9 milijardi KM, što je za 46,3 miliona KM ili 2,4% manje u odnosu na kraj 2021. godine.

- 000 KM -

Tabela 12: Vrijednosni papiri prema vrsti instrumenta

R. br.	Ulaganja u VP	31.12.2020.		31.12.2021.		30.06.2022.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Vlasnički vrijednosni papiri	11.844	0,7	7.374	0,4	11.552	0,6	62	157
2.	Dužnički vrijednosni papiri:	1.675.615	99,3	1.958.634	99,6	1.908.183	99,4	117	97
2.1.	- VP svih nivoa vlasti u BiH	992.337	58,8	1.014.120	51,6	1.095.477	57,1	102	108
2.2.	- Državni VP (druge zemlje)	544.646	32,3	756.726	38,4	643.912	33,5	139	85
2.3.	- Korporativne obveznice ¹⁸	138.632	8,2	187.788	9,6	168.794	8,8	135	90
	Ukupno	1.687.459	100	1.966.008	100	1.919.735	100	117	98

Sa 30.06.2022. godine, u okviru izloženosti u vidu dužničkih vrijednosnih papira, najznačajnija stavka su vrijednosni papiri entitetskih vlada (tabela 13) i to vrijednosni papiri koje je emitovala FBiH¹⁹ ukupne vrijednosti 667 miliona KM, te vrijednosni papiri emitenta RS u iznosu od 376,7 miliona KM.

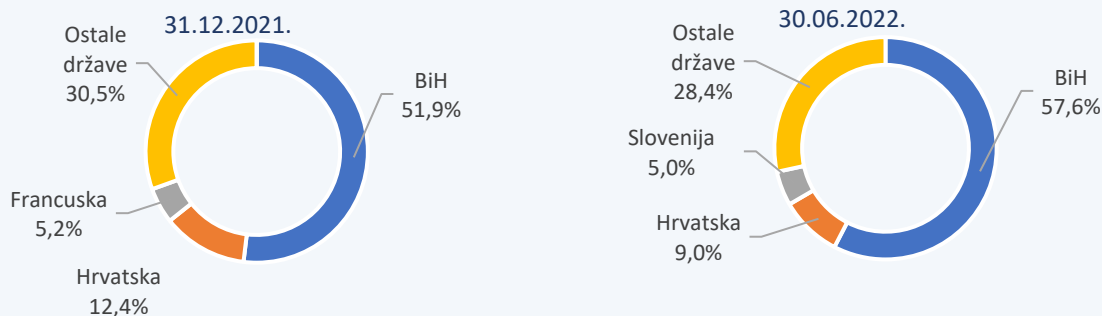
- 000 KM -

Tabela 13: Vrijednosni papiri entitetskih vlada BiH

R. br.	Ulaganja u VP	31.12.2020.		31.12.2021.		30.06.2022.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Dužnički vrijednosni papiri emitenta FBiH:	699.554	71,5	625.252	64,4	666.965	63,9	89	107
1.1.	- Trezorski zapisi	100.007	10,2	34.986	3,6	29.985	2,9	35	86
1.2.	- Obveznice	599.547	61,3	590.266	60,8	636.980	61,0	98	108
2.	Dužnički vrijednosni papiri emitenta RS:	278.325	28,5	346.095	35,6	376.720	36,1	124	109
2.1.	- Trezorski zapisi	41.759	4,3	0	0,0	0	0,0	0	-
2.2.	- Obveznice	236.566	24,2	346.095	35,6	376.720	36,1	146	109
	Ukupno	977.879	100	971.347	100	1.043.685	100	99	107

Ako se ukupna izloženost u vidu vrijednosnih papira analizira prema izloženosti po zemljama (grafikon 8), najveće učešće od 57,6% je prema emitentima iz BiH, a zatim slijede Hrvatska sa učešćem od 9%, Slovenija 5% i ostale države sa pojedinačnim učešćem ispod 5%.

Grafikon 8: Struktura izloženosti u vidu vrijednosnih papira prema kriteriju države emitenta

¹⁸ Odnose se na obveznice banaka iz EU i SAD

¹⁹ Sve vrste vrijednosnih papira emitenta FBiH

2.2.2. Obaveze

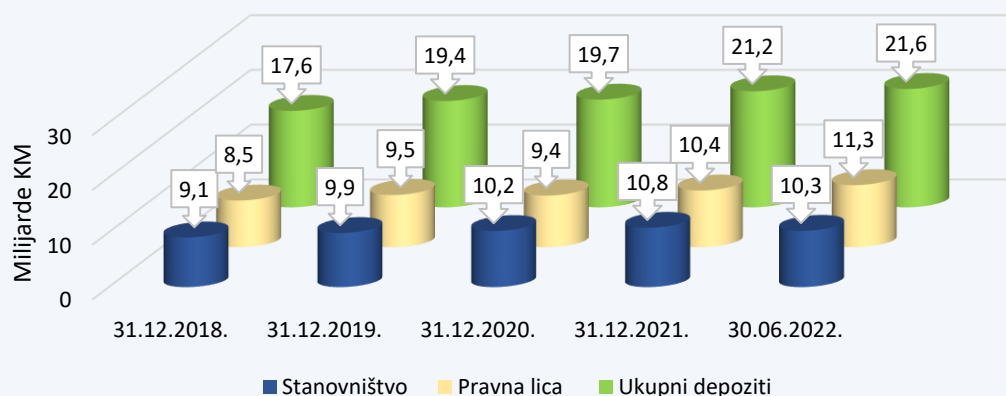
Depoziti na dan 30.06.2022. godine iznose 21,6 milijardi KM i povećani su u odnosu na kraj 2021. godine za 426 miliona KM ili 2%. Od ukupnog iznosa depozita na kraju posmatranog perioda, 1,4 milijarde KM ili 6,4% odnosi se na depozite prikupljene u organizacionim dijelovima banaka iz FBiH u RS-u i BD-u.

Sa 30.06.2022. godine učešće depozita, kao najznačajnijeg izvora finansiranja banaka u odnosu na kraj 2021. godine, povećano je za 0,4 procentna poena (82,2%), dok je smanjeno učešće kreditnih obaveza za 0,9 procentnih poena (2,1%).

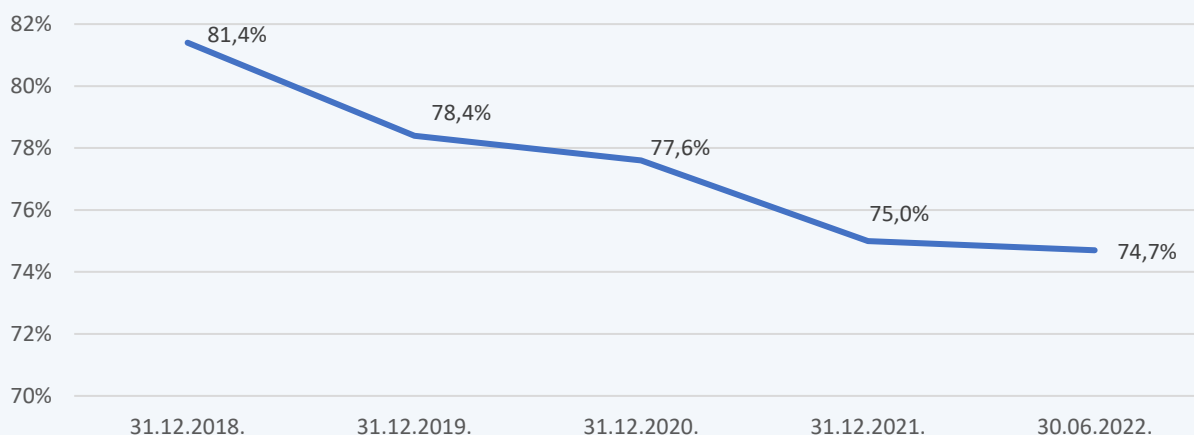
Kreditne obaveze banaka sa iznosom od 563,5 miliona KM smanjene su za 215,6 miliona KM ili 27,7% u odnosu na kraj 2021. godine. Ako se kreditnim obavezama dodaju i subordinisani krediti u iznosu od 265,3 miliona KM, ukupna kreditna sredstva u izvorima imaju učešće od 3,1%.

U grafikonu 9 i grafikonu 10 daju se pregledi ukupnih depozita i omjera kredita i depozita po periodima:

Grafikon 9: Ukupni depoziti

Grafikon 10: Omjer kredita i depozita

U tabeli 14 dat je prikaz sektorske strukture depozita:

- 000 KM -

Tabela 14: Sektorska struktura depozita

R. br.	Sektori	31.12.2020.		31.12.2021.		30.06.2022.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Vladine institucije	2.236.845	11,4	2.600.382	12,3	3.338.114	15,4	116	128
2.	Javna preduzeća	1.453.080	7,4	1.618.685	7,6	1.664.687	7,7	111	103
3.	Privatna preduzeća i društva	3.783.548	19,2	4.393.701	20,8	4.459.352	20,6	116	101
4.	Bankarske institucije	568.484	2,9	348.047	1,6	425.862	2,0	61	122
5.	Nebankarske finans. institucije	848.319	4,3	829.534	3,9	822.089	3,8	98	99
6.	Stanovništvo	10.236.559	52,1	10.832.483	51,1	10.278.477	47,6	106	95
7.	Ostalo	534.027	2,7	562.120	2,7	622.325	2,9	105	111
	Ukupno	19.660.862	100	21.184.952	100	21.610.906	100	108	102

Najveće učešće u sektorskoj strukturi depozita imaju depoziti stanovništva sa 47,6% i njihovo učešće je smanjeno za 3,5 procentnih poena u odnosu na kraj 2021. godine. Depoziti stanovništva na dan 30.06.2022. godine iznose 10,3 milijarde KM.

Rast depozita sa 30.06.2022. godine u odnosu na kraj 2021. godine ostvaren je kod depozita vladinih institucija za 737,7 miliona KM ili 28,4%, depozita javnih preduzeća za 46 miliona KM ili 2,8%, depozita privatnih preduzeća za 65,7 miliona KM ili 1,5%, depozita bankarskih institucija za 77,8 miliona KM ili 22,4% i kod ostalih depozita za 60,2 miliona KM ili 10,7%.

Smanjenje depozita sa 30.06.2022. godine u odnosu na kraj 2021. godine zabilježeno je kod depozita nebankarskih finansijskih institucija za 7,4 miliona KM ili 0,9% i kod depozita stanovništva za 554 miliona KM ili 5,1%.

Finansiranje u vidu depozita bankarskih grupa prisutno je u osam banaka u FBiH, tako da se 79% ukupnih depozita bankarskih institucija odnosi na depozite bankarskih grupa.

Valutna struktura depozita na dan 30.06.2022. godine promijenjena je u odnosu na kraj 2021. godine u pogledu povećanja učešća depozita u domaćoj valuti sa 67,6% na 69,1% i smanjenja učešća depozita u stranoj valuti sa 32,4% na 30,9%. Depoziti u domaćoj valuti iznose 14,9 milijardi KM i povećani su za iznos od 616,8 miliona KM ili 4,3% u odnosu na kraj 2021. godine, dok depoziti u stranim valutama iznose 6,7 milijardi KM i smanjeni su za iznos od 190,8 miliona KM ili 2,8% u odnosu na kraj 2021. godine.

Struktura depozita, prema porijeklu deponenata, sa 30.06.2022. godine u odnosu na kraj 2021. godine, je sljedeća: sredstva rezidenata iznose 20,9 milijardi KM i imaju učešće od 96,8% (povećanje za 0,2 procentna poena), a depoziti nerezidenata iznose 0,7 milijardi KM, što je 3,2% ukupnih depozita (smanjenje za 0,2 procentna poena).

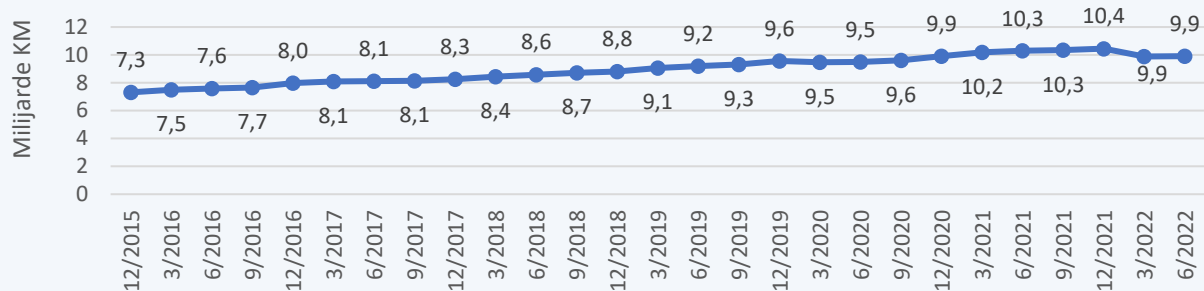
Štedni depoziti na dan 30.06.2022. godine iznose 9,9 milijardi KM i smanjeni su za 550 miliona KM ili 5,3% u odnosu na kraj 2021. godine. Smanjenje štednje stanovništva nastalo je kao posljedica dešavanja izazvanih ruskom invazijom na Ukrajinu, aktualne geopolitičke situacije, te inflatornih pritisaka. Trend štednje stanovništva prikazan je u tabeli 15 i grafikonu 11.

- 000 KM -

Tabela 15: Štednja stanovništva

R. br.	Banke	Iznos			Indeks	
		31.12.2020.	31.12.2021.	30.06.2022.	(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	
1.	Državne	105.980	124.474	121.092	117	97
2.	Privatne	9.809.340	10.324.468	9.777.899	105	95
	Ukupno	9.915.320	10.448.942	9.898.991	105	95

Grafikon 11: Ukupna štednja stanovništva

U dvije najveće banke koncentrisano je 54% štednje, dok četiri banke imaju pojedinačno učešće manje od 2%, što iznosi 4,3% ukupne štednje u sektoru. Od ukupnog iznosa štednje, 54% se odnosi na štedne depozite u domaćoj, a 46% u stranoj valuti.

Sa 30.06.2022. godine u odnosu na kraj 2021. godine smanjeni su kratkoročni štedni depoziti stanovništva za 131 milion KM ili 1,9% (povećanje učešća za 2,2 procentna poena), kao i dugoročni štedni depoziti stanovništva za 419 miliona KM ili 11,3% (smanjenje učešća za 2,2 procentna poena). Ročna struktura štednih depozita može se vidjeti u tabeli 16:

- 000 KM -

Tabela 16: Ročna struktura štednih depozita stanovništva

R. br.	Štedni depoziti	31.12.2020.		31.12.2021.		30.06.2022.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Kratkoročni štedni	6.142.454	61,9	6.755.829	64,7	6.624.852	66,9	110	98
2.	Dugoročni štedni	3.772.866	38,1	3.693.113	35,3	3.274.139	33,1	98	89
	Ukupno	9.915.320	100	10.448.942	100	9.898.991	100	105	95

U tabeli 17 daje se pregled kredita stanovništvu, štednje i depozita stanovništva po periodima:

- 000 KM -

Tabela 17: Krediti, štednja i depoziti stanovništva

R. br.	Opis	31.12.2020.	31.12.2021.	30.06.2022.	Indeks	
		Iznos	Iznos	Iznos	(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Kreditni stanovništva	7.281.540	7.613.327	7.841.598	105	103
2.	Štednja stanovništva	9.915.320	10.448.942	9.898.991	105	95
2.1.	Oročena štednja	4.089.390	3.976.925	3.558.007	97	89
2.2.	Štednja po viđenju	5.825.930	6.472.017	6.340.984	111	98
3.	Kreditni/Štednja	73%	73%	79%	-	-
4.	Depoziti stanovništva	10.236.559	10.832.483	10.278.477	106	95
5.	Kreditni/Depoziti stanovništva	71%	70%	76%	-	-

Kreditni odobreni stanovništvu sa 30.06.2022. godine iznose 7,8 milijardi KM i povećani su za 3% u odnosu na kraj 2021. godine, dok depoziti stanovništva bilježe smanjenje od 5,1% i sa 30.06.2022. godine iznose 10,3 milijarde KM.

Pokazatelji odnos kredita i štednje i odnos kredita i depozita stanovništva, povećani su za šest procentnih poena u odnosu na kraj 2021. godine, usljed smanjenja depozita, odnosno štednje i povećanja kredita stanovništvu u posmatranom periodu.

2.2.3. Kapital i adekvatnost kapitala

Ukupan kapital banaka, na dan 30.06.2022. godine iznosio je 3,2 milijarde KM i ostvareno je povećanje istog za 78,7 miliona KM ili za 2,5% u odnosu na kraj 2021. godine (vidjeti pod 2.1.2. - Struktura vlasništva i tržišno učešće).

U tabeli 18 daje se izvještaj o stanju, odnosno strukturi regulatornog kapitala banaka u FBiH:

- 000 KM -

Tabela 18: Izvještaj o stanju regulatornog kapitala						
R. br.	Opis	31.12.2020.	31.12.2021.	30.06.2022.	Indeks	
1	2	3	4	5	6 (4/3)	7 (5/4)
1.	Regulatorni kapital	2.698.561	2.852.902	2.865.389	106	100
1.1.	Osnovni kapital	2.581.508	2.733.978	2.752.133	106	101
1.1.1.	Redovni osnovni kapital	2.581.508	2.733.978	2.752.133	106	101
1.1.1.1.	Plaćeni instrumenti kapitala	1.299.335	1.384.714	1.384.714	107	100
1.1.1.2.	Premija na dionice	137.290	137.290	137.327	100	100
1.1.1.3.	(-) Vlastiti instrumenti redovnog osnovnog kapitala	-214	-214	0	100	0
1.1.1.4.	(-) Stvarne ili potencijalne obaveze kupovine vlastitih instrumenata redovnog osnovnog kapitala	0	-2.192	0	-	0
1.1.1.5.	Zadržana dobit prethodnih godina	343.453	393.494	443.442	115	113
1.1.1.6.	Priznata dobit ili gubitak	-145.228	-118.241	-125.734	81	106
1.1.1.7.	Akumulirana ostala sveobuhvatna dobit	29.151	10.368	-43.596	36	-420
1.1.1.8.	Ostale rezerve	1.000.959	1.014.269	1.042.353	101	103
1.1.1.9.	(-) Ostala nematerijalna imovina	-58.638	-61.626	-60.607	105	98
1.1.1.10.	(-) Odgođena porezna imovina koja zavisi o budućoj profitabilnosti i ne proizlazi iz privremenih razlika umanjnih za povezane poreske obaveze	-34	-1.081	-3.286	3.179	304
1.1.1.11.	(-) Odbitak od stavki dodatnog osnovnog kapitala koji premašuje dodatni osnovni kapital	0	0	0	-	-
1.1.1.12.	(-) Odgođena poreska imovina koja se može odbiti i koja zavisi o budućoj profitabilnosti i proizlazi iz privremenih razlika	-8.300	-8.621	-8.298	104	96
1.1.1.13.	(-) Instrumenti redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora ako banka ima značajno ulaganje	-16.266	-14.182	-14.182	87	100
1.1.1.14.	Elementi ili odbici od redovnog osnovnog kapitala – ostalo	0	0	0	-	-
1.1.2.	Dodatni osnovni kapital	0	0	0	-	-
1.2.	Dopunski kapital	117.053	118.924	113.256	102	95
1.2.1.	Plaćeni instrumenti kapitala i subordinisani dugovi	117.067	118.938	113.256	102	95
1.2.2.	(-) Vlastiti instrumenti dopunskog kapitala	-14	-14	0	100	0
1.2.3.	Opći ispravci vrijednosti za kreditni rizik u skladu sa standardiziranim pristupom	0	0	0	-	-
1.2.4.	Odbitak od stavki dopunskog kapitala koji premašuje dopunski kapital (odbijen u dodatnom osnovnom kapitalu)	0	0	0	-	-
1.2.5.	Elementi ili odbici od dopunskog kapitala – ostalo	0	0	0	-	-

Regulatorni kapital banaka u FBiH sa 30.06.2022. godine iznosi 2,9 milijardi KM i povećan je za 12,5 miliona KM ili 0,4% u odnosu na kraj 2021. godine. U isto vrijeme, osnovni kapital i redovni osnovni kapital banaka iznose 2,8 milijardi KM, sa ostvarenim povećanjem od 18,2 miliona KM ili 0,7%, a dopunski kapital iznosi 113,3 miliona KM, sa ostvarenim smanjenjem od 5,7 miliona KM ili 4,8% u odnosu na kraj 2021. godine. U strukturi regulatornog kapitala bankarskog sektora FBiH

osnovni kapital učestvuje sa 96% (12/2021. godine 95,8%), dok dopunski kapital učestvuje sa 4% (12/2021. godine 4,2%).

Detaljnija analiza pokazuje da su najveći uticaj na promjenu osnovnog kapitala imale sljedeće stavke:

- povećanje po osnovu uključene dobiti u iznosu od 63,6 miliona KM,
- povećanje po osnovu smanjenja odbitne stavke - vlastiti instrumenti kapitala (prodaja vlastitih dionica) u iznosu od 2,4 miliona KM,
- povećanje po osnovu smanjenja odbitne stavke – nematerijalna imovina u iznosu od jedan milion KM,
- povećanje po osnovu prodaje vrijednosnih papira 6,9 miliona KM,
- smanjenje po osnovu povećanja odbitne stavke – odgođena porezna imovina u iznosu od 1,8 miliona KM i
- smanjenje akumulirane ostale sveobuhvatne dobiti u iznosu od 54 miliona KM.

Ukupan iznos izloženosti riziku u skladu sa Odlukom o izračunavanju kapitala banke, predstavlja zbir izloženosti ponderisane rizikom za kreditni, tržišni, operativni rizik, rizik namirenja/slobodne isporuke i rizik povezan sa velikim izloženostima koje proizilaze iz stavki u knjizi trgovanja. Ukupna izloženost riziku bankarskog sektora FBiH sa stanjem na dan 30.06.2022. godine (tabela 19) iznosi 14,8 milijardi KM.

- 000 KM -

R. br.	Izloženost riziku	31.12.2020.		31.12.2021.		30.06.2022.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Izloženosti ponderisane rizikom za kreditni rizik	12.843.833	91,0	13.167.335	91,0	13.526.418	91,5	103	103
2.	Izloženosti riziku namirenja/slobodne isporuke	0	0,0	0	0,0	0	0,0	-	-
3.	Izloženosti za tržišni rizik (pozicijski i valutni rizik)	119.065	0,8	152.789	1,1	120.751	0,8	128	79
4.	Izloženosti riziku za operativni rizik	1.150.236	8,2	1.147.271	7,9	1.144.473	7,7	100	100
	Ukupan iznos izloženosti riziku	14.113.134	100	14.467.395	100	14.791.642	100	103	102

Ukupan iznos izloženosti riziku na nivou bankarskog sektora FBiH u prvom polugodištu tekuće godine povećan je za 324,2 miliona KM ili 2,2% u odnosu na kraj prethodne godine. U posmatranom periodu iznos izloženosti ponderisane rizikom za kreditni rizik povećan je za 359,1 milion KM ili 2,7%, dok je došlo do smanjenja iznosa izloženosti za tržišni rizik za 32 miliona KM ili 21% i izloženosti riziku za operativni rizik za 2,8 miliona KM ili 0,2%. Na kraju prve polovine 2022. godine pet banaka u sektoru nisu iskazale izloženost riziku za valutni rizik, jer im neto otvorena valutna pozicija ne prelazi 2% regulatornog kapitala, koliko ih je bilo i na kraju 2021. godine. Značajno smanjenje izloženosti za tržišni rizik na nivou bankarskog sektora FBiH najvećim dijelom je posljedica smanjenja neto otvorene pozicije za EUR kod jedne banke.

Sa 30.06.2022. godine, banke su najviše bile izložene kreditnom riziku (učešće 91,5%), koji je dominantan u bankarskom sektoru u FBiH. U odnosu na kraj prethodne godine, učešće kreditnog rizika u ukupnoj izloženosti povećalo se za 0,5 procentnih poena, dok je učešće izloženosti za tržišni rizik smanjeno za 0,3 procentna poena, a učešće izloženosti za operativni rizik za 0,2 procentna poena. U okviru izloženosti ponderisane rizikom za kreditni rizik najveće učešće ima izloženost prema stanovništvu (4,7 milijardi KM ili 35,1%), zatim izloženost prema privrednim društvima (3,6 milijardi KM ili 26,9%), te izloženost osigurana nekretninama (3,3 milijarde KM ili

24,4%). Posljednjih nekoliko godina adekvatnost kapitala bankarskog sektora održavana je kontinuirano iznad 15%, što je zadovoljavajuća kapitaliziranost na nivou sektora. Pokazatelji adekvatnosti kapitala bankarskog sektora u FBiH, daju se u tabeli 20:

- 000 KM -

Tabela 20: Pokazatelji adekvatnosti kapitala				
R. br	Stope kapitala	% i iznos viška ili manjka od propisanog minimuma		
		31.12.2020.	31.12.2021.	30.06.2022.
1	2	3	4	5
1.	Stopa redovnog osnovnog kapitala	18,3%	18,9%	18,6%
2.	Višak (+)/ manjak (-) redovnog osnovnog kapitala	1.628.872	1.757.430	1.753.699
3.	Stopa osnovnog kapitala	18,3%	18,9%	18,6%
4.	Višak (+) / manjak (-) osnovnog kapitala	1.311.327	1.431.916	1.420.886
5.	Stopa regulatornog kapitala	19,1%	19,7%	19,4%
6.	Višak (+) / manjak (-) regulatornog kapitala	1.004.986	1.116.816	1.090.391

Stopa regulatornog kapitala na dan 30.06.2022. godine iznosi 19,4% i značajno je veća u odnosu na zakonom propisani minimum, a što se odnosi i na ostale stope kapitala (stopa redovnog osnovnog kapitala i osnovnog kapitala). U odnosu na kraj 2021. godine stopa regulatornog kapitala smanjena je za 0,3 procentna poena, koliko su smanjene i stope redovnog osnovnog i osnovnog kapitala.

U tabeli 21 daje se pregled stope finansijske poluge bankarskog sektora FBiH (odnos osnovnog kapitala i ukupne izloženosti banke) kroz periode:

- 000 KM -

Tabela 21: Stopa finansijske poluge				
R. br.	Vrijednosti izloženosti	31.12.2020	31.12.2021.	30.06.2022.
1	2	3	4	
1.	Izloženosti stope finansijske poluge	25.523.184	27.111.043	27.508.575
2.	Osnovni kapital	2.581.508	2.733.978	2.752.133
	Stopa finansijske poluge	10,1%	10,1%	10,0%

Stopa finansijske poluge na nivou bankarskog sektora na dan 30.06.2022. godine iznosi 10% i niža je za 0,1 procentni poen u odnosu na kraj 2021. godine.

2.2.4. Kreditni rizik

Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka²⁰ definisana su pravila za upravljanje kreditnim rizikom, način raspoređivanja izloženosti u nivoe kreditnog rizika i utvrđivanja ECL-a, vrste prihvatljivih kolaterala i drugo. Ista je u primjeni od 01.01.2020. godine. Sve izloženosti raspoređuju se u tri nivoa kreditnog rizika: nivo kreditnog rizika 1 - nizak nivo kreditnog rizika, nivo kreditnog rizika 2 - povećan nivo kreditnog rizika i nivo kreditnog rizika 3 - izloženosti u statusu neizmirenja obaveza.

U tabeli 22 daje se pregled izloženosti na nivou bankarskog sektora FBiH, prema ključnim kategorijama finansijske imovine, vanbilansnih izloženosti i pripadajućih ECL:

²⁰ „Službene novine Federacije BiH“, br. 44/19 i 37/20

- 000 KM -

R. br.	O p i s	31.12.2020.			31.12.2021.			30.06.2022.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Novac i novčani plasmani	7.693.909	9.887	0,1	8.343.998	11.218	0,1	8.495.985	11.110	0,1
2.	Finansijska imovina po amortizovanom trošku	15.460.513	1.136.925	7,4	16.160.753	1.119.190	6,9	16.493.659	1.084.731	6,6
3.	Finansijska imovina po fer vrijednosti	1.552.559	0	0,0	1.781.852	0	0,0	1.670.699	0	0,0
4.	Ostala finansijska potraživanja	258.027	33.250	12,9	187.605	21.971	11,7	175.502	15.801	9,0
I Ukupno bilansna izloženost		24.965.008	1.180.062	4,7	26.474.208	1.152.379	4,4	26.835.845	1.111.642	4,1
5.	Izdane garancije	1.373.899	24.965	1,8	1.428.082	24.875	1,7	1.519.980	32.286	2,1
6.	Nepokriveni akreditivi	39.203	1.432	3,7	40.601	1.172	2,9	48.857	1.447	3,0
7.	Neopozivo odobreni a neiskorišteni krediti	2.468.359	32.597	1,3	2.188.232	21.071	1,0	2.066.527	20.998	1,0
8.	Ostale potencijalne obaveze banke	8.274	26	0,3	263.064	2.563	1,0	227.503	2.637	1,2
II Ukupno vanbilansne stavke		3.889.735	59.020	1,5	3.919.979	49.681	1,3	3.862.867	57.368	1,5
Ukupna izloženost (I+II)		28.854.743	1.239.082	4,3	30.394.187	1.202.060	4,0	30.698.712	1.169.010	3,8

Ukupna izloženost banaka na dan 30.06.2022. godine iznosi 30,7 milijardi KM, od čega se 26,8 milijarda KM odnosi na bilansne izloženosti, a 3,9 milijardi KM na vanbilansne stavke. U prvom polugodištu 2022. godine zabilježeno je povećanje bilansne izloženosti u odnosu na kraj 2021. godine za iznos od 361,6 miliona KM ili 1,4%, a nastalo je kao neto efekat povećanja novčanih sredstava i plasmana za 152 miliona KM (1,8%), finansijske imovine koja se vrednuje po amortizovanom trošku za 332,9 miliona KM (2,1%), a smanjenja finansijske imovine po fer vrijednosti za 111,2 miliona KM (6,2%) i ostalih finansijskih potraživanja za 12,1 milion KM (6,5%). U istom periodu zabilježeno je smanjenje vanbilansnih stavki za 57,1 milion KM ili 1,5%, kao neto efekat smanjenja na poziciji neopozivo odobrenih, a neiskorištenih kredita (121,7 miliona KM ili 5,6%) i na poziciji ostalih potencijalnih obaveza banke (35,6 miliona KM ili 13,5%, a odnosi se na jednu banku), a povećanja na poziciji izdatih garancija (91,9 miliona KM ili 6,4%) i nepokrivenih akreditiva (8,3 miliona KM ili 20,3% - značajnije povećanje kod dvije banke).

U tabeli 23 daje se pregled bilansnih i vanbilansnih izloženosti na nivou bankarskog sektora FBiH, prema nivoima kreditnog rizika i pripadajućih ECL:

- 000 KM -

R. br.	O p i s	31.12.2020.			31.12.2021.			30.06.2022.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Nivo kreditnog rizika 1	22.301.920	179.478	0,8	24.029.210	166.312	0,7	24.309.059	178.937	0,7
2.	Nivo kreditnog rizika 2	1.645.274	204.681	12,4	1.387.627	161.999	11,7	1.553.595	163.938	10,6
3.	Nivo kreditnog rizika 3	1.017.814	795.903	78,2	1.057.371	824.068	77,9	973.191	768.767	79,0
I Ukupno bilansna izloženost		24.965.008	1.180.062	4,7	26.474.208	1.152.379	4,4	26.835.845	1.111.642	4,1
4.	Nivo kreditnog rizika 1	3.440.487	21.343	0,6	3.603.792	20.660	0,6	3.478.718	23.483	0,7
5.	Nivo kreditnog rizika 2	443.246	34.354	7,8	309.101	25.536	8,3	373.467	29.494	7,9
6.	Nivo kreditnog rizika 3	6.002	3.323	55,4	7.086	3.485	49,2	10.682	4.391	41,1
II Ukupno vanbilansne stavke		3.889.735	59.020	1,5	3.919.979	49.681	1,3	3.862.867	57.368	1,5
Ukupna izloženost (I+II)		28.854.743	1.239.082	4,3	30.394.187	1.202.060	4,0	30.698.712	1.169.010	3,8

Bilansna izloženost u nivou kreditnog rizika 1 na dan 30.06.2022. godine iznosi 24,3 milijarde KM i čini 90,6% ukupne bilansne izloženosti. Ista je u odnosu na kraj 2021. godine povećana za 279,8 miliona KM ili za 1,2%, najvećim dijelom kao neto efekat povećanja kreditnog portfolija u ovom nivou kreditnog rizika za 190,9 miliona KM, novčanih sredstava i plasmana bankama za 152,4 miliona KM i dužničkih vrijednosnih papira koji se vrednuju po amortiziranom trošku za 40,1 milion KM, a smanjenja dužničkih vrijednosnih papira koji se vrednuju po fer vrijednosti za 103,4 miliona KM.

Bilansna izloženost u nivou kreditnog rizika 2 na dan 30.06.2022. godine iznosi 1,6 milijardi KM i čini 5,8% ukupne bilansne izloženosti. U odnosu na kraj 2021. godine ista je veća za 166 miliona KM ili 12%. Povećanje ukupne bilansne izloženosti u ovom nivou kreditnog rizika ostvareno je najvećim dijelom kao posljedica povećanja kreditnog portfolija u nivou kreditnog rizika 2 za 148,1 milion KM i dužničkih vrijednosnih papira koji se vrednuju po amortizovanom trošku za 16,3 miliona KM.

Bilansna izloženost u nivou kreditnog rizika 3 na dan 30.06.2022. godine iznosi 973,2 miliona KM i čini 3,6% ukupne bilansne izloženosti. Ista je u odnosu na kraj 2021. godine smanjena za 84,2 miliona KM ili 8%, najvećim dijelom zbog smanjenja kreditnog portfolija u ovom nivou kreditnog rizika za 84 miliona KM.

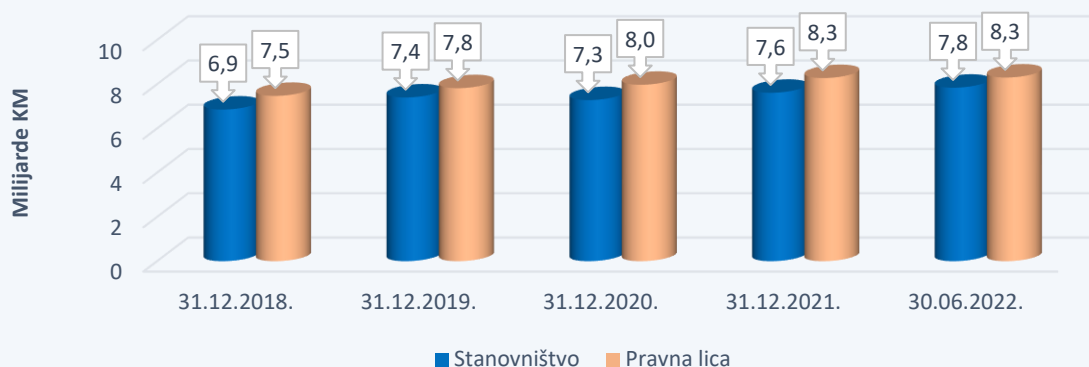
Na kraju prvog polugodišta 2022. godine u odnosu na kraj 2021. godine, ECL za nivo kreditnog rizika 1 za bilansnu izloženost povećan je za 12,6 miliona KM, za nivo kreditnog rizika 2 za 1,9 miliona KM, dok je za nivo kreditnog rizika 3 smanjen za 55,3 miliona KM. U posmatranom periodu, stopa pokrivenosti ECL-om za izloženosti u nivou kreditnog rizika 1 ostala je na istom nivou (0,7%), u nivou kreditnog rizika 2 smanjena je za 1,1 procentni poen (sa 11,7% na 10,6%), a u nivou kreditnog rizika 3 povećana je za 1,1 procentni poen (sa 77,9% na 79%). Ukupna stopa pokrivenosti ECL-om bilansnih izloženosti iznosi 4,1%, dok je na kraju 2021. godine iznosila 4,4%.

Vanbilansna izloženost raspoređena u nivo kreditnog rizika 1 na dan 30.06.2022. godine iznosi 3,5 milijardi KM i čini 90% ukupne vanbilansne izloženosti. Izloženost u nivou kreditnog rizika 2 iznosi 373,5 miliona KM ili 9,7% ukupne vanbilansne izloženosti, dok je u nivou kreditnog rizika 3 raspoređeno 10,7 miliona KM ili 0,3% ukupne vanbilansne izloženosti. Ukupna pokrivenost ECL-om vanbilansnih izloženosti iznosi 1,5% i za 0,2 procentna poena je veća u odnosu na kraj prethodne godine. Kod nivoa kreditnog rizika 1 stopa pokrivenosti je povećana za 0,1 procentni poen u odnosu na kraj prethodne godine, dok je kod nivoa kreditnog rizika 2 i 3 zabilježeno smanjenje stopa pokrivenosti: za nivo kreditnog rizika 2 za 0,4 procentna poena, a za nivo kreditnog rizika 3 za 8,1 procentni poen, usljed značajnijeg povećanja vanbilansnih stavki u nivou kreditnog rizika 3 kod jedne banke, uz povećanje ECL-a za iste u manjem obimu.

Na dan 30.06.2022. godine krediti iznose 16,1 milijardu KM i isti su veći za 252,2 miliona KM ili za 1,6% u odnosu na kraj 2021. godine. Posmatrajući sektorsku strukturu kredita stopu rasta ostvarili su krediti privatnim preduzećima, nebankarskim finansijskim institucijama i stanovništvu, dok su ostali sektori zabilježili smanjenje. Najveću stopu pada imali su krediti bankarskim institucijama (328,9 miliona KM ili 35,8%), što je najvećim dijelom posljedica smanjenja kratkoročnih izloženosti niskog rizika kod jedne banke za 293,4 miliona KM, a koji su uključeni u kreditni portfolio. Ukoliko bi se isključilo pomenuto smanjenje kratkoročnih izloženosti niskog rizika, u posmatranom periodu ostvaren je rast kreditnog portfolija od 3,4%.

Kreditni stanovništvu iznose 7,8 milijardi KM, sa učešćem u ukupnim kreditima od 48,6%, i u odnosu na kraj 2021. godine povećani su za 228,3 miliona KM ili za 3%. Krediti pravnim licima iznose 8,3 milijarde KM, sa učešćem u ukupnim kreditima od 51,4%, i u odnosu na kraj 2021. godine ostvarili su povećanje od 23,9 miliona KM ili 0,3% (grafikon 12). Ukoliko se isključi smanjenje kratkoročnih izloženosti niskog rizika kod jedne banke, u posmatranom periodu ostvaren je rast kreditnog portfolija pravnih lica od 3,8%.

Grafikon 12: Krediti

Trend i promjena učešća pojedinih sektora u ukupnoj strukturi kredita dati su u tabeli 24:

- 000 KM -

Tabela 24: Sektorska struktura kredita

R. br.	Sektori	31.12.2020.		31.12.2021.		30.06.2022.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Vladine institucije	199.032	1,3	223.252	1,4	201.483	1,3	112	90
2.	Javna preduzeća	395.157	2,6	406.525	2,6	388.330	2,4	103	96
3.	Privatna preduzeća i društva	6.500.322	42,6	6.616.260	41,6	7.009.553	43,4	102	106
4.	Bankarske institucije	772.554	5,1	917.784	5,8	588.844	3,6	119	64
5.	Nebankarske fin. institucije	83.921	0,6	91.038	0,6	91.090	0,6	108	100
6.	Građani	7.281.540	47,7	7.613.327	47,9	7.841.598	48,6	105	103
7.	Ostalo	22.125	0,1	22.635	0,1	22.132	0,1	102	98
	Ukupno	15.254.651	100	15.890.821	100	16.143.030	100	104	102

U tabeli 25 daje se ročna struktura kredita po sektorima:

- 000 KM -

Tabela 25: Ročna struktura kredita

R. br.	Sektori	31.12.2021.			30.06.2022.			Indeks		
		Kratk. krediti	Dug. krediti	Dospjela potraž.	Kratk. krediti	Dug. krediti	Dospjela potraž.	(6/3)	(7/4)	(8/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	Vladine institucije	4.481	218.670	101	1.077	200.264	142	24	92	141
2.	Javna preduzeća	53.308	349.648	3.569	35.682	351.670	978	67	101	27
3.	Privatna preduzeća i druš.	2.305.243	3.836.967	474.050	2.610.984	3.962.767	435.802	113	103	92
4.	Bankarske institucije	917.783	0	1	588.842	0	2	64	-	200
5.	Nebankarske fin. institucije	32.401	58.615	22	31.067	60.001	22	96	102	100
6.	Građani	389.772	6.977.461	246.094	388.289	7.227.905	225.404	100	104	92
7.	Ostalo	6.412	15.835	388	9.229	12.541	362	144	79	93
	Ukupno	3.709.400	11.457.196	724.225	3.665.170	11.815.148	662.712	99	103	92

Sa 30.06.2022. godine u odnosu na kraj 2021. godine kratkoročni krediti bankarskog sektora FBiH smanjeni su za 44,2 miliona KM ili 1,2%, dok su dugoročni krediti povećani za 358 miliona KM ili 3,1%. Dospjela potraživanja iznose 662,7 miliona KM i manja su za 61,5 miliona KM ili 8,5% u odnosu na kraj 2021. godine.

U valutnoj strukturi kredita najveće učešće od 58% ili 9,4 milijarde KM imaju krediti odobreni u domaćoj valuti, zatim slijede krediti odobreni sa valutnom klauzulom sa učešćem od 37,9% ili 6,1 milijarda KM (EUR: 6,1 milijarde KM ili 99,96%, CHF: 2,1 milion KM ili 0,04%), a najmanje učešće od 4,1% ili 661,1 milion KM imaju krediti odobreni u stranoj valuti (od toga se na EUR odnosi 99,9%).

U tabeli 26 daje se pregled kredita pravnim licima i stanovništvu prema nivoima kreditnog rizika i pripadajućih ECL:

- 000 KM -

Tabela 26: Krediti prema nivoima kreditnog rizika										
R. br.	Opis	31.12.2020.			31.12.2021.			30.06.2022.		
		Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL	Iznos	ECL	% ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I Krediti pravna lica										
1.	Nivo kreditnog rizika 1	6.272.170	78.817	1,3	6.770.320	66.945	1,0	6.807.840	79.376	1,2
2.	Nivo kreditnog rizika 2	1.157.194	141.218	12,2	925.089	116.184	12,6	956.018	100.850	10,5
3.	Nivo kreditnog rizika 3	543.747	421.893	77,6	582.085	435.691	74,9	537.574	410.928	76,4
Ukupno I		7.973.111	641.928	8,1	8.277.494	618.820	7,5	8.301.432	591.154	7,1
II Krediti stanovništvo										
4.	Nivo kreditnog rizika 1	6.395.495	84.591	1,3	6.748.669	82.526	1,2	6.902.049	83.737	1,2
5.	Nivo kreditnog rizika 2	446.971	58.801	13,2	425.538	43.166	10,1	541.694	59.517	11,0
6.	Nivo kreditnog rizika 3	439.074	341.856	77,9	439.120	355.436	80,9	397.855	325.032	81,7
Ukupno II		7.281.540	485.248	6,7	7.613.327	481.128	6,3	7.841.598	468.286	6,0
Ukupno krediti										
7.	Nivo kreditnog rizika 1	12.667.665	163.408	1,3	13.518.989	149.471	1,1	13.709.889	163.113	1,2
8.	Nivo kreditnog rizika 2	1.604.165	200.019	12,5	1.350.627	159.350	11,8	1.497.712	160.367	10,7
9.	Nivo kreditnog rizika 3	982.821	763.749	77,7	1.021.205	791.127	77,5	935.429	735.960	78,7
Ukupno krediti (I+II)		15.254.651	1.127.176	7,4	15.890.821	1.099.948	6,9	16.143.030	1.059.440	6,6

Kreditni portfolio raspoređen u nivo kreditnog rizika 1 na dan 30.06.2022. godine iznosi 13,7 milijardi KM i čini 84,9% ukupnog kreditnog portfolija. Isti je u odnosu na kraj 2021. godine povećan za 190,9 miliona KM ili za 1,4%. Stopa pokrivenosti ECL-om za nivo kreditnog rizika 1 iznosi 1,2% (i za pravna lica i za stanovništvo) i veća je za 0,1 procentni poen u odnosu na kraj 2021. godine.

Kreditni portfolio u nivou kreditnog rizika 2 na dan 30.06.2022. godine iznosi 1,5 milijardi KM i čini 9,3% ukupnog kreditnog portfolija. U odnosu na kraj 2021. godine isti je veći za 147,1 milion KM ili 10,9%, zbog značajnog povećanja kod jedne banke. Stopa pokrivenosti ECL-om za nivo kreditnog rizika 2 iznosi 10,7% (pravna lica 10,5%, stanovništvo 11%) i u odnosu na 31.12.2021. godine manja je za 1,1 procentni poen.

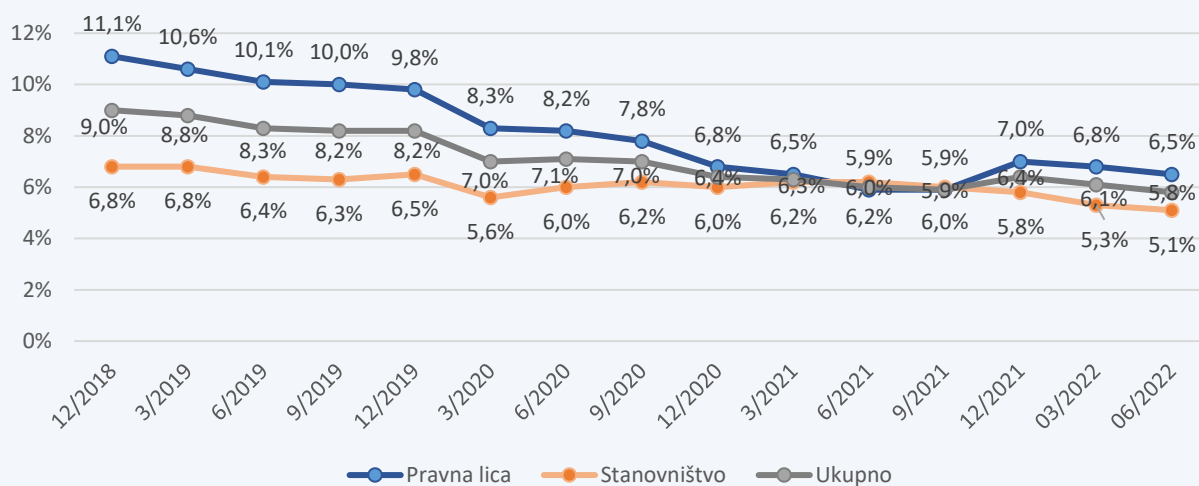
Kreditni portfolio u nivou kreditnog rizika 3 (NPL) na dan 30.06.2022. godine iznosi 935,4 miliona KM i čini 5,8% ukupnog kreditnog portfolija, dok je na kraju prethodne godine stopa NPL-a iznosila 6,4%. Smanjenje istog za 85,8 miliona KM ili 8,4% u odnosu na kraj 2021. godine nastalo

je kao neto efekat: novih NPL-ova u iznosu od 94,1 milion KM, oporavka u iznosu od 28,3 miliona KM, naplate u iznosu od 65,8 miliona KM, računovodstvenog i trajnog otpisa u iznosu od 85,7 miliona KM, te ostalih stavki u iznosu od 0,1 milion KM. Stopa pokrivenosti ECL-om za nivo kreditnog rizika 3 iznosi 78,7% (pravna lica 76,4%, a stanovništvo 81,7%) i u odnosu na 31.12.2021. godine veća je za 1,2 procentna poena.

Od ukupnih kredita pravnim licima, na NPL se odnosi 537,6 miliona KM ili 6,5%, što je za 0,5 procentnih poena manje nego na kraju 2021. godine. Za sektor stanovništva NPL iznosi 397,8 miliona KM ili 5,1% kreditnog portfolija stanovništva, što je smanjenje za 0,7 procentnih poena u odnosu na kraj 2021. godine.

Pregled NPL-a (kreditni portfolio raspoređen u nivo kreditnog rizika 3) daje se u grafikonu 13:

Grafikon 13: Učešće NPL-a u kreditima

Detaljnija i potpunija sektorska analiza kreditnog portfolija bankarskog sektora FBiH može se sagledati iz Priloga 4. Informacije, a zasnovana je na podacima o granskoj koncentraciji kredita unutar sektora pravnih lica (prema NACE šifarniku djelatnosti) i stanovništva (po namjeni).

Kod kredita pravnim licima najveće učešće imaju krediti odobreni trgovini (2,9 milijardi KM ili 35,2% kredita pravnih lica, odnosno 18,1% ukupnog kreditnog portfolija), prerađivačkoj industriji (dvije milijarde KM ili 24,4% kredita pravnih lica, odnosno 12,6% ukupnih kredita), te finansijskoj djelatnosti (751,8 miliona KM ili 9,1% kredita pravnih lica, odnosno 4,6% ukupnih kredita).

Učešće NPL-a kod kredita odobrenih trgovini iznosi 4,8% (stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om iznosi 84,7%), kod prerađivačke industrije je 11,9% (stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om iznosi 74,7%), dok kod finansijske djelatnosti iznosi 0,1% (stopa pokrivenosti NPL-a ECL-om iznosi 35,1%). Kod kredita odobrenih ostalim privrednim djelatnostima, najveće učešće NPL-a na kraju prvog polugodišta 2022. godine prisutno je kod kredita odobrenih poljoprivredi (25,2%), obrazovanju (21,6%), te djelatnosti hotelijerstva i ugostiteljstva (12,8%).

Kod kredita odobrenih stanovništvu najveće učešće imaju krediti za opću potrošnju (6,1 milijardu KM ili 78,2% kredita stanovništvu, odnosno 38% ukupnog kreditnog portfolija) i krediti odobreni

za stambene potrebe (1,6 milijardi KM ili 20,6% kredita stanovništvu, odnosno 10% ukupnog kreditnog portfolija). Učešće NPL-a kod kredita odobrenih za opću potrošnju iznosi 5,9% (stopa pokrivenosti ECL-om je 82,3%), dok je kod stambenih kredita 1,7% (stopa pokrivenosti ECL-om je 72,6%). Visoko učešće kredita za opću potrošnju u kreditnom portfoliju bankarskog sektora FBiH ukazuje na potrebu pojačanog opreza u oblikovanju kreditnih politika banaka.

U tabeli 27 dat je pregled najznačajnijih koeficijenata koji se koriste za ocjenu kreditnog rizika u bankama u FBiH:

- % -

Tabela 27: Pokazatelji kreditnog rizika

R. br.	Opis	31.12.2020.	31.12.2021.	30.06.2022.
1	2	3	4	5
1.	Stopa nekvalitetnih izloženosti	3,5	3,5	3,2
2.	Stopa pokrivenosti nekvalitetnih izloženosti sa ECL	78,1	77,7	78,6
3.	Stopa pokrivenosti ukupne aktive sa ECL	4,3	4,0	3,8
4.	Stopa NPL	6,4	6,4	5,8
5.	Stopa pokrivenosti NPL sa ECL	77,7	77,5	78,7
6.	Stopa pokrivenosti ukupnih kredita sa ECL	7,4	6,9	6,6
7.	Novi NPL*/Ukupni prihodujući krediti	0,7	0,8	0,0
8.	NPL/Ukupni kapital i ECL za NPL	25,7	26,2	23,8
9.	Neto NPL/Osnovni kapital	8,5	8,4	7,2
10.	Dospjeli krediti/Ukupni krediti	4,2	4,6	4,1

* Iznos rasta/pada NPL na izvještajni datum u odnosu na uporedni period

Kreditni rizik je dominantan rizik u bankarskom sektoru FBiH, zbog čega je fokus supervizora na ocjeni praksi upravljanja kreditnim rizikom, odnosno ocjeni prakse odobravanja, praćenja i analize izloženosti kreditnom riziku, uspostave sistema ranog upozorenja na povećanje kreditnog rizika, raspoređivanja izloženosti u nivoe kreditnog rizika i utvrđivanja ECL-a, postupanje sa nekvalitetnim izloženostima, te upravljanja rizikom koncentracije.

Mjere koje je FBA propisala u periodu pandemije imale su za cilj izbjegavanje negativnih ekonomskih posljedica pandemije i omogućavanje oporavka privrede, a što je rezultiralo i ublažavanjem rasta NPL-a u ukupnom kreditnom portfoliju. Zaključno sa krajem prvog polugodišta 2022. godine, 76,1 milion KM ili 0,5% od iznosa ukupnih kredita je obuhvaćeno nekom od aktivnih mjera propisanih Odlukom o privremenim mjerama koje banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem „COVID-19“²¹. Ukupan iznos kreditnog portfolija pravnih lica koji je obuhvaćen nekom od aktivnih mjera iznosi 69,4 miliona KM ili 0,8% kreditnog portfolija pravnih lica, dok portfolio stanovništva pod aktivnim mjerama iznosi 6,7 miliona KM ili 0,1% kreditnog portfolija stanovništva. FBA je u maju 2022. godine donijela odluku o stavljanju van snage naprijed navedene Odluke.

2.2.5. Profitabilnost

Na profitabilnost banaka najznačajnije utiče kvalitet aktive. Također, profitabilnost banaka može biti pod uticajem i ostalih rizika, strukture, diverzificiranosti i troškova izvora finansiranja, troškovne efikasnosti, eksternih faktora koji su specifični za bankarski, odnosno finansijski sektor u FBiH (razvijenost finansijskog sistema, regulatorna obilježja, industrijska koncentracija i dr.) i

²¹ „Službene novine Federacije BiH“, br. 60/20, 21/21, 89/21, 104/21 i 43/22

eksternih makroekonomskih faktora (ekonomski rast, kamatne stope na svjetskom tržištu, stopa zaposlenosti i nezaposlenosti, kretanje plaća, inflacija i dr.).

Iz supervizorske perspektive, profitabilnost bankarskog sektora u FBiH, kao i pojedinačnih banaka u sektoru, posmatra se u kontekstu održivosti, odnosno stabilnosti nivoa i kvaliteta zarade i jačanja kapitalne osnove putem zadržane dobiti.

Nivo, kvalitet i trend zarade bankarskog sektora u FBiH

Na nivou bankarskog sektora u FBiH za period 01.01. - 30.06.2022. godine iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 175,1 milion KM, što je za 24,4 miliona KM više u odnosu na prethodnu godinu (tabela 28). Sve banke sa sjedištem u FBiH su iskazale pozitivan finansijski rezultat za prvo polugodište 2022. godine.

- 000 KM -

R. br.	Opis	01.01. - 30.06.2020.		01.01. - 30.06.2021.		01.01. - 30.06.2022.	
		Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka	Iznos	Broj banaka
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Dobit	105.962	14	150.657	15	175.070	14
2.	Gubitak	474	1	0	0	0	0
	Ukupno	105.488	15	150.657	15	175.070	14

U Prilogu 5. prikazan je zbirni bilans uspjeha banaka u FBiH za period 01.01. - 30.06.2022. godine, po šemi FBA, sa uporednim podacima za isti izvještajni period 2021. godine.

Ukupni prihodi bankarskog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima banaka, u prvih šest mjeseci 2022. godine na nivou bankarskog sektora u FBiH ostvareni su ukupni prihodi u iznosu od 646,1 milion KM i u odnosu na isti period prethodne godine veći su za 47,1 milion KM ili za 7,9% (tabela 29).

- 000 KM -

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	01.01. - 30.06.2021.		01.01. - 30.06.2022.		Indeks (5/3)
		Iznos	%	Iznos	%	
1	2	3	4	5	6	7
I Prihodi od kamata i slični prihodi						
1.	Kamatonosni računi depozita kod depozitnih institucija	408	0,1	755	0,1	185
2.	Kredit i poslovi lizinga	308.590	51,5	305.817	47,3	99
3.	Ostali prihodi od kamata	36.411	6,1	37.272	5,8	102
	Ukupno I	345.409	57,7	343.844	53,2	100
II Operativni prihodi						
4.	Naknade za izvršene usluge	165.371	27,6	197.147	30,5	119
5.	Prihodi iz posl. sa devizama	30.338	5,1	45.225	7,0	149
6.	Ostali operativni prihodi	57.898	9,7	59.928	9,3	104
	Ukupno II	253.607	42,3	302.300	46,8	119
	Ukupni prihodi (I+II)	599.016	100	646.144	100	108

U strukturi ukupnih prihoda, prihodi od kamata i slični prihodi učestvuju sa 53,2%, dok operativni prihodi učestvuju sa 46,8%. U odnosu na isti period prethodne godine, došlo je do smanjenja učešća prihoda od kamata i sličnih prihoda za 4,5 procentnih poena, koliko iznosi povećanje učešća operativnih prihoda. U posmatranom periodu, ostvareni ukupni kamatni i slični prihodi manji su za 1,6 miliona KM ili 0,5%. Dominantna stavka u ovim prihodima su kamatni prihodi po

kreditima i poslovima lizinga, čije je učešće u ukupnim prihodima smanjeno za 4,2 procentna poena. U istom periodu smanjeno je učešće kredita i potraživanja po poslovima lizinga u ukupnoj aktivi za 2,6 procentnih poena (sa 61,3% na 58,7%), a smanjena je i prosječna ponderisana NKS na kredite sa 3,29% na 3,07% (za 0,22 procentna poena).

U prvih šest mjeseci 2022. godine kamatni prihodi po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija veći su za 347 hiljada KM ili 85% u odnosu na isti period prethodne godine, pri čemu se 76,4% povećanja odnosi na dvije banke. U istom periodu, učešće kamatonosnih računa depozita kod depozitnih institucija u ukupnoj aktivi bankarskog sektora u FBiH povećano je sa 13,5% na 16,6% (za 3,1 procentni poen).

U okviru ostalih prihoda od kamata zabilježeno je povećanje na pozicijama kamatnih prihoda od vrijednosnih papira koji se drže do dospelja za 24%, ostalih prihoda od kamata za 2,3%, dok su kamatni prihodi od plasmana drugim bankama smanjeni za 23,9%.

Ukoliko se posmatra sektorska struktura ostvarenih kamatnih prihoda, najveći dio odnosi se na prihode od stanovništva (61,1%), iako krediti stanovništvu čine 48,6% ukupnog kreditnog portfolija bankarskog sektora FBiH, zbog veće prosječne ponderisane NKS, koja za stanovništvo iznosi 4,81%, a za privredu 2,32%. Od ukupnih kamatnih prihoda, na prihode od privatnih preduzeća odnosi se 27%, od vladinih institucija 7,2%, a od javnih preduzeća 1,8%.

Ukupni operativni prihodi su u posmatranom periodu zabilježili povećanje od 48,7 miliona KM ili 19,2%. U strukturi ukupnih operativnih prihoda, najveća stavka su prihodi po naknadama za izvršene usluge koji su zabilježili povećanje za 31,8 miliona KM ili 19,2%. Prihodi iz poslovanja sa devizama ostvarili su najveću stopu rasta od 49,1%, odnosno, veći su za 14,9 miliona KM u odnosu na isti period prethodne godine, pri čemu se 61,5% povećanja odnosi na tri banke.

Ukupni rashodi bankarskog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima banaka, ukupni rashodi na nivou bankarskog sektora u FBiH u prvih šest mjeseci 2022. godine iznose 469,5 miliona KM i u odnosu na isti period prethodne godine veći su za 22,2 miliona KM ili 5% (tabela 30).

- 000 KM -

Tabela 30: Struktura ukupnih rashoda banaka						
R. br.	Struktura ukupnih rashoda	01.01.-30.06.2021.		01.01.-30.06.2022.		Indeks (5/3)
		Iznos	%	Iznos	%	
1	2	3	4	5	6	7
I Rashodi od kamata i slični rashodi						
1.	Depoziti	40.357	9,0	30.714	6,5	76
2.	Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	3.540	0,8	2.678	0,6	76
3.	Ostali rashodi od kamata	15.848	3,5	24.415	5,2	154
	Ukupno I	59.745	13,4	57.807	12,3	97
II Nekamatni rashodi						
4.	Troškovi IV, rezerv. po pot. obav. i ost. vrijed. usklađenja	50.331	11,3	56.505	12,0	112
5.	Troškovi plata i doprinosa	130.623	29,2	133.933	28,5	103
6.	Troškovi poslovnog prostora i amortizacija	85.479	19,1	84.136	17,9	98
7.	Ostali poslovni i direktni troškovi	72.009	16,1	83.823	17,9	116
8.	Ostali operativni troškovi	49.160	11,0	53.314	11,4	108
	Ukupno II	387.602	86,6	411.711	87,7	106
	Ukupni rashodi (I+II)	447.347	100	469.518	100	105

U strukturi ukupnih rashoda, dominiraju nekamatni rashodi sa učešćem od 87,7%, dok rashodi od kamata i slični rashodi učestvuju sa 12,3%. U odnosu na isti period prethodne godine, povećano je učešće nekamatnih rashoda za 1,1 procentni poen, za koliko je smanjeno učešće rashoda od kamata.

U posmatranom periodu kamatni i slični rashodi smanjeni su za 1,9 miliona KM ili 3,2%, pri čemu su kamatni rashodi po depozitima smanjeni za 9,6 miliona KM ili 23,9%, iako depoziti predstavljaju dominantan izvor finansiranja bankarskog sektora u FBiH. Depozitni potencijal na kraju prvog polugodišta 2022. godine iznosio je 21,6 milijardi KM i veći je za 1,4 milijardu KM u odnosu na isti period prethodne godine, kada je iznosio 20,2 milijarde KM.

Kamatonosni depoziti u ukupnom depozitnom potencijalu sa 30.06.2022. godine učestvuju sa 66,1% i smanjeno im je učešće, obzirom da su na kraju prvog polugodišta 2021. godine učestvovali sa 67,8%. Smanjenje kamatnih rashoda po depozitima posljedica je, pored smanjenja učešća kamatonosnih depozita, i smanjenja prosječne ponderisane NKS za depozite, sa 0,54%, koliko je iznosila za prvih šest mjeseci prethodne godine, na 0,31% koliko iznosi za prvo polugodište 2022. godine.

Kamatni rashodi po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama u posmatranom periodu smanjeni su za 862 hiljade KM ili za 24,4%, dok je u isto vrijeme nivo zaduženja bankarskog sektora u FBiH po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama smanjen za 219,1 milion KM ili 28%.

Ostali rashodi od kamata povećani su u posmatranom periodu za 8,6 miliona KM ili 54,1%, najvećim dijelom usljed povećanja rashoda po osnovu negativne naknade na sredstva banaka iznad obavezne rezerve i na sredstva obavezne rezerve sa osnovicom u stranim valutama i u domaćoj valuti s valutnom klauzulom kod CBBiH (povećanje za 6,4 miliona KM ili 105%) i negativne kamatne stope na depozite kod ino-banaka (povećanje za 0,3 miliona KM ili 6,9%).

Na nivou bankarskog sektora u FBiH, u posmatranom periodu, ukupni nekamatni rashodi su povećani za 24,1 milion KM ili 6,2%, u okviru kojih su najveću stopu povećanja od 16,4% imali ostali poslovni i direktni troškovi (na jednu banku se odnosi 37,1% povećanja).

Troškovi ispravki vrijednosti, rezervisanja po potencijalnim obavezama i ostalih vrijednosnih usklađivanja veći su za 6,2 miliona KM ili 12,3%. Tri banke nisu imale troškove ispravki vrijednosti u ovoj godini, a šest banaka imale su veće troškove ispravke vrijednosti u prvih šest mjeseci ove godine u odnosu na isti period prethodne godine.

Koeficijenti profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja bankarskog sektora u FBiH

U tabeli 31 dat je pregled najznačajnijih veličina i koeficijenata koji se koriste kao mjere za ocjenu profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti poslovanja banaka u FBiH:

- 000 KM ili % -

Tabela 31: Pokazatelji profitabilnosti, produktivnosti i efikasnosti

R. br.	Opis	30.06.2020.	30.06.2021.	30.06.2022.
1	2	3	4	5
1.	Neto dobit	105.488	150.657	175.070
2.	Prosječna neto aktiva	23.741.273	24.558.433	25.852.885
3.	Prosječni ukupni kapital	2.950.906	3.146.082	3.147.779
4.	Ukupan prihod	511.091	539.271	588.337
5.	Neto kamatni prihod	282.871	285.664	286.037
6.	Operativni prihodi	228.220	253.607	302.300
7.	Operativni rashodi	257.594	265.262	271.383
8.	Poslovni i direktni rashodi	148.034	122.340	140.328
9.	Ostali poslovni i direktni troškovi	65.320	72.009	83.823
10.	Dobit na prosječnu aktivu (ROAA)	0,4	0,6	0,7
11.	Dobit na prosječni ukupni kapital (ROAE)	3,6	4,8	5,6
12.	Ukupan prihod/prosječna aktiva	2,2	2,2	2,3
13.	Neto kamatni prihod/prosječna aktiva (NIM)*	1,2	1,2	1,1
14.	Neto kamatna marža (kamatni prihod/prosječna kamatonosna aktiva-kamatni rashod/prosječna kamatonosna pasiva)	1,3	1,2	1,2
15.	Operativni rashodi/ukupan prihod umanjeno za ostale poslov. i dir. troš. (CIR)**	57,8	56,8	53,8

* NIM eng. Net Income Margin

** CIR eng. Cost-income Ratio

Ukoliko se posmatra neto kamatni prihod, zabilježeno je njegovo povećanje u odnosu na isti period prethodne godine za 373 hiljade KM ili 0,1%, pri čemu je zabilježeno značajnije smanjenje njegovog učešća u ukupnom prihodu, sa 53% na 48,6%.

Posmatrajući pokazatelje profitabilnosti u odnosu na isti period prethodne godine vidljivo je da su isti najvećim dijelom na približno istom nivou, osim ROAE i CIR-a koji su poboljšani.

2.2.6. Ponderisane NKS i EKS

Sa ciljem veće transparentnosti i lakše uporedivosti uslova banaka za odobravanje kredita i primanje depozita, te zaštitu klijenata kroz uvođenje transparentnog prikaza troškova kredita, odnosno prihoda depozita, a u skladu s međunarodnim standardima, kriterijima i praksama u drugim zemljama, FBA je propisala jedinstven način obračuna i iskazivanja EKS za sve banke sa sjedištem u FBiH, kao i za organizacione dijelove banaka sa sjedištem u RS-u, a koji posluju u FBiH. Banke su obavezne mjesečno izvještavati FBA o prosječnim ponderisanim NKS i EKS na odobrene kredite i primljene depozite u izvještajnom mjesecu, u skladu sa propisanom metodologijom²². FBA na osnovu dostavljenih podataka, prema utvrđenoj metodologiji, izračunava prosječne ponderisane prosječne NKS i EKS za bankarski sektor i iste zavise, osim od visine kamatnih stopa pojedinačnih banaka, i od volumena i strukture novoodobrenih kredita, odnosno novougovorenih depozita.

Za potrebe korisnika kredita, a prilikom analize trenda kamatnih stopa, relevantno je pratiti kretanje prosječne ponderisane EKS, obzirom da uključuje sve troškove koje korisnik plaća, a koji su direktno povezani sa kreditom, tj. uslovima korištenja kredita i koji ulaze u obračun cijene kredita (na primjer: troškovi za obradu kredita, troškovi premije osiguranja kod fizičkih lica ako je osiguranje uslov za odobravanje kredita, te drugi troškovi u vezi sa sporednim uslugama koje plaća klijent, a uslov su za korištenje kredita).

²² Odluka o jedinstvenom načinu obračuna iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite ("Službene novine Federacije BiH", broj 81/17) i Uputstvo za izračunavanje ponderisane nominalne i efektivne kamatne stope

U Prilogu 6. daju se prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima.

Ukupna prosječna ponderisana EKS na novoodobrene kredite u bankarskom sektoru FBiH u prvom polugodištu 2022. godine iznosi 3,61% i u odnosu na isti period prethodne godine, kada je iznosila 3,86%, smanjena je za 0,25 procentnih poena.

Kada se posmatra ročna struktura novoodobrenih kredita u prvih šest mjeseci 2022. godine u odnosu na isti period prethodne godine, prosječna ponderisana EKS na dugoročne kredite smanjena je za 0,52 procentna poena (sa 5,46% na 4,94%), dok je za kratkoročne kredite smanjena za 0,14 procentnih poena (sa 2,42% na 2,28%). Posmatrano prema sektorskoj strukturi, prosječna ponderisana EKS na ukupne novoodobrene kredite privredi smanjena je za 0,11 procentnih poena (sa 2,68% na 2,57%), prosječna ponderisana EKS na ukupne novoodobrene kredite stanovništvu smanjena je za 0,72 procentna poena (sa 6,76% na 6,04%), dok je prosječna ponderisana EKS na ukupne novoodobrene kredite ostalim sektorima smanjena za 0,67 procentnih poena (sa 3,29% na 2,62%).

Ukupna prosječna ponderisana EKS na depozite u bankarskom sektoru FBiH prikupljene u prvom polugodištu 2022. godine iznosi 0,31% i u odnosu na isti period 2021. godine, kada je iznosila 0,55%, smanjena je za 0,24 procentna poena. Posmatrano prema ročnosti depozita, prosječna ponderisana EKS na kratkoročne depozite zabilježila je smanjenje za 0,03 procentna poena (sa 0,20% na 0,17%), dok je na dugoročne depozite smanjena za 0,41 procentni poen (sa 0,88% na 0,47%). Kada se posmatra sektorska struktura prikupljenih depozita, prosječna ponderisana EKS na depozite privrede smanjena je za 0,48 procentnih poena (sa 0,87% na 0,39%), prosječna ponderisana EKS na depozite stanovništva smanjena je za 0,32 procentna poena (sa 0,71% na 0,39%), dok je prosječna ponderisana EKS na depozite ostalih sektora smanjena za 0,05 procentnih poena (sa 0,27% na 0,22%).

2.2.7. Likvidnost

Upravljanje rizikom likvidnosti je, uz upravljanje kreditnim rizikom, jedan od najvažnijih i najstroženijih segmenata bankarskog poslovanja. Održavanje likvidnosti u tržišnoj ekonomiji je permanentna obaveza banke i osnovna pretpostavka za njenu održivost na finansijskom tržištu, te jedan od ključnih preduslova za uspostavljanje i očuvanje povjerenja u bankarski sektor, njegovu stabilnost i sigurnost.

U tabeli 32 daje se pregled ispunjenja LCR-a, pokazatelja kratkoročne otpornosti banaka na rizik likvidnosti, u bankarskom sektoru u FBiH:

- 000 KM -

Tabela 32: LCR						
R. br.	Opis	31.12.2020.	31.12.2021.	30.06.2022.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Zaštitni sloj likvidnosti	5.849.379	7.064.703	6.683.910	121	95
2.	Neto likvidnosni odlivi	2.186.642	3.176.838	3.279.975	145	103
LCR		268%	222%	204%		

Sa 30.06.2022. godine LCR na nivou bankarskog sektora FBiH iznosi 204% i sve banke ispunjavaju zahtjeve u pogledu LCR-a.

Struktura zaštitnog sloja likvidnosti, po tržišnoj vrijednosti nakon primjene korektivnih faktora, prikazana je u tabeli 33:

- 000 KM -

Tabela 33: Zaštitni sloj likvidnosti						
R. br.	Opis	31.12.2020.	31.12.2021.	30.06.2022.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Likvidna imovina nivoa 1	5.844.033	7.059.357	6.683.460	121	95
1.1.	Gotovina	1.267.715	1.526.321	1.554.152	120	102
1.2.	Rezerve centralne banke koje se mogu povući	2.467.371	3.095.846	2.999.389	125	97
1.3.	Imovina centralne vlade	1.112.172	1.401.508	1.013.860	126	72
1.4.	Imovina jedinica regionalne vlade i lokalne vlasti	981.701	1.011.738	1.091.351	103	108
1.5.	Imovina multilateralne razvojne banke i međunarodne organizacije	15.074	23.944	24.708	159	103
2.	Likvidna imovina nivoa 2	5.346	5.346	450	100	8
2.1.	Likvidna imovina nivoa 2a	0	0	0	-	-
2.2.	Likvidna imovina nivoa 2b	5.346	5.346	450	100	8
	Ukupno (1+2)	5.849.379	7.064.703	6.683.910	121	95

Zaštitni sloj likvidnosti iznosi 6,7 milijardi KM i bilježi smanjenje od 380,8 miliona KM ili 5,4% u odnosu na kraj prethodne godine. Najveće smanjenje od 387,6 miliona KM (27,7%) zabilježeno je na poziciji Imovina centralne vlade, pri čemu se 94,3% smanjenja odnosi na jednu banku zbog smanjenja kratkoročnih izloženosti niskog rizika. Najveće relativno smanjenje (91,6%) zabilježeno je na poziciji likvidne imovine nivoa 2b, a odnosi se na jednu banku koja je po dospelju izvršila naplatu obveznica kompanije iz EU. U strukturi zaštitnog sloja likvidnosti, najveće učešće ima iznos iznad obavezne rezerve koju banke drže u CBBiH sa 44,9%, zatim gotovina sa 23,3%, imovina jedinica regionalne vlade sa 16,3%, te imovina centralnih vlada sa 15,2%.

Izračun neto likvidnosnih odliva može se vidjeti iz tabele 34:

- 000 KM -

Tabela 34: Neto likvidnosni odlivi						
R. br.	Opis	31.12.2020.	31.12.2021.	30.06.2022.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Ukupni odlivi	4.875.334	5.576.106	5.518.856	114	99
2.	Ukupni prilivi	2.716.263	2.399.268	2.281.925	88	95
3.	Prilivi na koje se primjenjuje gornja granica od 75% odliva	2.688.692	2.399.268	2.238.881	89	93
4.	Neto likvidnosni odlivi (1-3)	2.186.642	3.176.838	3.279.975	145	103

Pri izračunu neto likvidnosnih odliva na dan 30.06.2022. godine, kod svih banaka, osim dvije, odlivi su umanjeni za iznos ukupnih priliva, dok je kod dvije banke ograničeno priznavanje likvidnosnih priliva na 75% ukupnih likvidnosnih odliva.

U strukturi odliva koji na dan 30.06.2022. godine iznose 23,5 milijardi KM (prije primjene stope odliva), najveće učešće imaju odlivi po osnovu depozita stanovništva (9,4 milijarde ili 40% ukupnih odliva, od čega se na stabilne depozite odnosi 4,7 milijardi KM ili 50,5% odliva depozita stanovništva), zatim depoziti drugih klijenata (8,2 milijarde KM ili 35% ukupnih odliva), te drugi proizvodi i usluge (3,3 milijarde KM ili 13,9% ukupnih odliva).

U strukturi ukupnih priliva koji iznose 2,3 milijarde KM, najveće učešće imaju novčana potraživanja od finansijskih klijenata (1,5 milijardi KM ili 64% ukupnih priliva), na koje je primijenjena stopa priliva od 100%, zatim prilivi po osnovu finansijskih derivata (370,9 miliona

KM ili 16,3% ukupnih priliva) na koje je također primijenjena stopa priliva od 100%, te potraživanja od klijenata koji nisu finansijski klijenti u iznosu od 243,9 miliona KM ili 10,7% ukupnih priliva, a na koje je primijenjena stopa priliva od 50%.

U sagledavanju likvidnosne pozicije, značajnu ulogu ima ročna struktura depozita, kao dominantnog izvora finansiranja. Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću prikazana je u tabeli 35:

- 000 KM -

Tabela 35: Ročna struktura depozita po preostalom dospijeću									
R. br.	Depoziti	31.12.2020.		31.12.2021.		30.06.2022.		Indeks	
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(5/3)	(7/5)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	Štednja i dep. po viđ. (do 7 dana)	12.948.828	65,9	14.755.459	69,6	15.380.826	71,2	114	104
2.	7 - 90 dana	989.184	5,0	986.253	4,7	812.504	3,8	100	82
3.	91 dan do jedne g.	2.153.403	10,9	2.157.949	10,2	2.388.949	11,1	100	111
I Ukupno kratkoročni		16.091.415	81,8	17.899.661	84,5	18.582.279	86,0	111	104
4.	Do 5 godina	3.388.072	17,3	3.174.184	15,0	2.939.350	13,6	94	93
5.	Preko 5 godina	181.375	0,9	111.107	0,5	89.277	0,4	61	80
II Ukupno dugoročni		3.569.447	18,2	3.285.291	15,5	3.028.627	14,0	92	92
Ukupno (I + II)		19.660.862	100	21.184.952	100	21.610.906	100	108	102

Sa 30.06.2022. godine kratkoročni depoziti imali su učešće od 86% u ukupnim depozitima, a dugoročni 14%, pri čemu je došlo do povećanja učešća kratkoročnih, odnosno smanjenja učešća dugoročnih depozita za 1,5 procentnih poena u odnosu na kraj 2021. godine.

U posmatranom periodu zabilježeno je povećanje kratkoročnih depozita za 682,6 miliona KM ili 3,8%, dok su dugoročni depoziti smanjeni za 256,7 miliona KM ili 7,8%. Smanjenje dugoročnih depozita ostvareno je i kod depozita ročnosti do pet godina (za 234,8 miliona KM ili 7,4%), a i kod depozita preko pet godina (za 21,8 miliona KM ili 19,6%). Ako se analizira struktura dugoročnih depozita po preostalom dospijeću, vidljivo je da dominiraju depoziti s preostalom ročnošću do pet godina (97,1%).

U funkciji planiranja potrebnog nivoa likvidnih resursa, banke trebaju planirati izvore i strukturu adekvatnog likvidnog potencijala i u vezi s tim planirati i kreditnu politiku. Ročnost plasmana, odnosno kreditnog portfolija je determinisana upravo ročnošću izvora.

Važan aspekt praćenja i analize pozicije likvidnosti je ročna usklađenost preostalih dospijeća stavki finansijske aktive i obaveza prema vremenskoj skali, koja je propisanim minimalnim limitima kreirana na vremenski horizont od 180 dana. Obzirom da je ročna transformacija sredstava kod banaka inherentno povezana sa funkcionalnim karakteristikama bankarskog poslovanja, banke kontinuirano kontrolišu ročnu neusklađenost između izvora i plasmana, održavajući je u skladu sa propisanim limitima.

U tabeli 36 daje se pregled ročne usklađenosti finansijske aktive i obaveza do 180 dana:

- 000 KM -

Tabela 36: Ročna usklađenost finansijske aktive i obaveza do 180 dana						
R. br.	Opis	31.12.2020. Iznos	31.12.2021. Iznos	30.06.2022. Iznos	Indeks (4/3)	Indeks (5/4)
1	2	3	4	5	6	7
I 1-30 dana						
1.	Iznos finansijske aktive	10.981.471	11.876.470	11.814.202	108	99
2.	Iznos finansijskih obaveza	13.510.009	15.288.271	16.023.815	113	105
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-2.528.538	-3.411.801	-4.209.613	-	-
Obračun izvršenja propisane obaveze u %						
a)	Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	81,3%	77,7%	73,7%		
b)	Propisani minimum %	65,0%	65,0%	65,0%		
Više (+) ili manje (-) = a – b		16,3%	12,7%	8,7%		
II 1-90 dana						
1.	Iznos finansijske aktive	12.065.528	13.050.687	12.876.035	108	99
2.	Iznos finansijskih obaveza	14.303.357	16.112.291	16.601.802	113	103
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-2.237.829	-3.061.604	-3.725.767	-	-
Obračun izvršenja propisane obaveze u %						
a)	Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	84,4%	81,0%	77,6%		
b)	Propisani minimum %	60,0%	60,0%	60,0%		
Više (+) ili manje (-) = a – b		24,4%	21,0%	17,6%		
III 1-180 dana						
1.	Iznos finansijske aktive	13.257.364	14.327.360	14.350.814	108	100
2.	Iznos finansijskih obaveza	15.167.836	16.976.401	17.399.261	112	102
3.	Razlika (+ ili -) = 1-2	-1.910.472	-2.649.041	-3.048.447	-	-
Obračun izvršenja propisane obaveze u %						
a)	Ostvareno %= red.br.1 / red.br.2	87,4%	84,4%	82,5%		
b)	Propisani minimum %	55,0%	55,0%	55,0%		
Više (+) ili manje (-) = a – b		32,4%	29,4%	27,5%		

Na dan 30.06.2022. godine finansijska aktiva u sva tri intervala bila je manja od finansijskih obaveza, a ostvareni procenti ročne usklađenosti bili su iznad propisanog minimuma: u prvom intervalu za 8,7%, u drugom za 17,6% i u trećem intervalu za 27,5%.

Pregled osnovnih pokazatelja likvidnosti prikazan je u tabeli 37:

- % -

Tabela 37: Pokazatelji likvidnosti				
R. br.	Pokazatelj	31.12.2020.	31.12.2021.	30.06.2022.
1	2	3	4	5
1.	Likvidna sredstva ²³ /neto aktiva	31,3	31,9	32,0
2.	Likvidna sredstva/kratkoročne fin. obaveze	45,9	44,6	43,9
3.	Kratkoročne fin. obaveze/ukupne fin. obaveze	78,9	82,3	83,5
4.	Kredit/depoziti i uzeti krediti	74,5	72,3	72,8
5.	Kredit/depoziti, uzeti krediti i subord. dugovi ²⁴	73,8	71,8	71,9

U odnosu na kraj 2021. godine, neznatno je povećano učešće likvidnih sredstava u neto aktivi i kratkoročnih finansijskih obaveza u ukupnim finansijskim obavezama, dok je smanjen odnos likvidnih sredstava i kratkoročnih finansijskih obaveza. Pokazatelji „kredit/depoziti i uzeti krediti“ i „kredit/depoziti, uzeti krediti i subordinisani dugovi“ bilježe blago povećanje i u zoni su zadovoljavajućeg.

Posmatrajući osnovne pokazatelje likvidnosti, kvalitativne i kvantitativne zahtjeve, kao i druge faktore koji utiču na poziciju likvidnosti banaka, može se zaključiti da je likvidnost bankarskog sektora u FBiH na kraju prvog polugodišta 2022. godine zadovoljavajuća.

²³ Likvidna sredstva u užem smislu: gotovina i depoziti i druga finansijska sredstva sa preostalim rokom dospjeća manjim od tri mjeseca, isključujući međubankarske depozite

²⁴ Prethodni koeficijent je proširen, u izvore su uključeni i subordinisani dugovi, što je realniji pokazatelj

2.2.8. Devizni (FX) rizik

U svom poslovanju banke su izložene rizicima proizašlim iz mogućih gubitaka po bilansnim i vanbilansnim stavkama nastalim usljed promjene cijena na tržištu. Jedan od tih rizika je i FX rizik, koji nastaje kao rezultat promjena valutnih kurseva i/ili neusklađenosti nivoa aktive, pasive i vanbilansnih stavki u istoj valuti - individualna devizna pozicija ili svih valuta zajedno sa kojima banka posluje - ukupna devizna pozicija banke. Odlukom o upravljanju deviznim rizikom banke, propisan je način izračunavanja devizne pozicije i najveća dopuštena izloženost FX riziku, tj. ograničenja za otvorenu individualnu i ukupnu deviznu poziciju (duga ili kratka), obračunata u odnosu na priznati kapital banke. U cilju ublažavanja posljedica pandemije i kreditne podrške banaka, FBA je u navedenoj Odluci izvršila izmjene u smislu povećanja limita za individualnu deviznu poziciju za EUR i ukupnu deviznu poziciju banke.

Prema stanju na dan 30.06.2022. godine na nivou bankarskog sektora u valutnoj strukturi aktive banaka stavke u stranim valutama iznose 3,8 milijardi KM, sa učešćem od 14,3% (na kraju 2021. godine četiri milijarde KM ili 15,5%). Valutna struktura pasive bitno je drugačija, jer je učešće obaveza u stranoj valuti znatno veće i iznosi 7,6 milijardi KM ili 28,9% (na kraju 2021. godine 7,9 milijardi KM, uz učešće od 30,4%).

U tabeli 38 daje se struktura finansijske aktive i finansijskih obaveza i devizna pozicija za EUR, kao najznačajnije valute i ukupna devizna pozicija na nivou bankarskog sektora:

- milioni KM -

Tabela 38: Devizna usklađenost finansijske aktive i obaveza (EUR i ukupno)											
R. br.	Opis	31.12.2021.				30.06.2022.				Indeks	
		EUR		Ukupno		EUR		Ukupno		EUR	Ukupno
1	2	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	(7/3)	(9/5)
3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
I Aktiva u bilansu stanja											
1.	Novčana sredstva	952	10,1	1.513	14,9	1.319	15,0	1.897	19,9	139	125
2.	Kreditni	965	10,3	981	9,7	647	7,4	647	6,8	67	66
3.	Kreditni sa val. kl.	5.938	63,1	5.938	58,4	5.626	63,9	5.627	58,9	95	95
4.	Ostalo	1.345	14,3	1.525	15,0	1.034	11,7	1.209	12,7	77	79
5.	Ostala fin. akt. sa val. kl.	203	2,2	203	2,0	176	2,0	176	1,8	87	87
Ukupno I (1+2+3+4+5)		9.403	100	10.160	100	8.802	100	9.556	100	94	94
II Obaveze u bilansu stanja											
6.	Depoziti	6.135	72,0	6.865	74,2	5.937	71,8	6.675	74,0	97	97
7.	Uzeti kreditni	778	9,1	778	8,4	563	6,8	563	6,2	72	72
8.	Dep. i kred. s val. kl.	1.384	16,2	1.384	14,9	1.427	17,3	1.427	15,8	103	103
9.	Ostalo	216	2,6	229	2,5	343	4,1	359	4,0	159	157
Ukupno II (6+7+8+9)		8.513	100	9.256	100	8.270	100	9.024	100	97	97
III Vanbilansna pozicija neto (+) ili (-)											
10.	Aktiva	1		7		2		26		200	371
11.	Pasiva	763		780		452		468		59	60
IV Pozicija											
Duga (iznos)		128		131		82		90		64	69
%		4,5%		4,6%		2,9%		3,1%			
Kratka (iznos)											
%											
Dozvoljena		40,0%		40,0%		40%		40%			
Manja od dozvoljene		35,5%		35,4%		37,1%		36,9%			

Posmatrano po bankama i ukupno na nivou bankarskog sektora FBiH može se konstatovati da se izloženost banaka i sektora FX riziku na kraju prvog polugodišta 2022. godine kretala u okviru propisanih ograničenja.

Na nivou sektora iskazana je duga devizna pozicija od 3,1% ukupnog priznatog kapitala banaka, što je za 36,9 procentnih poena manje od dozvoljene. Individualna devizna pozicija za EUR, iznosila je 2,9%, što je za 37,1 procentni poen manje od dozvoljene, pri čemu su stavke finansijske aktive bile veće od finansijskih obaveza (duga pozicija). Ako se analizira struktura stranih valuta, u finansijskoj aktiv²⁵ dominantno je učešće EUR od 79,9% (31.12.2021. godine 81,2%), uz smanjenje nominalnog iznosa za 262,2 miliona KM ili 8% u odnosu na kraj 2021. godine. Učešće EUR-a u finansijskim obavezama je 90,1% (31.12.2021. godine 90,6%) i u odnosu na kraj 2021. godine smanjeno je za 285,7 miliona KM ili 4%. Osnovica za izračun učešća EUR-a u finansijskoj aktiv²⁵ i finansijskim obavezama ne uključuje stavke sa valutnom klauzulom.

2.2.9. Kamatni rizik u bankarskoj knjizi

Kamatni rizik u bankarskoj knjizi je rizik od mogućeg nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige usljed promjene kamatnih stopa. Promjene kamatnih stopa koje generišu ovaj rizik obično se javljaju kao posljedica neusklađenosti u rokovima dospelja, promjena kamatnih stopa na pozicije aktive i pasive ili vanbilansne kratke ili duge pozicije.

FBA je Odlukom o upravljanju kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi propisala minimalne standarde za uspostavu sistema upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi, način izračuna promjene ekonomske vrijednosti koja proizilazi iz pozicija bankarske knjige, te izvještavanje FBA na kvartalnom nivou. Banka je dužna da uspostavi sveobuhvatan i efikasan sistem upravljanja kamatnim rizikom u bankarskoj knjizi koji je srazmjerniji vrsti, obimu i složenosti poslova banke, kao i njenim rizičnim profilom. Za potrebe izvještavanja FBA o izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi, banka je dužna koristiti se jednostavnim izračunom pri procjeni promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, primjenjujući standardni kamatni šok od 200 baznih poena na pozicije bankarske knjige po svim značajnim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno, obuhvatajući sve pozicije bankarske knjige koje su osjetljive na promjene kamatnih stopa.

Iz tabele 39 može se vidjeti valutna struktura promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala na nivou bankarskog sektora FBiH:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2020.	31.12.2021.	30.06.2022.	Indeks	
					(4/3)	(5/4)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Neto ponderisana pozicija - KM	62.655	78.394	113.173	125	144
2.	Neto ponderisana pozicija - EUR	29.563	26.564	19.911	90	75
3.	Neto ponderisana pozicija - USD	168	339	-70	202	-21
4.	Neto ponderisana pozicija - ostalo	-5.710	-3.804	-4.473	67	118
5.	Promjena ekon. vrijed. (1+2+3+4)	86.676	101.493	128.541	117	127
6.	Regulatorni kapital	2.698.561	2.852.902	2.865.389	106	100
7.	Promjena ekonomske vrijednosti/regulatorni kapital	3,2%	3,6%	4,5%		

²⁵ Izvor: Izvještaj o deviznoj poziciji banke - dio finansijske aktive (u stranim valutama denominirana u KM). Stavke bilansne aktive i vanbilansa se iskazuje po neto principu, odnosno umanjuju se za iznos ECL-a

Stopa promjene ekonomske vrijednosti pozicija bankarske knjige i regulatornog kapitala na dan 30.06.2022. godine iznosi 4,5%, što je u okviru propisanog ograničenja i veća je za 0,9 procentnih poena u odnosu na kraj prethodne godine.

2.3. PREPORUKE ZA BANKARSKI SEKTOR

FBA će, u skladu sa propisanim nadležnostima za nadzor poslovanja banaka u FBiH, nastaviti sa poduzimanjem mjera i aktivnosti na očuvanju i jačanju stabilnosti bankarskog sektora i zaštite deponenata, te unapređenja sigurnog, kvalitetnog i zakonitog poslovanja banaka u FBiH. Navedene mjere i aktivnosti će naročito biti usmjerene na nastavak kontinuiranog nadzora banaka, sa težištem na:

- provođenju SREP-a za banke prema dinamici utvrđenoj Odlukom o postupku supervizorskog pregleda i procjene banke²⁶ i usvojenom SREP metodologijom, te kontinuiranom praćenju SREP indikatora za sve banke;
- praćenju rizičnog profila i kapitalne pozicije svih banaka, uključujući ispunjenje kapitalnih zahtjeva kao rezultat SREP procjene;
- provođenju supervizorske procjene ICAAP-a i ILAAP-a, kao i planova oporavka za sve banke;
- praćenje kvalitete aktive banaka nakon isteka posebnih mjera FBA vezano za pandemiju;
- kontrolama dominantnih rizičnih segmenata poslovanja, kontrolama banaka od sistemskog značaja za razvoj kreditnih aktivnosti i banaka kod kojih su koncentrisani veliki iznosi štednje i drugih depozita, te kontrolama postupanja banaka u segmentu zaštite korisnika finansijskih usluga i žiranata i dr.;
- kontrolama primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanje očekivanih kreditnih gubitaka, uključujući i ocjenu internih modela za procjenu parametara kreditnog rizika;
- praćenju realizacije strategija postupanja sa nekvalitetnim izloženostima i godišnjih operativnih planova za banke kod kojih je udio NPL-a u ukupnim kreditima veći od 5%;
- praćenju rasta kamatnih stopa i uticaja na bankarski sektor, te poduzimanje aktivnosti na ublažavanju efekata;
- pripremu za provođenje testiranja otpornosti banaka na stres u 2023. godini u skladu sa utvrđenom dvogodišnjom dinamikom provođenja, a sve sa ciljem praćenja poslovanja svake banke, ocjenjivanja rizika i blagovremenog poduzimanja odgovarajućih mjera;
- nastavku kontinuirane saradnje sa nadležnim supervizorskim tijelima za nadzor bankarskih grupa iz EU i trećih zemalja čije članice imaju sjedište u FBiH, sa ciljem efikasnije supervizije i unapređenja supervizorskih praksi, te saradnje i razmjene informacija sa ECB-om i EBA-om po pitanjima supervizije i bankarske regulative, kao i sa međunarodnim finansijskim institucijama;
- unapređenju saradnje kroz potpisivanje novih sporazuma o saradnji sa relevantnim institucijama u BiH, koje su uključene u institucionalni okvir za obavljanje supervizije, upravljanje kriznim situacijama i sistemskim rizikom, zaštite korisnika finansijskih usluga;
- aktivnosti vezane za okolišne, socijalne i upravljačke rizike (ESG rizici);
- daljnje aktivnosti na usklađivanju sa CRR 2²⁷ i CRD V²⁸ i

²⁶ „Službene novine Federacije BiH“, broj 94/21

²⁷ Uredba (EU) 2019/876 Evropskog parlamenta i vijeća od 20.05.2019. godine o izmjeni Uredbe (EU) br. 575/2013 u pogledu omjera finansijske poluge, omjera neto stabilnih izvora finansiranja, zahtjeva za regulatorni kapital i prihvatljive obaveze, kreditnog rizika druge ugovorne strane, tržišnog rizika, izloženosti prema centralnim drugim ugovornim stranama, izloženosti prema subjektima za zajednička ulaganja, velikih izloženosti, zahtjeva za izvještavanje i objavljivanje, i Uredbe (EU) br. 648/2012

²⁸ Direktiva (EU) 2019/878 Evropskog parlamenta i vijeća od 20.05.2019. godine o izmjeni Direktive 2013/36/EU u pogledu izuzetih subjekata, finansijskih holdinga, mješovitih finansijskih holdinga, primitaka, nadzornih mjera i ovlasti te mjera za očuvanje kapitala

- nastavku saradnje sa UBBiH sa ciljem unapređenja poslovanja banaka, usklađenosti njihovog poslovanja sa propisima, međunarodnim standardima i pravilima struke, zahtjevima tržišta i dr.

Polazeći od propisanih nadležnosti, FBA će nastaviti poduzimati mjere i aktivnosti sa ciljem realizacije preporuka posljednje FSAP misije, projekte jačanja bankarske supervizije u okviru tehničke pomoći koju pružaju međunarodne finansijske institucije SB i MMF, te u okviru USAID FINRA Projekta i dr.

Zbog posebne uloge i odgovornosti banaka u finansijskom i ukupnom privrednom sistemu, dostignutog nivoa razvijenosti bankarskog sektora u FBiH, činjenice da depoziti građana predstavljaju dominantan izvor finansiranja banaka, te imajući u vidu aktuelne makroekonomske poremećaje, od banaka se očekuje da u narednom periodu svoje aktivnosti usmjere na:

- oprezno i odgovorno upravljanje rizicima, u skladu sa važećim računovodstvenim i regulatornim okvirom, domaćim i međunarodnim standardima dobre prakse;
- podršku oporavka privrede i stimuliranju kreditnog rasta kroz kontinuirano finansiranje klijenata i održive kreditne aranžmane;
- posebno praćenje kvaliteta portfolija koji je bio pod posebnim mjerama i procjenjuju buduće otplatne kapacitete klijenata i pravovremeno formiraju rezerve za očekivane kreditne gubitke, kako bi se izbjegao potencijalni negativni efekat naglog rasta ECL-a u budućem periodu;
- analiziranje, mjerenje, planiranje aktivnosti za umanjene kamatno induciranog kreditnog rizika, koji bi mogao biti naglašen početkom 2023. godine;
- dodatno jačanje sistema internih kontrola u svim oblastima poslovanja u skladu sa Odlukom o sistemu internog upravljanja u banci²⁹;
- usklađivanje poslovanja sa novim regulatornim zahtjevima za poslovanje i nadzor banaka, što uključuje i zahtjeve koji se odnose na planiranje oporavka i restrukturiranja banaka;
- ažuriranje planova oporavka sa posebnom pažnjom u ključnim segmentima: proces eskalacije, pokazatelji i opcije oporavka;
- unapređenje ICAAP-a i ILAAP-a u skladu sa regulatornim zahtjevima;
- aktivnosti u pogledu izvještavanja o NSFR-u od 31.12.2021. godine, te ispunjavanje zahtjeva istog od 31.12.2022. godine;
- dosljednu primjenu propisa u segmentu platnog prometa, SPNiFTA, zaštite korisnika finansijskih usluga i žiranata, sigurnosti i zaštiti novca u banci i u transportu;
- dodatno praćenje pojačanih rizika koji su vezani za sigurnost informacionih sistema i primjene novih tehnologija, a naročito sa stanovišta poslovanja klijenata;
- utvrđivanje naknada u segmentu depozitnog i transakcijskog poslovanja, uvažavajući naglašene potrebe finansijske inkluzije i prilagođavanja stvarnim mogućnostima i potrebama korisnika finansijskih usluga;
- pojačano praćenje rizika i efekata koji se prenose na tržišta izvan BiH, a koji potencijalno mogu pojačati uticaj kreditnog rizika i ostalih rizika i
- procjenu efekata makroekonomskih poremećaja i drugih uticaja koji bi mogli imati nagle udare na operativnu sposobnost i likvidnost.

²⁹ „Službene novine Federacije BiH“, broj 39/21

SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA

MIKROKREDITNI SEKTOR
59

LIZING SEKTOR
69

FAKTORING POSLOVI
77

3. SEKTOR NEDEPOZITNIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA

U ovom dijelu Informacije daje se pregled strukture i finansijskih pokazatelja poslovanja NFI u FBiH (MKO, lizing društva i faktoring poslovanje) sa 30.06.2022. godine čije je osnivanje, poslovanje, upravljanje, nadzor i prestanak rada uređeno posebnim zakonskim i podzakonskim propisima.

Aktivan broj izloženosti obuhvaćen nekom od posebnih mjera propisanih Odlukom o privremenim mjerama koje lizing društva i mikrokreditne organizacije primjenjuju za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem "COVID-19"³⁰ sa 30.06.2022. godine je 2.963 i iznosi 25,9 miliona KM ili 3% ukupnog kreditnog portfolija. U segmentu stanovništva izloženosti obuhvaćene nekom od posebnih mjera iznose 20,2 miliona KM ili 3,5% ukupnog kreditnog portfolija stanovništva, dok u segmentu pravnih lica izloženosti obuhvaćene nekom od posebnih mjera iznose 5,7 miliona KM ili 2% ukupnog portfolija pravnih lica. FBA je u maju 2022. godine donijela odluku o stavljanju van snage naprijed navedene Odluke.

3.1. MIKROKREDITNI SEKTOR

3.1.1. STRUKTURA MIKROKREDITNOG SEKTORA U FBiH

3.1.1.1. Status, broj i poslovna mreža

U FBiH sa 30.06.2022. godine, dozvolu za rad FBA ima 13 MKO koje čine mikrokreditni sektor u FBiH, od toga deset MKF (neprofitne organizacije) i tri MKD (profitne organizacije). U odnosu na 31.12.2021. godine, broj MKO je nepromijenjen.

Sa 30.06.2022. godine, MKO sa sjedištem u FBiH posluju putem 356 organizacionih dijelova, dok šest MKO koje imaju sjedište u RS-u posluju u FBiH putem 65 organizacionih dijelova.

U Prilogu 7. dati su osnovni podaci o MKF i MKD, koji sa 30.06.2022. godine imaju dozvolu FBA za obavljanje djelatnosti mikrokreditiranja.

3.1.1.2. Struktura vlasništva

MKO je pravno lice koje se, u skladu sa propisima, može osnovati i poslovati kao MKF ili MKD. MKF u FBiH su osnovane od strane nevladinih, većinom humanitarnih organizacija, udruženja građana i fizičkih lica koji su registrovani osnivači MKF, ali bez prava vlasništva nad kapitalom. Od tri MKD, jedno MKD je u 100%-tnom vlasništvu jedne MKF, jedno MKD je u 100%-tnom vlasništvu nerezidentnog pravnog lica, dok je jedno MKD u 100%-tnom vlasništvu rezidentnog pravnog lica.

3.1.1.3. Kadrovska struktura

U mikrokreditnom sektoru u FBiH sa 30.06.2022. godine zaposleno je ukupno 1.422 radnika, što je za 24 radnika ili 1,7% više u odnosu na stanje sa 31.12.2021. godine (tabela 40). Od ukupnog broja zaposlenih u mikrokreditnom sektoru u FBiH, u MKF je zaposlen 1.171 radnik ili 82,3%, a u MKD ukupno 251 radnik ili 17,7%.

³⁰ „Službene novine Federacije BiH“, br. 60/20, 21/21, 104/21 i 43/22

Tabela 40: Kvalifikaciona struktura zaposlenih u MKO u FBiH

R. br.	Stepen stručne sprema	31.12.2021.		30.06.2022.		Indeks (5/3)
		Broj zaposlenih	Učešće %	Broj zaposlenih	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Visoka stručna sprema - VSS	739	52,9	730	51,4	99
2.	Viša stručna sprema - VŠS	111	7,9	117	8,2	105
3.	Srednja stručna sprema - SSS	538	38,5	565	39,7	105
4.	Ostali	10	0,7	10	0,7	100
	Ukupno	1.398	100	1.422	100	102

Analizom podataka o efikasnosti osoblja na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30.06.2022. godine, zaključuje se da aktiva po zaposlenom u MKO iznosi 492,1 hiljadu KM, što je za 0,8% manje u odnosu na 31.12.2021. godine.

3.1.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

3.1.2.1. Bilans stanja

Ukupna aktiva mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30.06.2022. godine iznosi 699,8 miliona KM i za 6,3 miliona KM ili 0,9% je veća u odnosu na stanje sa 31.12.2021. godine. Najveće učešće u ukupnom bilansu MKO ima pet MKF i jedno MKD sa aktivom u iznosu od 638,7 miliona KM ili 91,3% ukupne aktive mikrokreditnog sektora.

U prilogima 8. i 9. dat je zbirni prikaz bilansa stanja MKF i MKD, dok je u Prilogu 10. dat pregled osnovnih finansijskih pokazatelja MKO prema izvještajnim podacima na dan 30.06.2022. godine. Zbirni bilans stanja mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30.06.2022. godine i uporednim podacima sa 31.12.2021. godine prikazan je u tabeli 41:

- 000 KM -

Tabela 41: Bilans stanja mikrokreditnog sektora

R. br.	Opis	31.12.2021.				30.06.2022.				Indeks (9/5)
		Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
	AKTIVA									
1.	Novčana sredstva	45.096	19.829	64.925	9,4	35.215	13.508	48.723	7,0	75
2.	Plasmani bankama	1.660	0	1.660	0,2	5.550	0	5.550	0,8	334
3.	Mikrokrediti	402.924	160.441	563.365	81,2	419.199	163.256	582.455	83,2	103
4.	RKG	3.631	2.888	6.519	0,9	3.657	3.612	7.269	1,0	112
5.	Neto mikrokrediti	399.293	157.553	556.846	80,3	415.542	159.644	575.186	82,2	103
6.	Materijalna i nematerijalna imovina	25.577	5.151	30.728	4,4	25.013	4.815	29.828	4,2	97
7.	Dugoročne investicije	33.888	0	33.888	4,9	34.388	0	34.388	4,9	101
8.	Ostala aktiva	3.652	1.789	5.441	0,8	4.199	1.877	6.076	0,9	112
9.	Rezerve na ostale stavke aktive, osim kredita	10	0	10	0,0	0	0	0	0,0	0
	Ukupno aktiva	509.156	184.322	693.478	100	519.907	179.844	699.751	100	101
	PASIVA									
10.	Obav. po uzetim kred.	201.926	124.023	325.949	47,0	207.262	117.014	324.276	46,3	99
11.	Ostale obaveze	25.488	8.201	33.689	4,9	24.425	7.566	31.991	4,6	95
12.	Kapital	281.742	52.098	333.840	48,1	288.220	55.264	343.484	49,1	103
	Ukupno pasiva	509.156	184.322	693.478	100	519.907	179.844	699.751	100	101
13.	Vanbilansna evidencija	178.970	31.948	210.918		176.253	35.632	211.885		100

U strukturi aktive mikrokreditnog sektora FBiH sa 30.06.2022. godine, smanjen je nivo novčanih sredstava (25%), te materijalne i nematerijalne imovine (2,9%). U odnosu na kraj prethodne godine, bilansne stavke koje su zabilježile rast su: plasmani bankama (234,3%), kao rezultat

značajnog porasta oročenih sredstava jedne MKF, bruto i neto mikrokrediti (3,4% i 3,3%), RKG (11,5%), dugoročne investicije (1,4%), te ostala aktiva (11,7%).

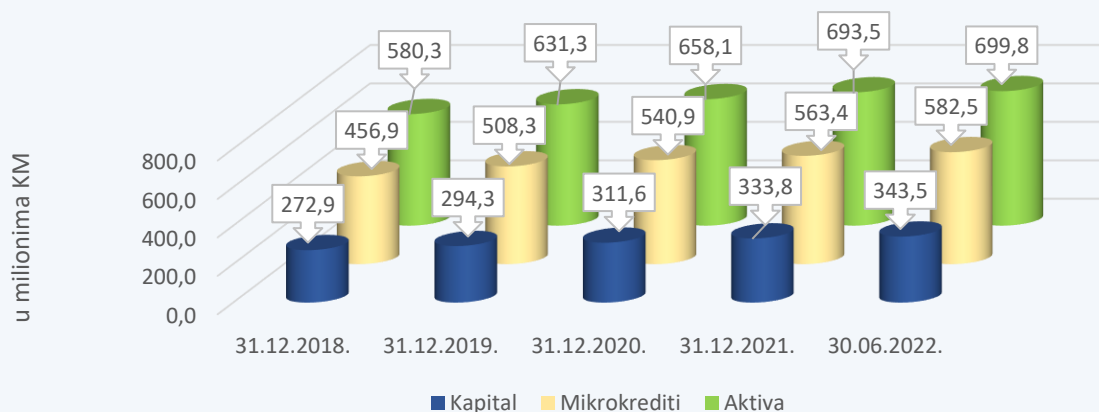
Stopa fiksne aktive u odnosu na ukupnu aktivu umanjenu za donirani kapital na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30.06.2022. godine iznosi 4,58%, što je u okviru propisanog standarda poslovanja.

Neto mikrokreditni portfolio sa učešćem od 82,2% u ukupnoj aktivu mikrokreditnog sektora, iznosi 575,2 miliona KM, te je zabilježio rast u apsolutnom iznosu od 18,3 miliona KM ili 3,3%, od čega su neto mikrokrediti u MKF porasli za iznos od 16,2 miliona KM, odnosno 4,1%, a neto krediti u MKD za iznos od 2,1 milion KM, odnosno 1,3% u odnosu na 31.12.2021. godine. U posmatranom periodu, RKG na ukupan mikrokreditni portfolio veće su za 0,8 miliona KM ili 11,5%. RKG kod MKF neznatno su povećane za 26 hiljada KM ili 0,7%, dok su kod MKD povećane za iznos od 0,7 miliona KM, sa stopom rasta od 25,1%.

Ukupna vanbilansna evidencija sa 30.06.2022. godine iznosi 211,9 miliona KM i u odnosu na 31.12.2021. godine veća je za jedan milion KM ili 0,5%, pri čemu je kod MKF smanjena za 2,7 miliona KM ili 1,5%, dok je kod MKD povećana za 3,7 miliona KM ili 11,5%. Od ukupnog iznosa vanbilansne evidencije, na otpisane kredite (u koje su uključeni glavnica i redovna kamata, te zatezna kamata i sudski troškovi) odnosi se 150,9 miliona KM ili 71,1% vanbilansa, koji su za 1,1 milion KM ili 0,7% veći u odnosu na kraj 2021. godine. Ukupan broj otpisanih mikrokreditnih partija sa 30.06.2022. godine je 36.959, što u odnosu na 31.12.2021. godine predstavlja smanjenje za ukupno 289 mikrokreditnih partija (0,8%), kao neto efekat novih otpisa, izvršenih trajnih otpisa i u potpunosti naplaćenih mikrokredita.

U grafikonu 14 prikazane su najveće bilansne stavke aktive i pasive po godinama.

Grafikon 14: Aktiva, mikrokrediti i kapital po godinama

3.1.2.2. Kapital i obaveze

Najveće stavke pasive mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30.06.2022. godine odnose se na: kapital koji iznosi 343,5 miliona KM i čini 49,1% ukupne pasive i obaveze po uzetim kreditima koje iznose 324,3 miliona KM ili 46,3% ukupne pasive. Preostali iznos od 32 miliona KM ili 4,6% odnosi se na ostale obaveze.

U prvih šest mjeseci 2022. godine ukupno povećanje kapitala na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH je iznosilo 9,6 miliona KM ili 2,9%, od čega je kapital MKF povećan za 6,5 miliona KM ili 2,3%, dok je kapital MKD u posmatranom periodu povećan za iznos od 3,1 milion KM ili 6,1%. Struktura kapitala mikrokreditnog sektora u FBiH prikazana je u tabeli 42:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2021.				30.06.2022.				Indeks (9/5)
		Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	Stanje za MKF	Stanje za MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Donirani kapital	48.098	0	48.098	14,4	48.098	0	48.098	14,0	100
2.	Osnovni kapital	3.696	34.177	37.873	11,3	3.696	34.177	37.873	11,0	100
3.	Višak/manjak prih. nad rash.	228.878	0	228.878	68,5	235.418	0	235.418	68,6	103
4.	Emisiona ažia	0	0	0	0,0	0	0	0	0,0	-
5.	Neraspor. dobit	0	7.566	7.566	2,3	0	12.809	12.809	3,7	169
6.	Zakonske rezerve	0	4.214	4.214	1,3	0	5.569	5.569	1,6	132
7.	Ostale rezerve	1.070	6.141	7.211	2,2	1.008	2.709	3.717	1,1	52
	Ukupno kapital	281.742	52.098	333.840	100	288.220	55.264	343.484	100	103

Ukupan kapital MKF iznosi 288,2 miliona KM ili 83,9% ukupnog kapitala mikrokreditnog sektora, a najveće stavke su višak prihoda nad rashodima, koji iznosi 235,4 miliona KM i čini 81,7% ukupnog kapitala MKF koji je veći za 6,5 miliona KM ili 2,9% i donirani kapital koji iznosi 48,1 milion KM ili 16,7% koji je, u odnosu na kraj prethodne godine, na istom nivou. Od ukupnog iznosa doniranog kapitala, donacije za kreditni fond iskazuje devet MKF, pri čemu se na tri MKF odnosi 64,5%, a samo na jednu MKF 39,1% ukupnog iznosa donacija za kreditni fond. Pet najvećih pojedinačnih donatora u MKF u FBiH učestvuju sa 69,1% (33,2 miliona KM), pri čemu najveći donator samo jedne MKF ima učešće u iznosu od 10,1 milion KM ili 21% u ukupnom doniranom kapitalu. Preostale stavke kapitala MKF odnose se na osnovni kapital MKF i ostale rezerve u ukupnom iznosu od 4,7 miliona KM ili 1,6%.

Ukupan kapital MKD iznosi 55,3 miliona KM, što čini 16,1% ukupnog kapitala mikrokreditnog sektora, a u strukturi istog najveće stavke su osnovni kapital, u iznosu od 34,2 miliona KM ili 61,8% i neraspoređena dobit u iznosu od 12,8 miliona KM ili 23,2%, a preostalih 8,3 miliona KM ili 15% kapitala MKD odnosi se na zakonske i ostale rezerve.

Posmatrajući pokazatelj stope kapitala umanjelog za donirani kapital u odnosu na aktivu, koji sa 30.06.2022. godine na nivou mikrokreditnog sektora iznosi 42,21%, može se konstatovati da je isti u skladu sa propisanim ograničenjem.

Ročna struktura obaveza po uzetim kreditima prikazana je u tabeli 43:

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2021.				30.06.2022.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	%	MKF	MKD	Ukupno	%	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Obav. po uzetim kratk. kred.	16.141	1.500	17.641	5,4	16.895	4.200	21.095	6,5	120
2.	Obav. po uzetim dug. kred.	184.670	121.238	305.908	93,9	189.248	111.809	301.057	92,8	98
3.	Obaveze po dosp. kamatama	1.115	1.285	2.400	0,7	1.119	1.005	2.124	0,7	89
	Ukupno	201.926	124.023	325.949	100	207.262	117.014	324.276	100	99

U odnosu na 31.12.2021. godine, obaveze po uzetim kreditima su smanjene za iznos od 1,7 miliona KM ili 0,5%. U strukturi ukupnih obaveza po uzetim kreditima sa 30.06.2022. godine, kreditne obaveze MKF čine 63,9%, a MKD 36,1%. U pogledu ročne strukture obaveza po uzetim

kreditima, u odnosu na 31.12.2021. godine, kratkoročne obaveze su sa 30.06.2022. godine povećane za 19,6%, dok su dugoročne obaveze smanjene za 1,6%. Obaveze po dospelim kamatama smanjene su za 11,5%. Najveća dva kreditora mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30.06.2022. godine su EFSE, Luksemburg - 39,4 miliona KM i Blue Orchard, Švicarska - 13,7 miliona KM.

Ostale obaveze na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30.06.2022. godine iznose 32 miliona KM ili 4,6% ukupne pasive i u poređenju sa 31.12.2021. godine smanjene su za iznos od 1,7 miliona KM ili 5%.

3.1.2.3. Aktiva i kvalitet aktive

Mikrokreditni portfolio iskazan u bruto iznosu u ukupnoj bilansnoj sumi mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30.06.2022. godine učestvuje sa 83,2% ukupne aktive mikrokreditnog sektora i iznosi 582,5 miliona KM. Ukoliko se isti umanjuje za pripadajuće RKG u ukupnom iznosu od 7,3 miliona KM, neto mikrokreditni portfolio iznosi 575,2 miliona KM, a isti čini 82,2% ukupne aktive mikrokreditnog sektora u FBiH (tabela 44). U poređenju sa 31.12.2021. godine bruto mikrokreditni portfolio je povećan za iznos od 19,1 milion KM ili 3,4%, a neto mikrokreditni portfolio za iznos od 18,3 miliona KM ili 3,3%. U istom periodu nivo RKG je povećan za 0,8 miliona KM ili 11,5%.

U strukturi ukupnog neto mikrokreditnog portfolija sa 30.06.2022. godine, neto mikrokrediti MKF iznose 415,5 miliona KM i čine 72,2% ukupnih neto mikrokredita na nivou sektora, dok se na MKD odnosi iznos od 159,7 miliona KM ili 27,8% ukupnih neto mikrokredita na nivou sektora.

- 000 KM -

Tabela 44: Neto mikrokrediti

R. br.	Opis	31.12.2021.			30.06.2022.			Indeks (8/5)
		MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8=6+7	9
1.	Mikrokrediti (bruto)	402.924	160.441	563.365	419.199	163.256	582.455	103
2.	RKG	3.631	2.888	6.519	3.657	3.612	7.269	112
3.	Neto mikrokrediti (1.-2.)	399.293	157.553	556.846	415.542	159.644	575.186	103

Detaljni podaci o sektorskoj i ročnoj strukturi mikrokreditnog portfolija (umanjenog za odgođeni prihod po osnovu naknada) na dan 30.06.2022. godine prikazani su u tabeli 45:

- 000 KM -

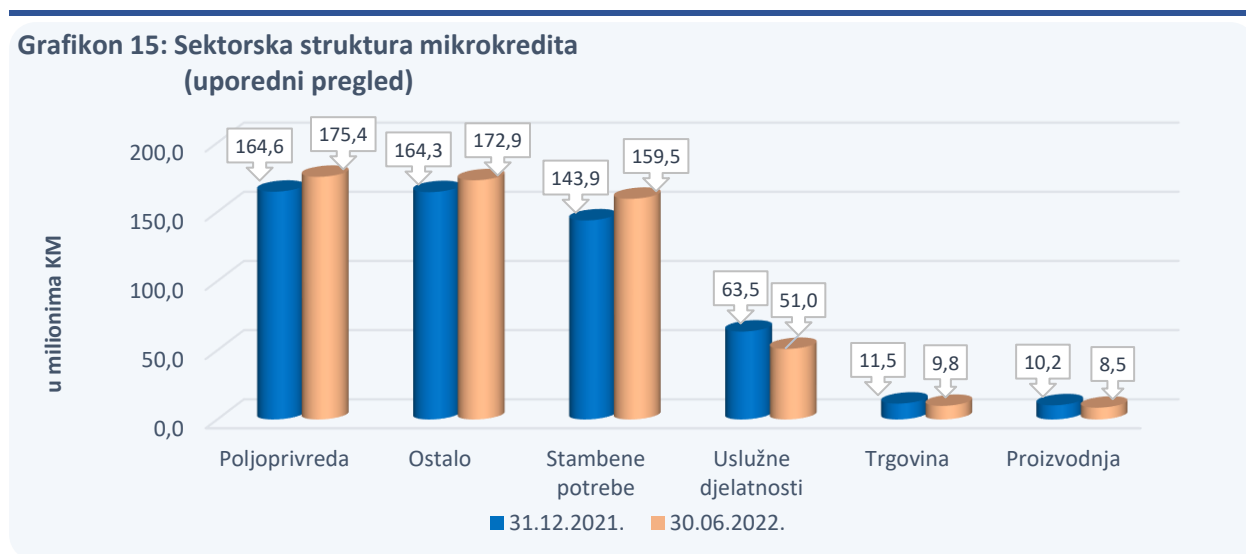
Tabela 45: Sektorska i ročna struktura mikrokredita

R. br.	Mikrokrediti	Kratkoročni mikrokrediti	Dugoročni mikrokrediti	Dospjela potraživanja	Ukupno	%
1	2	3	4	5	6=3+4+5	7
1.	Pravnim licima					
a)	Uslužne djelatnosti	246	8.601	30	8.877	55,7
b)	Trgovina	58	2.949	13	3.020	18,9
c)	Poljoprivreda	70	954	2	1.026	6,4
d)	Proizvodnja	93	2.712	46	2.851	17,9
e)	Ostalo	37	143	0	180	1,1
	Ukupno 1	504	15.359	91	15.954	100
2.	Fizičkim licima					
a)	Uslužne djelatnosti	1.046	40.883	201	42.130	7,5
b)	Trgovina	268	6.504	40	6.812	1,2
c)	Poljoprivreda	5.157	168.866	320	174.343	31,1
d)	Proizvodnja	132	5.543	22	5.697	1,0
e)	Stambene potrebe	3.088	155.987	375	159.450	28,4
f)	Ostalo	16.088	155.790	830	172.708	30,8
	Ukupno 2	25.779	533.573	1.788	561.140	100
	Ukupno (1+2)	26.283	548.932	1.879	577.094	-

U ročnoj strukturi mikrokreditnog portfolija sa 30.06.2022. godine, najveće učešće imaju dugoročni mikrokrediti sa 95,1%, kratkoročni mikrokrediti učestvuju sa 4,6% i dospjela potraživanja po mikrokreditima sa 0,3%.

Posmatrajući sektorsku strukturu, dominantno je učešće mikrokredita odobrenih fizičkim licima u visini od 97,2%, a preostalih 2,8% se odnosi na mikrokredite odobrene pravnim licima. U okviru mikrokreditnog portfolija fizičkih lica, najveće je učešće mikrokredita odobrenih za poljoprivredu 31,1%, te za ostale sektore koje je iznosilo 30,8%. Prema visini učešća slijede mikrokrediti odobreni za stambene potrebe sa 28,4% i uslužne djelatnosti sa 7,5%. Učešće mikrokredita za trgovinu je 1,2%, a za proizvodnju 1%. U strukturi mikrokredita odobrenih pravnim licima, dominantno je učešće mikrokredita za uslužne djelatnosti sa 55,7%.

U grafikonu 15 prikazana je sektorska struktura mikrokredita sa uporednim pregledom po godinama.

U tabeli 46 daje se pregled potraživanja sa pripadajućim rezervisanjima po grupama prema broju dana kašnjenja, kao i podatak o nenaplaćenim dospjelim potraživanjima preko 180 dana, koja su isknjižena iz bilansa stanja, na dan 30.06.2022. godine:

- 000 KM -

Tabela 46: RKG

R. br.	Dani kašnjenja	Stope rezerv.	Iznos kredita	Učešće (%)	Dospjela kamata		Iznos ost. stavki aktive	Po mikrokr.	Rezervisanja			Ukupna rezervisanja
					Stopa rezer.	Iznos kamate			Po dosp. kam.	Po ost. stavkam a aktive	Više izdv. rezerve	
1	2	3	4	5	6	7	8	9=4x3	10=7x6	11=8x3	12	13=9+10+11+12
1.	0	0%	560.710	97,2	0%	344	0	0	0	0	27	27
2.	1-15	2%	4.876	0,8	2%	133	0	98	3	0	12	113
3.	16-30	15%	4.083	0,7	100%	94	0	612	94	0	84	790
4.	31-60	50%	2.580	0,4	100%	100	0	1.290	100	0	74	1.464
5.	61-90	80%	1.613	0,3	100%	82	0	1.290	82	0	37	1.409
6.	91-180	100%	3.232	0,6	100%	233	0	3.232	233	0	1	3.466
Ukupno			577.094	100		986	0	6.522	512	0	235	7.269
7.	preko 180	Otpis	2.000	-	-	472	-	-	-	-	-	-

U mikrokreditnom portfoliju na nivou sektora, 97,2% se odnosi na mikrokredite u čijoj otplati nema kašnjenja, dok kod preostalih 2,8% mikrokredita ima kašnjenja, od čega se na kašnjenja do 30 dana odnosi 1,5% mikrokredita, a na kašnjenja u otplati od 31 do 180 dana 1,3% mikrokredita. Od ukupnog iznosa dospjele kamate (jedan milion KM), kašnjenja u plaćanju do 30 dana čine 23%, a kašnjenja od 31 do 180 dana čine 42,1%. Ukupan iznos rezervisanja po osnovu mikrokredita,

kamata i ostalih stavki aktive sa 30.06.2022. godine je 7,3 miliona KM, a najveću stavku čine rezervisanja izvršena po mikrokreditima u kašnjenju od 91 do 180 dana, koja iznose 3,7 miliona KM i čine 47,7% ukupnog iznosa rezervisanja. Omjer RKG sa 30.06.2022. godine iznosi 1,13%, što u poređenju sa istim omjerom 31.12.2021. godine, kada je iznosio 1,09%, predstavlja povećanje za 0,04 procentna poena.

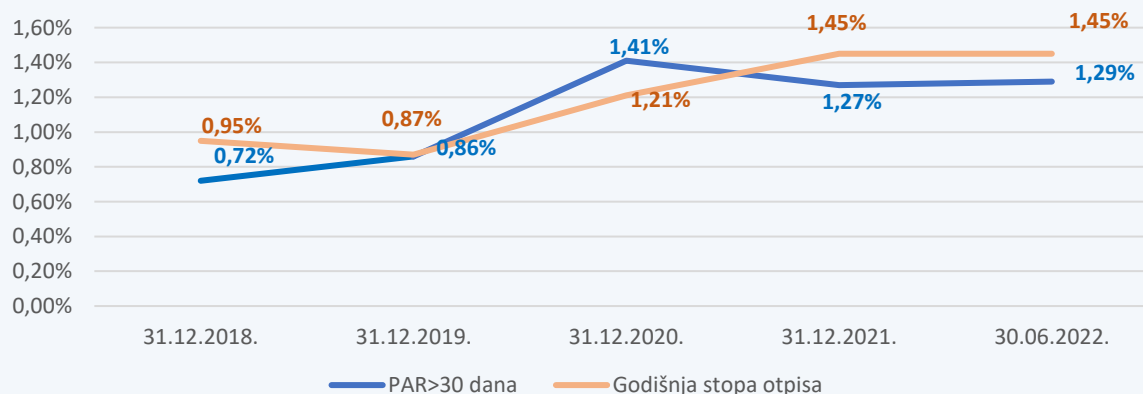
Ključni pokazatelji kvalitete mikrokreditnog portfolija

Pokazatelj portfolija u riziku preko 30 dana kašnjenja (PAR>30 dana) sa 30.06.2022. godine na nivou mikrokreditnog sektora iznosi 1,29% i neznatno je povećan za 0,02 procentna poena u odnosu na 31.12.2021. godine. Ovaj pokazatelj rizičnosti mikrokreditnog portfolija na nivou sektora je u okviru propisanog standarda.

Na nivou mikrokreditnog sektora stopa otpisa mikrokredita sa 30.06.2022. godine iznosi 1,45%, što je u okviru propisanog standarda, te je ovaj pokazatelj na istom nivou kao što je bio sa 31.12.2021. godine.

U grafikonu 16 prikazani su pokazatelji kvalitete portfolija sa uporednim pregledom po godinama.

Grafikon 16: Pokazatelji kvalitete portfolija

Ponderisane NKS i EKS na mikrokredite

U periodu od 01.01. do 30.06.2022. godine, MKO sa sjedištem u FBiH ukupno su zaključile 72.397 ugovora, te isplatile 271,4 miliona KM mikrokredita, što je za 3.290 ugovora ili 4,8% više u odnosu na isti period prethodne godine, odnosno u vrijednosti isplata za 34,2 miliona KM ili 14,4% više isplata u odnosu na posmatrani period. Kod MKO sa sjedištem u FBiH, prosječna ponderisana NKS na ukupne mikrokredite je iznosila 18,86%, a EKS 23,13%, pri čemu je NKS na kratkoročne mikrokredite iznosila 20,22%, a na dugoročne 18,71%, te EKS na kratkoročne mikrokredite 28,75%, odnosno 22,47% na dugoročne mikrokredite. Prosječna ponderisana EKS na ukupne mikrokredite koje su isplatile MKO sa sjedištem u FBiH u periodu 01.01. - 30.06.2022. godine, bilježi smanjenje za 1,39 procentnih poena u odnosu na isti period 2021. godine, pri čemu je prosječna ponderisana EKS na kratkoročne mikrokredite zabilježila pad za 1,85 procentnih poena, dok je na dugoročne mikrokredite zabilježila pad za 1,16 procentnih poena.

U Prilogu 11. daje se pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS, prema ročnosti i namjeni, za mikrokredite koje su u periodu 01.01. - 30.06.2022. godine isplatile MKO sa sjedištem u FBiH.

U Prilogu 11a. daje se uporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS na isplaćene mikrokredite (kratkoročne, dugoročne i ukupne) u periodu 2018. - 2022. godina.

3.1.2.4. Finansijski rezultat mikrokreditnog sektora FBiH

Na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH za period 01.01. - 30.06.2022. godine iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 7,1 milion KM (tabela 47), što je za 0,2 miliona KM manje u odnosu na isti period 2021. godine. Na izvještajni datum, MKO su ukupno iskazale 9,9 miliona KM viška prihoda nad rashodima, odnosno dobiti i 2,8 miliona KM manjka prihoda nad rashodima, odnosno gubitka.

- 000 KM -

R. br.	Opis	01.01. - 30.06.2021.						01.01. - 30.06.2022.					
		Iznos			Broj MKO			Iznos			Broj MKO		
		MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Višak prihoda nad rashodima/Dobit	7.118	3.230	10.348	8	2	10	6.790	3.169	9.959	7	2	9
2.	Manjak prihoda nad rashodima/Gubitak	181	2.862	3.043	3	1	4	303	2.517	2.820	3	1	4
	Ukupno	6.937	368	7.305	11	3	14	6.487	652	7.139	10	3	13

MKF su iskazale višak prihoda nad rashodima u iznosu od 6,5 miliona KM, koji je za 0,5 miliona KM manji u odnosu na isti period prethodne godine, dok su MKD iskazala neto dobit u iznosu od 0,7 miliona KM, koja je za 0,3 miliona KM veća u odnosu na isti period prethodne godine. Iskazani ukupni višak prihoda nad rashodima MKF iznosio je 6,8 miliona KM (sedam MKF), a manjak prihoda nad rashodima su iskazale tri MKF u iznosu od 0,3 miliona KM. Dobit su iskazala dva MKD u iznosu od 3,2 miliona KM, dok je jedno MKD iskazalo gubitak u iznosu od 2,5 miliona KM. U prilogima 12. i 13. dati su zbirni bilanci uspjeha za MKF i MKD.

Ukupni prihodi mikrokreditnog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima MKO, ukupni prihodi mikrokreditnog sektora u FBiH ostvareni u periodu 01.01. - 30.06.2022. godine iznose 61,9 miliona KM i isti su veći za 3,8 miliona KM ili 6,6% u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 48).

- 000 KM -

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	01.01. - 30.06.2021.				01.01. - 30.06.2022.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	Učešće %	MKF	MKD	Ukupno	Učešće %	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Prihod od kamata i slični prihodi									
1.1.	Kamata na kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	5	1	6	0,0	1	1	2	0,0	33
1.2.	Kamate na plasmane bankama	5	0	5	0,0	9	0	9	0,0	180
1.3.	Kamate na kredite	35.577	14.272	49.849	85,8	37.421	15.470	52.891	85,4	106
1.4.	Naknade za obradu kredita	2.062	726	2.788	4,8	2.454	797	3.251	5,2	117
1.5.	Naknade za prijev. otplatu kredita	212	112	324	0,6	287	142	429	0,7	132
1.6.	Ostali prihodi od kamata i sl. prihodi	504	39	543	0,9	547	130	677	1,1	125
	Ukupno	38.365	15.150	53.515	92,1	40.719	16.540	57.259	92,4	107
2.	Operativni prihodi									
2.1.	Naknade za izvršene usluge	78	0	78	0,2	113	0	113	0,2	145
2.2.	Prihod od naplaćenih otpisanih potraž.	3.592	257	3.849	6,6	3.413	375	3.788	6,1	98
2.3.	Ostali operativni prihodi	4	11	15	0,0	7	8	15	0,0	100
	Ukupno	3.674	268	3.942	6,8	3.533	383	3.916	6,3	99
3.	Ostali poslovni prihodi	551	99	650	1,1	666	103	769	1,3	118
	Ukupni prihodi (1+2+3)	42.590	15.517	58.107	100	44.918	17.026	61.944	100	107

U strukturi ukupnih prihoda MKO, prihodi od kamata i slični prihodi učestvuju sa 92,4%, operativni prihodi sa 6,3%, a ostali poslovni prihodi sa 1,3%. U odnosu na isti period prethodne godine, prihodi od kamata i slični prihodi, zabilježili su porast od 3,7 miliona KM ili 7%. Prihodi od kamata na kredite, kao najznačajnija stavka prihoda od kamata i sličnih prihoda porasli su za tri miliona KM ili 6,1%.

Operativni prihodi MKO u posmatranom periodu zabilježili su neznatan pad od 26 hiljada KM ili 0,7%, pri čemu su prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja, kao dominantna stavka, smanjeni za 61 hiljadu KM ili 1,6%. Ostali poslovni prihodi zabilježili su rast u iznosu od 119 hiljada KM ili 18,3%.

Ukupni rashodi mikrokreditnog sektora u FBiH

Prema izvještajnim podacima MKO, ukupni rashodi mikrokreditnog sektora u FBiH za period 01.01. - 30.06.2022. godine iznose 54,8 miliona KM i isti su veći za četiri miliona KM ili 7,9% u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 49).

- 000 KM -

R. br.	Struktura ukupnih rashoda	01.01.-30.06.2021.				01.01.-30.06.2022.				Indeks (9/5)
		MKF	MKD	Ukupno	Učešće %	MKF	MKD	Ukupno	Učešće %	
1	2	3	4	5=3+4	6	7	8	9=7+8	10	11
1.	Rashodi od kamata i slični rashodi									
1.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	3.227	2.101	5.328	10,5	3.109	2.233	5.342	9,8	100
1.2.	Naknade za primljene kredite	323	241	564	1,1	343	285	628	1,1	111
1.3.	Naknade za prijev. otplatu kredita	3	0	3	0,0	0	0	0	0,0	-
1.4.	Ostali rashodi po kamatama i sl. rashodi	287	833	1.120	2,2	218	1.100	1.318	2,4	118
	Ukupno	3.840	3.175	7.015	13,8	3.670	3.618	7.288	13,3	104
2.	Operativni rashodi									
2.1.	Troškovi plata i doprinosa	18.598	4.634	23.232	45,7	19.707	5.011	24.718	45,1	106
2.2.	Troškovi amortizacije	2.201	667	2.868	5,6	2.265	722	2.987	5,5	104
2.3.	Materijalni troškovi	969	241	1.210	2,4	1.129	301	1.430	2,6	118
2.4.	Troškovi usluga	6.003	2.793	8.796	17,3	6.944	3.143	10.087	18,4	115
2.5.	Ostali operativni troškovi	1.312	410	1.722	3,4	1.327	309	1.636	3,0	95
	Ukupno	29.083	8.745	37.828	74,4	31.372	9.486	40.858	74,6	108
3.	Ostali poslovni rashodi	210	38	248	0,5	411	125	536	1,0	216
4.	Troškovi rezer. za kred. i dr. gubitke	1.934	2.832	4.766	9,4	2.377	2.793	5.170	9,4	108
5.	Porez na višak prih. nad rash./dobit	586	359	945	1,9	601	352	953	1,7	101
	Ukupni rashodi (1+2+3+4+5)	35.653	15.149	50.802	100	38.431	16.374	54.805	100	108

U strukturi ukupnih rashoda MKO, dominiraju operativni rashodi sa učešćem od 74,6%, dok rashodi od kamata i slični rashodi učestvuju sa 13,3%, te troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke sa 9,4%. Na ostale poslovne rashode i porez na višak prihoda nad rashodima, odnosno dobit odnosi se 2,7% ukupnih rashoda MKO.

U posmatranom periodu rashodi od kamata i slični rashodi povećani su za 0,3 miliona KM ili 3,9%, pri čemu su naknade za primljene kredite i ostali rashodi po kamatama i slični rashodi povećani za 11,3%, odnosno 17,7%. Rashodi po kamatama na pozajmljena sredstva su neznatno povećani za 0,3%.

Operativni rashodi MKF, kao dominantna stavka ukupnih rashoda, povećani su za tri miliona KM ili 8%, pri čemu su troškovi plaća i doprinosa, kao najznačajnija stavka, porasli za 1,5 miliona KM ili 6,4%. Troškovi usluga su porasli za 1,3 miliona KM ili 14,7%, a materijalni troškovi za 0,2 miliona

KM ili 18,2%, dok su ostali operativni troškovi smanjeni za 86 hiljada KM odnosno 5%. Troškovi amortizacije su porasli za 4,1%.

Ostali poslovni rashodi porasli su za 0,3 miliona KM ili 116,1%, od čega su najviši rast imali gubici po osnovu rashodovanja i otpisa osnovnih sredstava i nematerijalnih ulaganja, te ostali rashodi, dok su troškovi rezervisanja za kreditne i druge gubitke porasli za 0,4 miliona KM ili 8,5%. Troškovi poreza na višak prihoda nad rashodima, odnosno dobit su viši za osam hiljada KM ili 0,8%.

Pokazatelji efikasnosti i održivosti mikrokreditnog sektora FBiH

Operativna efikasnost poslovanja mikrokreditnog sektora FBiH sa 30.06.2022. godine iznosi 18,83%, što je u okviru propisanog pokazatelja.

Prema izvještajnim podacima na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH sa 30.06.2022. godine prilagođeni povrat na aktivu za inflaciju, tržišnu cijenu kapitala i donacije (AROA), je pozitivan i iznosi 2,07%. Pokazatelj operativne održivosti mikrokreditnog sektora FBiH, koji se koristi kao uobičajeni standard i iskazuje odnosom ukupnih prihoda (umanjenih za naplatu otpisanih potraživanja i ostalih poslovnih prihoda) i ukupnih rashoda, iznosi 115,03%.

3.1.3. PREPORUKE ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor mikrokreditnog sektora u FBiH nastaviti sa planiranim supervizorskim aktivnostima, koje će biti usmjerene na:

- praćenje usklađenosti poslovanja MKO sa regulatornim okvirom, u pogledu ostvarenja ciljeva mikrokreditiranja, u smislu poboljšanja materijalnog položaja korisnika mikrokredita, doprinosa povećanju zaposlenosti i podrške razvoju poduzetništva, povećanju transparentnosti poslovanja i zaštite prava korisnika finansijskih usluga;
- pravovremeno i adekvatno poduzimanje aktivnosti u MKO u skladu sa izrečenim korektivnim mjerama na otklanjanju nepravilnosti i slabosti u poslovanju;
- praćenje rasta kamatnih stopa i uticaja na MKO sektor, te poduzimanje aktivnosti na ublažavanju efekata i
- praćenje portfolija koji je bio pod posebnim mjerama FBA za oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih pandemijom.

Mikrokreditni sektor u FBiH treba da u svom poslovanju, dosljedno primjenjuje propisane standarde i ograničenja u obavljanju poslova mikrokreditiranja, izvještavanja i revizije. U vezi sa navedenim, potrebno je da nadležna upravljačka tijela MKO osiguraju usklađenost poslovanja sa regulatornim okvirom i propisanim standardima, a posebno u pogledu:

- obavljanja djelatnosti mikrokreditiranja radi poboljšanja materijalnog položaja korisnika, povećanja zaposlenosti i pružanja podrške razvoju poduzetništva, polazeći od zakonom propisanih ciljeva mikrokreditiranja uz dosljednu primjenu Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga³¹, uključujući i usklađivanje politika kamatnih stopa na mikrokredite sa propisanim ciljevima mikrokreditiranja, dajući na taj način doprinos stabilnosti i održivosti mikrokreditnog sektora u FBiH;
- održavanja i unapređenja dobrih praksi upravljanja rizicima kojima su ili kojima bi mogle biti izložene MKO, efikasnosti sistema internih kontrola i neovisne funkcije interne revizije;
- optimiziranja resursa i primjene principa odgovornog mikrokreditiranja;
- usklađivanja, odnosno unapređenja pokazatelja operativne efikasnosti i operativne održivosti;

³¹ „Službene novine FBiH“, broj 31/14

- nastavka i unapređenja saradnje sa AMFI, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za MKO;
- redovnog, ažurnog i tačnog dostavljanja podataka CBBiH za potrebe vođenja CRK-a i
- poboljšanja transparentnosti poslovanja.

MKF koje su manje kapitalizirane i/ili imaju materijalno značajan iznos otpisanih mikrokredita trebaju uspostaviti i realizirati jasna i konzistentna strateška opredjeljenja u pogledu održivosti poslovanja, mogućeg iznalaženja prihvatljivih partnera za konsolidaciju, kako bi se optimizirali resursi, očuvala donirana sredstva, osigurala podrška stranih kreditora, te obezbijedila održivost radnih mjesta u MKO, što će biti predmet supervizorske pažnje sa ciljem očuvanja stabilnosti mikrokreditnog sektora i ostvarenja zakonom propisanih ciljeva i djelatnosti mikrokreditiranja u FBiH.

3.2. LIZING SEKTOR

3.2.1. STRUKTURA LIZING SEKTORA U FBiH

3.2.1.1. Broj lizing društava i podružnica

Dozvolu FBA za obavljanje poslova lizinga na dan 30.06.2022. godine ima pet lizing društava u FBiH, te je u odnosu na kraj prethodne godine broj lizing društava povećan za jedno društvo, koje je registrovano u prvom kvartalu 2022. godine. U Prilogu 14. daju se osnovni podaci o lizing društvima koja sa 30.06.2022. godine čine lizing sektor u FBiH. Tri lizing društva imaju osnovanu po jednu podružnicu u RS-u.

3.2.1.2. Struktura vlasništva

Struktura vlasništva lizing društava u FBiH, prema podacima sa 30.06.2022. godine je sljedeća: tri lizing društva su u 100%-tnom vlasništvu nerezidentnih pravnih lica, jedno lizing društvo je u većinskom vlasništvu nerezidentnog pravnog lica, dok je jedno lizing društvo u 100%-tnom vlasništvu rezidentnog pravnog lica.

3.2.1.3. Kadrovska struktura

Na dan 30.06.2022. godine u lizing sektoru u FBiH je zaposleno 107 radnika, što je za šest radnika ili 5,9% više u odnosu na kraj prethodne godine (tabela 50).

R. br.	Stepen stručne sprema	31.12.2021.		30.06.2022.		Indeks (5/3)
		Broj zaposlenih	Učešće %	Broj zaposlenih	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Visoka stručna sprema – VSS	73	72,3	82	76,6	112
2.	Viša stručna sprema – VŠS	4	4,0	3	2,8	75
3.	Srednja stručna sprema – SSS	18	17,8	16	15,0	89
4.	Ostali	6	5,9	6	5,6	100
	Ukupno	101	100	107	100	106

Efikasnost zaposlenih prilikom ocjene performansi lizing društva zasniva se na omjeru aktive i broja zaposlenih. Prema pokazateljima na dan 30.06.2022. godine na nivou lizinga sektora u FBiH na svakog zaposlenog odnosilo se 3,8 miliona KM aktive, što je za 0,1 milion KM ili 3,4% više u odnosu na 31.12.2021. godine.

3.2.2. FINANSIJSKI POKAZATELJI POSLOVANJA

3.2.2.1. Bilans stanja

Ukupna aktiva lizing sektora u FBiH na dan 30.06.2022. godine iznosi 409,6 miliona KM i veća je za 35,8 miliona KM ili 9,6% u odnosu na 31.12.2021. godine. Na dva lizing društva, posmatrano po veličini aktive, odnosi se 70,8% ukupne aktive lizing sektora u FBiH.

U Prilogu 15. dat je Zbirni bilans stanja lizing društava u FBiH, dok je u Prilogu 16. dat pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH, prema izvještajnim podacima sa stanjem na dan 30.06.2022. godine.

U strukturi ukupne aktive lizing sektora u FBiH najznačajnije je učešće neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga, koja iznose 314,5 miliona KM ili 76,8% ukupne aktive. U poređenju sa 31.12.2021. godine, neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga veća su za 23,9 miliona KM ili 8,2%, dok su bruto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga veća za iznos od 26,2 miliona KM ili 8,2%. Jedna banka koja obavlja poslove finansijskog lizinga, na 30.06.2022. godine iskazuje neto potraživanja po osnovu ugovora finansijskog lizinga u ukupnom iznosu od 39,6 miliona KM, što ukazuje da neto potraživanja na nivou lizing sistema iznose 354,1 milion KM i ista su za 23,5 miliona KM ili 7,1% veća u odnosu na kraj prethodne godine.

U strukturi potraživanja po osnovu finansijskog lizinga na nivou lizinga sektora u FBiH, posmatrano prema predmetu lizinga, ugovori koji su odobreni po osnovu finansiranja putničkih vozila i vozila za obavljanje djelatnosti učestvuju sa 85,5%, ugovori po osnovu finansiranja mašina i opreme učestvuju sa 14,1%, dok se na ugovore putem kojih su finansirane nekretnine odnosi 0,4%.

Prema korisniku lizinga, najveći dio se odnosi na ugovore odobrene pravnim licima (89,2%), te na ugovore odobrene fizičkim licima (6,5%).

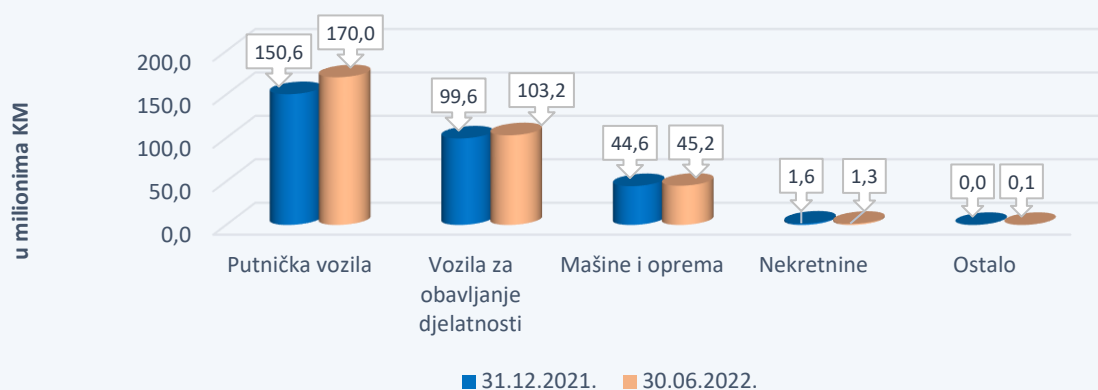
U tabeli 51 iskazana je struktura potraživanja po finansijskom lizingu na nivou lizing sektora u FBiH (potraživanja prije umanjjenja po osnovu rezervi za gubitke) na dan 30.06.2022. godine.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Kratkoročna potraživanja	Dugoročna potraživanja	Dospjela potraživanja	Ukupna potraživanja	Učešće %
1	2	3	4	5	6	7
1.	Prema predmetu lizinga					
1.1.	Putnička vozila	54.474	114.512	1.016	170.002	53,2
1.2.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	37.914	64.277	1.032	103.223	32,3
1.3.	Mašine i oprema	18.745	26.000	413	45.158	14,1
1.4.	Nekretnine	158	1.110	20	1.288	0,4
1.5.	Ostalo	35	41	0	76	0,0
	Ukupno	111.326	205.940	2.481	319.747	100
2.	Prema korisniku lizinga					
2.1.	Pravna lica	100.628	182.571	2.202	285.401	89,2
2.2.	Preduzetnici	3.941	7.469	90	11.500	3,6
2.3.	Fizička lica	6.001	14.509	178	20.688	6,5
2.4.	Ostalo	756	1.391	11	2.158	0,7
	Ukupno	111.326	205.940	2.481	319.747	100

U grafikonu 17 prikazana je struktura potraživanja po finansijskom lizingu sa uporednim pregledom po godinama.

Grafikon 17: Struktura potraživanja po finansijskom lizingu (uporedni pregled)

Bilansna pozicija novac i novčani ekvivalenti na dan 30.06.2022. godine iznosi 6,9 miliona KM, što čini 1,7% ukupne aktive, a ista je za 2,5 miliona KM ili 56,3% veća u odnosu na 31.12.2021. godine. Ova bilansna stavka je povećana u odnosu na kraj prethodne godine usljed osnivanja novog lizing društva koje je sa drugim kvartalom 2022. godine dostavilo prve izvještaje, radi čega ova bilansna pozicija iskazuje navedeno povećanje. Plasmani bankama, koje iskazuje jedno lizing društvo, na dan 30.06.2022. godine iznose 3,3 miliona KM, što čini 0,8% ukupne aktive lizing sektora u FBiH, a što je za 4,9 miliona KM ili 59,7% manje u odnosu na 31.12.2021. godine.

Neto vrijednost osnovnih sredstava finansiranih putem operativnog lizinga na dan 30.06.2022. godine, koju iskazuju tri lizing društva, iznosi 74,9 miliona KM i za 12,2 miliona KM ili 19,4% je povećana u odnosu na 31.12.2021. godine.

Struktura neto bilansnih pozicija aktive sektora lizinga u FBiH iskazana je u tabeli 52:

- 000 KM -

Tabela 52: Struktura neto bilansnih pozicija aktive

R. br.	Opis	31.12.2021.	Učešće %	30.06.2022.	Učešće %	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
1.	Finansijski lizing	290.647	77,8	314.507	76,8	108
2.	Operativni lizing	62.702	16,8	74.864	18,3	119
3.	Zajam	0	0,0	0	0,0	-
4.	Ostala imovina*	20.387	5,4	20.185	4,9	99
	Ukupno	373.736	100	409.556	100	110

* U ostalu imovinu uključeni su novac i novčani ekvivalenti, plasmani bankama i ostala aktiva

3.2.2.2. Kapital i obaveze

Ukupni kapital lizing društava na 30.06.2022. godine iznosi 35 miliona KM, što čini 8,6% ukupne pasive lizing sektora u FBiH, a u poređenju sa 31.12.2021. godine, navedena pozicija je povećana za 5,5 miliona KM ili 18,7%.

Ukupne obaveze lizing sektora na dan 30.06.2022. godine iznose 374,6 miliona KM, što čini 91,4% ukupne pasive lizing društava u FBiH. U poređenju sa stanjem na 31.12.2021. godine ukupne obaveze na nivou sektora povećane su za iznos od 30,3 miliona KM ili 8,8%.

Obaveze lizing društava u FBiH po uzetim kreditima na dan 30.06.2022. godine iznose 365,5 miliona KM, te predstavljaju dominantan izvor u strukturi ukupne pasive lizing sektora u FBiH, obzirom da čine 89,2% ukupne pasive. U poređenju sa 31.12.2021. godine, pozicija obaveza po kreditima je veća za iznos od 29,2 miliona KM ili 8,7%. Posmatrano prema ugovorenoj ročnosti, dominantno je učešće dugoročnih kredita u obavezama po uzetim kreditima.

3.2.2.3. Aktiva i kvalitet aktive

Prema izvještajnim podacima na nivou lizing sektora u FBiH, rezerve za gubitke po finansijskom lizingu na dan 30.06.2022. godine (tabela 53) iskazane su u iznosu od 5,2 miliona KM i manje su u odnosu na 31.12.2021. godine za 0,4 miliona KM ili 7,8%.

U strukturi potraživanja po finansijskom lizingu na dan 30.06.2022. godine iskazano je ukupno 2,5 miliona KM dospjelih neizmirenih potraživanja, koja su veća za 93 hiljade KM ili 3,9% u odnosu na 31.12.2021. godine.

- 000 KM -

Tabela 53: Pregled rezervi za finansijski lizing

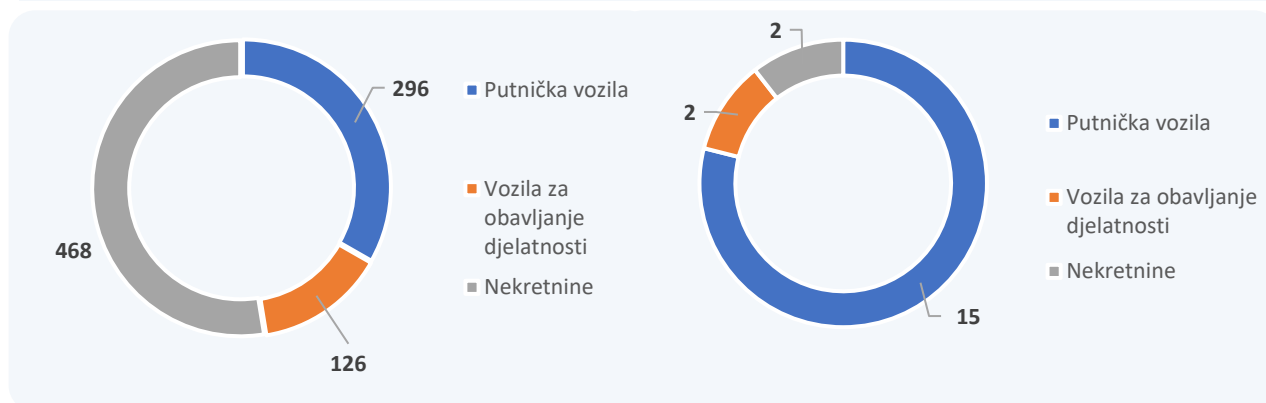
R. br.	Dani kašnjenja	Stopa rezerv. za finans. lizing (pokretne stvari)	Stopa rezerv. za finans. lizing (nepokr. stvari)	Iznos potraž. za pokretne stvari	Iznos potraž. za nepokr. stvari	Iznos osnovice za pokretne stvari	Iznos osnovice za nepokr. stvari	Za pokretne stvari	Za nepokr. stvari	Više obrač. i izdvojene rezerve	Ukupne rezerve
1	2	3	4	5	6	7	8	9=7x3	10=8x4	11	12=9+10+11
1.	0-60	0,5%	0,5%	315.382	1.308	49.978	557	250	3	4.579	4.832
2.	60-90	10%	10%	2.290	0	340	0	34	0	21	55
3.	90-180	50%	50%	614	0	357	0	178	0	13	191
4.	preko 180	100%	75%	153	0	118	0	118	0	44	162
5.	preko 360	100%	100%	0	0	0	0	0	0	0	0
Ukupno				318.439	1.308	50.793	557	580	3	4.657	5.240

Ukupan iznos otpisanih potraživanja na dan 30.06.2022. godine iznosi 6,8 miliona KM, što je smanjenje u odnosu na 31.12.2021. godine za 155 hiljada KM ili 2,2%.

Procijenjena tržišna vrijednost izuzetih predmeta lizinga, usljed raskida lizing ugovora sa korisnikom lizinga na dan 30.06.2022. godine na nivou lizing sektora FBiH iznosi 0,9 miliona KM i povećana je u odnosu na 31.12.2021. godine za 62 hiljade KM ili 7,5%, dok je ukupno 19 izuzetih predmeta, što je na istom nivou u odnosu na kraj prethodne godine (grafikon 18).

Od ukupno iskazanog iznosa procijenjene tržišne vrijednosti izuzetih predmeta lizing sektora u FBiH na dan 30.06.2022. godine, na putnička vozila i vozila za obavljanje djelatnosti odnosi se 47,4%. Na nekretnine (poslovne objekte) se odnosi 52,6% ukupno iskazanog iznosa procijenjene vrijednosti izuzetih predmeta, po kojima su lizing društva ušla u posjed iz razloga nepoštivanja ugovornih obaveza od strane korisnika lizinga, a cjelokupan iznos navedene pozicije odnosi se na jedno lizing društvo.

Grafikon 18: Struktura procijenjene tržišne vrijednost izuzetih predmeta lizinga (u 000 KM) i broja izuzetih predmeta

Posmatrano na nivou lizing sistema FBiH na dan 30.06.2022. godine, tržišna vrijednost izuzetih predmeta lizinga iznosi 0,9 miliona KM i ista je smanjena za iznos od 3,6 miliona KM u odnosu na 31.12.2021. godine. Od naprijed navedenog iznosa izuzetih predmeta lizinga, na predmete izuzete od strane banke koja obavlja poslove lizinga odnosi se dvije hiljade KM ili 0,2% ukupne tržišne vrijednosti izuzetih predmeta iskazanih na nivou lizing sistema. Na značajno smanjenje navedene pozicije uticalo je smanjenje vrijednosti na poziciji nekretnina koje iskazuje banka koja obavlja poslove lizinga. Nekretnine preuzete za neotplaćena potraživanja banka je vrednovala u skladu s Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, odnosno iste je svela na jednu KM.

3.2.2.4. Profitabilnost

Prema izvještajnim podacima pet lizing društva, na nivou sektora lizinga u FBiH u periodu od 01.01. do 30.06.2022. godine iskazan je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 4,7 miliona KM, što predstavlja povećanje za 2,4 miliona KM u odnosu na isti period 2021. godine (tabela 54). Iskazana ukupna neto dobit iznosila je 5,1 milion KM (tri lizing društva), dok su dva lizing društva iskazala gubitak u iznosu od 0,4 miliona KM.

- 000 KM -

Tabela 54: Ostvareni finansijski rezultat lizing društava

R. br.	Opis	01.01. - 30.06.2021.		01.01. - 30.06.2022.	
		Iznos	Broj lizing društava	Iznos	Broj lizing društava
1	2	3	4	5	6
1.	Dobit	3.001	3	5.104	3
2.	Gubitak	697	1	366	2
	Ukupno	2.304	4	4.738	5

U Prilogu 17. dat je zbirni bilans uspjeha lizing društava u FBiH za period 01.01. - 30.06.2022. godine.

Ukupni prihodi lizing sektora u FBiH

Ukupni prihodi lizing sektora u FBiH ostvareni u periodu 01.01. - 30.06.2022. godine iznose 20,7 miliona KM i isti su veći za 1,7 miliona KM ili 9,2% u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 55).

- 000 KM -

Tabela 55: Struktura ukupnih prihoda lizing društava

R. br.	Struktura ukupnih prihoda	01.01. - 30.06.2021.		01.01. - 30.06.2022.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Prihod od kamata i slični prihodi					
1.1.	Kamate na plasmane bankama	44	0,2	64	0,3	145
1.2.	Kamate po finansijskom lizingu	5.688	30,1	6.105	29,5	107
1.3.	Ostali prihodi od kamate	907	4,8	1.022	5,0	113
	Ukupno 1	6.639	35,1	7.191	34,8	108
2.	Operativni prihodi					
2.1.	Naknade za operativni najam	9.393	49,6	10.944	52,9	117
2.2.	Naknada za izvršene usluge	1	0,0	0	0,0	0
2.3.	Ostali operativni prihodi	2.900	15,3	2.348	11,4	81
	Ukupno 2	12.294	64,9	13.292	64,3	108
3.	Prihod po osnovu otpuštanja rez. za gubitke	0	0,0	190	0,9	-
	Ukupni prihodi (1+2+3)	18.933	100	20.673	100	109

Prihodi od kamata i slični prihodi lizing sektora FBiH iznose 7,2 miliona KM, te čine 34,8% ukupnih prihoda lizing sektora, a isti su veći za 0,6 miliona KM ili 8,3% u odnosu na isti period prethodne godine. Najznačajnija pozicija prihoda od kamata su prihodi po osnovu kamata po finansijskom lizingu u ukupnom iznosu od 6,1 milion KM i isti su za 0,4 miliona KM ili 7,3% veći u odnosu na isti period prethodne godine.

Operativni prihodi iznose 13,3 miliona KM sa učešćem od 64,3% u ukupnim prihodima lizing sektora, i u poređenju sa istim periodom prethodne godine povećani za iznos od jedan milion KM ili 8,1%. Naknade za operativni najam, kao dominantna stavka operativnih prihoda povećane su za 1,6 miliona KM ili 16,5%, dok su ostali operativni prihodi smanjeni za 0,6 miliona KM ili 19%. U periodu od 01.01. - 30.06.2022. godine iskazan je prihod po osnovu otpuštanja rezervi za gubitke u iznosu od 0,2 miliona KM, koji čini 0,9% ukupnih prihoda lizing sektora. Dva lizing društva iskazala su prihod na navedenoj poziciji.

Ukupni rashodi lizing sektora u FBiH

Ukupni rashodi za period 01.01. - 30.06.2022. godine iznose 16 miliona KM, a isti su manji za 0,7 miliona KM ili 4,2% u odnosu na prethodnu godinu (tabela 56).

- 000 KM -

Tabela 56: Struktura ukupnih rashoda lizing društava

R. br.	Struktura ukupnih rashoda	01.01. - 30.06.2021.		01.01. - 30.06.2022.		Indeks (5/3)
		Iznos	Učešće %	Iznos	Učešće %	
1	2	3	4	5	6	7
1.	Rashod od kamata i slični rashodi					
1.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	2.018	12,2	2.297	14,4	114
1.2.	Naknade za obradu kredita	39	0,2	61	0,4	156
1.3.	Ostali rashod po kamati	1	0,0	1	0,0	100
	Ukupno 1	2.058	12,4	2.359	14,8	115
2.	Operativni rashodi					
2.1.	Troškovi plata i doprinosa	2.349	14,1	2.611	16,4	111
2.2.	Troškovi poslovnog prostora	6.171	37,1	6.928	43,5	112
2.3.	Ostali troškovi	3.729	22,4	4.037	25,3	108
	Ukupno 2	12.249	73,6	13.576	85,2	111
3.	Troškovi rezervi	2.322	14,0	0	0,0	0
4.	Porez na dobit	0	0,0	0	0,0	-
	Ukupni rashodi (1+2+3+4)	16.629	100	15.935	100	96

Rashodi od kamata i slični rashodi u lizing sektoru iznose 2,4 miliona KM, sa učešćem od 14,8% u ukupnim rashodima, te su veći u odnosu na isti period prethodne godine za 0,3 miliona KM ili 14,6%. Kamatni rashodi na uzete kredite, kao dominantna stavka rashoda od kamata, zabilježili su rast za 0,3 miliona KM ili 13,8%.

U posmatranom periodu ukupni operativni rashodi lizing sektora iznose 13,6 miliona KM sa učešćem od 85,2% u ukupnim rashodima lizing sektora, i isti su veći za 1,3 miliona KM ili 10,8% u odnosu na isti period prethodne godine, pri čemu su u njihovoj strukturi povećani troškovi plata i doprinosa za 11,2%, troškovi poslovnog prostora za 12,3%, dok su ostali troškovi povećani za 8,6%.

3.2.2.5. Struktura plasmana prema predmetu i vrsti lizinga

Vrijednost novozaključenih ugovora finansijskog i operativnog lizinga ostvarenih na nivou lizing sistema u periodu od 01.01. do 30.06.2022. godine iznosi 126,3 miliona KM i veća je za 20,2 miliona KM ili 19% u odnosu na isti period prethodne poslovne godine, od čega se na lizing sektor, kojeg čini pet lizing društava, odnosi 117,8 miliona KM, odnosno 93,3% od ukupne vrijednosti novozaključenih ugovora na nivou lizing sistema.

Broj novozaključenih ugovora na nivou lizing sistema, u istom periodu iznosi 2.488, što je za 282 ugovora ili 12,8% više u odnosu na isti period prethodne godine. Od toga se na lizing sektor odnosi 2.383 ugovora ili 95,8% od ukupnog broja zaključenih ugovora na nivou lizing sistema. Prosječna vrijednost ugovora na nivou lizing sistema zaključenih u periodu od 01.01. do 30.06.2022. godine iznosi 50,8 hiljada KM i ista je veća za 5,5% u odnosu na isti period prethodne godine, kada je iznosila 48,1 hiljadu KM, dok prosječna vrijednost ugovora na nivou lizing sektora iznosi 49,4 hiljade KM što je za 3,2% više u odnosu na isti period 2021. godine kada je iznosila 47,9 hiljada KM.

Od ukupno ostvarene vrijednosti novozaključenih ugovora u periodu od 01.01. do 30.06.2022. godine, na ugovore finansijskog lizinga odnosi se 81,1%, dok se na ugovore operativnog lizinga odnosi 18,9%.

U tabeli 57 prikazan je uporedni pregled broja zaključenih ugovora u periodu 01.01. - 30.06.2022. godine i u istom periodu prethodne poslovne godine, kao i uporedni pregled ostvarenog iznosa novozaključenih ugovora u istim periodima:

- 000 KM -

R. br.	Opis	01.01. - 30.06.2021.						01.01. - 30.06.2022.					
		Finansijski lizing		Operativni lizing		Ukupno		Finansijski lizing		Operativni lizing		Ukupno	
		Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos	Broj	Iznos
1	2	3	4	5	6	7=3+5	8=4+6	9	10	11	12	13=9+11	14=10+12
1.	Vozila	1.605	71.854	493	19.718	2.098	91.572	1.826	90.147	526	23.881	2.352	114.028
2.	Oprema	108	14.529	0	0	108	14.529	132	12.129	0	0	132	12.129
3.	Nekretnine	0	0	0	0	0	0	2	96	0	0	2	96
4.	Ostalo	0	0	0	0	0	0	2	23	0	0	2	23
	Ukupno	1.713	86.383	493	19.718	2.206	106.101	1.962	102.395	526	23.881	2.488	126.276

Ukupan iznos novih finansiranja u izvještajnom periodu ostvarila su četiri lizing društva i jedna banka, koja se bavi poslovima finansijskog lizinga kao pravni sljednik lizing društva koje se pripojilo istoj.

U strukturi novih plasmana, prema vrsti korisnika finansijskog lizinga, dominiraju plasmani prema pravnim licima, koji čine 91,3% ukupnog iznosa finansiranja u periodu 01.01. - 30.06.2022. godine. Jedan od bitnih razloga je činjenica da je finansiranje putem lizinga za fizička lica nepovoljnije u odnosu na kreditne plasmane zbog obaveze plaćanja PDV-a na kamatu, što predstavlja dodatni trošak klijentima koji nisu PDV obveznici.

Ponderisane NKS i EKS

Ukupna prosječna ponderisana NKS za ugovore finansijskog lizinga zaključene u periodu 01.01. - 30.06.2022. godine iznosi 3,89% za kratkoročne ugovore i 3,75% za dugoročne ugovore, dok EKS za kratkoročne ugovore iznosi 8,74%, a za dugoročne 6,44%. Ukupna prosječna ponderisana NKS iznosi 3,75%, a EKS 6,45%. U poređenju sa istim periodom 2021. godine, kada je iskazana ukupna prosječna ponderisana NKS od 3,91% i EKS od 7,14%, evidentan je pad NKS za 0,16 procentnih poena i EKS za 0,69 procentnih poena.

U Prilogu 18. dat je pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS po ugovorima o finansijskom lizingu zaključenim u periodu 01.01. - 30.06.2022. godine, prema ročnosti, predmetu i korisniku lizinga.

Razlike u visini prosječnih ponderisanih EKS prema korisnicima lizinga su uzrokovane činjenicom da izračun EKS na ugovore zaključene sa fizičkim licima nije identičan izračunu iste u ugovorima zaključenim sa pravnim licima, obzirom da se u iste ne uključuje premija kasko osiguranja, a što je za ugovore sa fizičkim licima zakonska obaveza.

U Prilogu 18a. dat je uporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu, koji su zaključeni u posljednjih pet godina, prema ročnosti i korisniku lizinga. Razlike između iskazanih NKS i EKS je posljedica PDV-a na kamatu, koji je obavezan dio ugovora o finansijskom lizingu i plaća se unaprijed od strane korisnika lizinga, kao i kreiranje ugovora finansijskog lizinga sa otkupnom vrijednošću, te dodatni troškovi lizing aranžmana koji se uključuju u izračun EKS.

3.2.3. PREPORUKE ZA LIZING SEKTOR

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor poslovanja lizing društava u FBiH nastaviti sa planiranim aktivnostima koje će u narednom periodu biti usmjerene na:

- nastavak kontinuiranog nadzora poslovanja lizing sektora, putem posrednih i neposrednih kontrola;
- očuvanje kapitalne adekvatnosti lizing sektora u FBiH i jačanje internih procesa definisanja parametara zaštite kapitala u subjektima lizing sektora u FBiH;
- praćenje rasta kamatnih stopa i uticaja na lizing sektor, te poduzimanje aktivnosti na ublažavanju efekata;
- praćenje portfolija koji je bio pod posebnim mjerama FBA za oporavak od negativnih posljedica uzrokovanih pandemijom;
- praćenje i ocjenu efikasnosti uspostavljenih sistema upravljanja rizicima u lizing sektoru, odnosno sistemu u FBiH i kvaliteta sveukupnog upravljanja;
- daljnju saradnju sa UDLBiH, u smislu pružanja stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za lizing društva, kao i saradnje sa drugim nadzornim i kontrolnim

institucijama, te sa CBBiH u pogledu strukture i kvaliteta podataka koji se odnose na izloženosti po osnovu finansijskog lizinga u CRK-u;

- podršku unapređenju poslovnog ambijenta za poslovanje lizing sektora u FBiH.
- U okviru nadležnosti za nadzor poslovanja lizing društava, FBA očekuje od subjekata lizing sistema u FBiH da unaprijede aktivnosti i mjere sa primarnim ciljem zakonitog, stabilnog, efikasnog i transparentnog pružanja usluga finansiranja putem lizinga, a koje su usmjerene na:
- unapređenje sigurnog, stabilnog i održivog lizing poslovanja;
 - kapitalno jačanje i definisanje parametara zaštite kapitala i kapitalne adekvatnosti, jačanje sistema internih kontrola i funkcije interne revizije;
 - unapređenje sistema upravljanja rizicima koji proizilaze iz lizing poslovanja i okruženja, pravovremeno identifikovanje rizika i poduzimanje mjera na kontroli i ublažavanju tih rizika;
 - osiguranje pouzdanosti i integriteta podataka i informacija koji se dostavljaju FBA, CBBiH i drugim nadzornim institucijama i organima, osiguranja tačnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i drugih evidencija, usklađenosti sa poslovnim politikama, planovima i programima rada, zakonskim i drugim propisima i aktima, kao i zaštita imovine društva i preventivno djelovanje;
 - dosljednu primjenu Zakona o zaštiti korisnika finansijskih usluga.

3.3. FAKTORING POSLOVI

3.3.1. Učesnici na tržištu faktoringa u FBiH

U skladu sa odredbama ZoF-a, poslove faktoringa u FBiH može obavljati privredno društvo organizovano kao dioničko društvo ili društvo sa ograničenom odgovornošću sa sjedištem u FBiH, koje mora imati odobrenje FBA, i banka čije je poslovanje uređeno propisima koji regulišu poslovanje banaka u FBiH, na koje se primjenjuju relevantna poglavlja ZoF-a.

Factoring poslovanje u FBiH sa 30.06.2022. godine obavljaju četiri komercijalne banke, od kojih su dvije članice međunarodnih bankarskih grupa sa sjedištem u zemljama članicama EU i dvije u pretežno domaćem vlasništvu.

3.3.2. Obim, struktura i trend faktoring poslovanja u FBiH

Subjekti koji pružaju usluge faktoringa u FBiH sa 30.06.2022. godine zaključili su 131 ugovor o faktoringu, a svi ugovori se odnose na domaći faktoring. Upoređujući izvještajne podatke sa istim periodom prethodne godine, broj zaključenih ugovora je manji za 60 ugovora ili 31,4%.

Sa 30.06.2022. godine zaključeno je 130 ugovora o faktoringu sa pravom regresa ili 99,2% i jedan ugovor o faktoringu bez prava regresa ili 0,8%. Pružaoci usluga faktoringa u posmatranom periodu nisu obavljali poslove otkupa novčanih potraživanja u inostranom faktoringu, niti poslove srodne faktoringu.

Ukupan otkupljeni nominalni iznos novčanih potraživanja i nominalni iznos isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima pružaoca usluga faktoringa u FBiH sa 30.06.2022. godine iznosi 90,2 miliona KM, što je u odnosu na isti period prethodne godine povećanje od 10,3 miliona KM ili 12,9%.

Vrijednosti otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima u FBiH prema vrsti faktoringa i domicilnosti, sa uporednim podacima i trendom u naznačenim periodima, prikazane su u tabeli 58:

- 000 KM -

Tabela 58: Nominalni iznos otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima u FBiH, prema vrsti faktoringa i domicilnosti						
R. br.	Vrsta faktoringa/domicilnost	Volumen otkupljenih novčanih potraživanja i isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima				Indeks (5/3)
		01.01. - 30.06.2021.		01.01. - 30.06.2022.		
1	2	Iznos 3	Učešće % 4	Iznos 5	Učešće % 6	7
1.	Faktoring sa pravom regresa	37.417	46,8	41.446	45,9	111
2.	Faktoring bez prava regresa	42.477	53,2	48.767	54,1	115
3.	Obrnuti (dobavljački) faktoring	0	0	0	0	-
	Ukupno	79.894	100	90.213	100	113
4.	Domaći faktoring	79.894	100	90.213	100	113
5.	Inostrani faktoring	0	0	0	0	-
	Ukupno	79.894	100	90.213	100	113

Promjena u strukturi otkupljenih novčanih potraživanja prema vrstama faktoringa sa 30.06.2022. godine, odnosila se na učešća faktoringa bez prava regresa i faktoringa sa pravom regresa, dok se obrnuti (dobavljački) faktoring nije obavljao. Struktura prema domicilnosti ostala je nepromijenjena.

Posmatrajući ugovore o faktoringu, prema ugovorenom dospelju, najveće učešće u ukupnom volumenu sa 30.06.2022. godine od 95,2% imaju otkupljena novčana potraživanja ugovorene ročnosti do 60 dana, slijedi učešće od 4,8% ugovorene ročnosti od 61 do 90 dana. U istom periodu prethodne godine najveće učešće, također su imala otkupljena novčana potraživanja ugovorene ročnosti do 60 dana (91%) u ukupnom volumenu.

Prema sektorskoj strukturi kupca kod regresnog prava, najveće učešće imaju javna preduzeća, obzirom na vrijednost otkupljenih potraživanja koja sa 30.06.2022. godine iznose 48,7 miliona KM, što čini 53,9% ukupne vrijednosti faktoring poslova u FBiH. Slijedi učešće privatnih preduzeća i društava sa 41,4 miliona KM ili 45,9% ukupne vrijednosti faktoring poslova u FBiH i vladinih institucija sa 175 hiljada KM ili 0,2% ukupne vrijednosti faktoring poslova u FBiH.

Prema sektorskoj strukturi u segmentu privatnih preduzeća i društava, ukupno isplaćeni avansi dobavljačima (prodavci potraživanja) iznose 88,1 milion KM ili 100% od ukupnog iznosa isplaćenih avansa. Posmatrajući domaći faktoring prema vrsti regresa u segmentu privatnih preduzeća i društava, iznos od 39,3 miliona KM ili 44,7% se odnosi na faktoring sa pravom regresa, a iznos od 48,8 miliona KM ili 55,3% na faktoring bez prava regresa. U segmentu javnih preduzeća nije bilo isplaćenih predujmova prema dobavljačima.

Po osnovu ugovora o faktoringu na dan 30.06.2022. godine, banke su potraživale ukupno 21,1 milion KM, u cijelosti u domaćem faktoringu, od čega se iznos od 12,7 miliona KM ili 60,3% odnosi na faktoring sa pravom regresa, a 8,4 miliona KM ili 39,7% na faktoring bez prava regresa. Struktura navedenog iznosa potraživanja prema ugovorenim dospeljima je sljedeća: sa ugovorenim dospeljem do 60 dana - 89%, od 61 do 90 dana - 11%, a od 91 do 180 dana nije bilo potraživanja po navedenom dospelju.

Ukupni prihodi pružaoca usluga faktoringa u FBiH sa 30.06.2022. godine, iznose 555 hiljada KM (prihodi od kamata, naknada za faktoring i administrativnih naknada). U poređenju sa istim periodom prethodne godine, ukupni prihodi pružaoca usluga faktoringa bili su manji za 55 hiljada KM ili 9%. U strukturi iskazanih ukupnih prihoda, 57,7% se odnosi na faktoring sa pravom regresa, a 42,3% na faktoring bez prava regresa.

3.3.3. PREPORUKE ZA FAKTORING POSLOVANJE

FBA će u okviru propisanih nadležnosti za nadzor poslovanja subjekata koji obavljaju poslove faktoringa u FBiH, nastaviti sa planiranim aktivnostima koje će u narednom periodu biti usmjerene na:

- podršku unapređenju poslovnog ambijenta za faktoring poslovanje u FBiH i izgradnju povjerenja pružaoca usluga faktoringa;
- pružanje stručne pomoći u primjeni zakonske i podzakonske regulative za subjekte koji se bave poslovima faktoringa, kao i saradnje sa drugim nadzornim i kontrolnim institucijama, te sa CBBiH u pogledu strukture i kvalitete podataka koji se odnose na izloženosti po osnovu faktoringa u CRK-u i
- nastavak kontinuiranog nadzora faktoring poslovanja u FBiH putem izvještaja i kontrolom na licu mjesta.

U okviru nadzornih aktivnosti FBA, očekuje se od subjekata faktoring sistema da unaprijede aktivnosti i mjere s primarnim ciljem zakonitog, stabilnog, efikasnog i transparentnog pružanja faktoring usluga, a koje su usmjerene na:

- usklađenost poslovanja sa regulatornim zahtjevima;
- unapređenje sigurnog, stabilnog i održivog faktoring poslovanja;
- unapređenje sistema upravljanja rizicima, jačanje sistema internih kontrola i funkcije interne revizije;
- osiguranje pouzdanosti i integriteta podataka i informacija koji se dostavljaju FBA, CBBiH i drugim nadzornim institucijama i tijelima;
- osiguranje tačnosti, valjanosti i sveobuhvatnosti računovodstvenih i drugih evidencija, preventivno djelovanje i sprečavanje eventualnih prevara i pogrešaka i
- transparentno, razumljivo i potpuno informisanje klijenata o uslugama faktoringa.

POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA I SPNiFTA

POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA
81

SPNiFTA
83

4. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA I SPNIFTA

4.1. POSLOVANJE BANAKA U OBAVLJANJU PLATNOG PROMETA

Ukupna vrijednost izvršenih platnih transakcija u bankama sa sjedištem u FBiH i u bankama sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH sa 30.06.2022. godini, po osnovu UPP-a i DPP-a, iznosila je 133,4 milijarde KM (transakcije izvršene u svim valutama, protuvrijednost u KM). Upporedni pregled obima UPP-a i DPP-a daje se u tabeli 59:

R. br.	Izvršene platne transakcije	01.01. - 30.06.2021.		01.01. - 30.06.2022.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	DPP	1.367.769	17.051.530	1.417.008	23.851.846	104	140
2.	UPP	40.733.276	88.451.630	42.622.168	109.561.914	105	124
	Ukupno	42.101.045	105.503.160	44.039.176	133.413.760	105	126

Na osnovu izvještaja banaka o izvršenim transakcijama DPP-a (naplata/prilivi i plaćanje/odlivi iz i prema inostranstvu) za period 01.01. - 30.06.2022. godine, utvrđeno je da je u bankama u FBiH i u bankama sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH, registrovan sljedeći obim DPP-a, razvrstano po valutama (EUR, USD, ostale valute), sa uporednim pregledom za isti period prethodne godine (tabela 60):

R. br.	01.01. - 30.06.2021.				01.01. - 30.06.2022.				Valuta
	Broj	Priliv Vrijednost (000 KM)	Broj	Odliv Vrijednost (000 KM)	Broj	Priliv Vrijednost (000 KM)	Broj	Odliv Vrijednost (000 KM)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	822.968	7.162.021	351.108	7.165.782	783.192	8.945.642	419.619	10.161.595	EUR
2.	24.248	544.890	16.903	632.288	26.724	1.262.834	19.647	1.272.394	USD
3.	98.774	444.333	53.768	1.102.216	108.447	608.246	59.379	1.601.135	Ostale valute
	Ukupno	945.990	8.151.244	421.779	8.900.286	918.363	10.816.722	498.645	13.035.124

Iz strukture transakcija DPP-a vidljivo je da učešće transakcija priliva iz inostranstva u ukupnom broju transakcija DPP-a iznosi 64,8%, dok se na transakcije odliva prema inostranstvu odnosi 35,2%. Ako posmatramo vrijednost transakcija DPP-a, učešće transakcija priliva iz inostranstva iznosi 45,3%, dok se na odlive prema inostranstvu odnosi 54,7%. Od ukupne vrijednosti izvršenih platnih transakcija DPP-a, 80% transakcija izvršeno je u EUR valuti.

U tabeli 61 daje se uporedni pregled obima UPP-a banaka koje posluju u FBiH, razvrstano po vrsti transakcije:

Tabela 61: Obim UPP-a

R. br.	Vrsta transakcije	01.01. - 30.06.2021.		01.01. - 30.06.2022.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Gotovinske	4.933.301	6.955.202	4.831.586	8.096.520	98	116
2.	Bezgotovinske ³²	35.799.975	81.496.428	37.790.582	101.465.394	106	125
	Ukupno	40.733.276	88.451.630	42.622.168	109.561.914	105	124

Na osnovu podataka na dan 30.06.2022. godine, u Registru mjenjačkih poslova banaka evidentirano je 76 ovlaštenih mjenjača, koji djelatnost obavljaju na 443 mjenjačka mjesta, a koji imaju zaključen ugovor o obavljanju mjenjačkih poslova sa bankama čije je sjedište u FBiH i bankama sa sjedištem u RS-u, a koje posluju na području FBiH.

U tabeli 62 daje se uporedni pregled o obimu izvršenih mjenjačkih poslova banaka koje posluju u FBiH, po valutama (EUR, USD, ostale valute):

Tabela 62: Izvršeni mjenjački poslovi banaka

R. br.	01.01. - 30.06.2021.				01.01. - 30.06.2022.				Valuta
	Otkup		Prodaja		Otkup		Prodaja		
	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	455.401	360.187	52.638	75.030	475.179	467.696	66.602	173.859	EUR
2.	31.167	26.311	2.433	8.900	38.878	41.656	2.606	4.523	USD
3.	69.864	50.449	57.602	6.177	89.792	71.450	18.773	11.957	Ostale valute
	Ukupno	556.432	436.947	112.673	90.107	603.849	580.802	87.981	190.339

Od ukupnog broja izvršenih mjenjačkih poslova banaka, na otkup se odnosi 87,3% transakcija, dok se na prodaju odnosi 12,7%, a od ukupne vrijednosti mjenjačkih poslova na otkup se odnosi 75,3%, a na prodaju 24,7%. Od ukupne vrijednosti izvršenih transakcija mjenjačnice u bankama, 83,2% transakcija otkupa i prodaje izvršeno je u EUR valuti.

U tabeli 63 daje se podatak o obimu izvršenih mjenjačkih poslova ovlaštenih mjenjača, u periodu 01.01. - 30.06.2022. godine po valutama (EUR, USD, ostale valute):

Tabela 63: Izvršeni mjenjački poslovi ovlaštenih mjenjača

R. br.	01.01. - 30.06.2021.				01.01. - 30.06.2022.				Valuta
	Otkup		Prodaja		Otkup		Prodaja		
	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1.	881.169	475.641	39.005	23.523	1.150.006	478.630	70.904	63.716	EUR
2.	32.740	16.319	848	513	50.332	32.065	2.266	1.554	USD
3.	87.613	30.773	8.544	1.465	140.270	47.975	19.240	3.626	Ostale valute
	Ukupno	1.001.522	522.733	48.397	25.510	1.340.608	558.670	92.410	68.896

³² Obuhvataju bezgotovinske unutar bankarske platne transakcije/interne naloge, međubankarske transakcije žiro kliringa i RTGS

4.2. SPNIFTA

U periodu 01.01. - 30.06.2022. godine banke su, po izvještajima o gotovinskim transakcijama od 30 hiljada KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama, koje dostavljaju FBA, izvijestile FOO o ukupno 141.262 transakcije, što je za 3,4% više u odnosu na isti period prethodne godine. Ukupna vrijednost navedenih transakcija iznosi 7,2 milijarde KM, što je za 6,9% više u odnosu na isti period prethodne godine. U istom izvještajnom periodu banke su izvijestile FOO o ukupno 371 sumnjivoj transakciji, što je za 185,4% više u odnosu na isti period prethodne godine, što je rezultat naloga FBA i pojačanih aktivnosti naknadnog monitoringa. Ukupna vrijednost navedenih transakcija iznosi 43,3 miliona KM, što je za 101,4% više u odnosu na isti period prethodne godine.

U tabeli 64 i tabeli 65 prikazani su broj i vrijednost ukupno izvještenih transakcija i izvještenih sumnjivih transakcija u bankama.

R. br.	Opis	01.01. - 30.06.2021.		01.01. - 30.06.2022.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Transakcije prijavljene prije izvršenja	14	3.701	6	2.045	43	55
2.	Transakcije prijavljene u roku od 3 dana	136.492	6.728.290	140.986	7.177.894	103	107
3.	Transakcije prijavljene poslije roka od 3 dana	104	16.463	270	32.889	260	200
	Ukupno	136.610	6.748.454	141.262	7.212.828	103	107

R. br.	Opis	01.01. - 30.06.2021.		01.01. - 30.06.2022.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Transakcije prijavljene prije izvršenja	14	3.701	6	2.045	43	55
2.	Transakcije prijavljene u roku od 3 dana	23	1.977	97	8.410	422	425
3.	Transakcije prijavljene poslije roka od 3 dana	93	15.809	268	32.829	288	208
	Ukupno	130	21.487	371	43.284	285	201

U periodu od 01.01. - 30.06.2022. godine MKO su, po izvještajima o gotovinskim transakcijama od 30 hiljada KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama, koje dostavljaju FBA, izvijestile FOO o 70 transakcija, što je za 63% manje u odnosu na isti period prethodne godine. Ukupna vrijednost navedenih transakcija iznosi 126 hiljada KM, što je za 50,6% manje u odnosu na isti period prethodne godine (tabela 66).

R. br.	Opis	01.01. - 30.06.2021.		01.01. - 30.06.2022.		Indeks	
		Broj	Vrijednost (000 KM)	Broj	Vrijednost (000 KM)	(5/3)	(6/4)
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	Transakcije za koje je FOO tražio podatke	0	0	0	0	0	0
2.	Transakcije za koje FOO nije tražio podatke	189	255	70	126	37	49
	Ukupno	189	255	70	126	37	49

U periodu od 01.01. - 30.06.2022. godine lizing društva su, po izvještajima o gotovinskim transakcijama od 30 hiljada KM ili više, povezanim i sumnjivim transakcijama koje dostavljaju FBA, izvijestile FOO da nisu imale transakcije za izvještavanje (u istom periodu prethodne godine tri sumnjive transakcije).

ZAKLJUČAK

Sa ciljem očuvanja i jačanja stabilnosti bankarskog sistema i zaštite deponenata, te zakonitog, sigurnog i kvalitetnog poslovanja svih SBS u FBiH za čiji nadzor je nadležna FBA, kontinuirano se nadzire poslovanje SBS, izvršavajući planirane i vanredne aktivnosti, te poduzimajući mjere u skladu sa zakonskim ovlaštenjima.

Na osnovu iskazanih osnovnih pokazatelja poslovanja bankarskog sektora FBiH sa 30.06.2022. godine, može se zaključiti da je isti stabilan, adekvatno kapitaliziran, likvidan i profitabilan. Kao reakcija na nastale događaje vezane za situaciju u Ukrajini i objave sankcija koje se odnose na banke povezane sa Rusijom, FBA je u posmatranom periodu poduzela ključne aktivnosti oko pokretanja postupka restrukturiranja jedne banke koji je uspješno okončan početkom aprila 2022. godine. Obezbijeđena je potpuna sigurnost i kontinuitet poslovanja banke kroz prenos vlasništva i osiguranje neophodnih modela jačanja banke. U prvom polugodištu 2022. godine zabilježen je rast neto aktive, novčanih sredstava, kreditnog portfolija, depozita i ukupnog kapitala, a blagi pad ulaganja u vrijednosne papire i štednje stanovništva. Učestće nekvalitetnih kredita u ukupnim kreditima, kao ključnog indikatora kvaliteta kredita, bilježi smanjenje u odnosu na kraj prethodne godine, uz povećanje stope pokrivenosti nekvalitetnih kredita ispravnima vrijednosti za pokriće očekivanih kreditnih gubitaka. U narednom periodu potrebno je posvetiti posebnu pažnju potencijalnim efektima makroekonomskih poremećaja i rasta nivoa kamatnih stopa na povećanje kreditnog rizika i pitanja koja se odnose na zaštitu korisnika finansijskih usluga.

Poslovanje mikrokreditnog sektora u FBiH, u odnosu na kraj prethodne godine, karakteriše blagi rast aktive, rast bruto mikrokreditnog portfolija kao najznačajnije stavke aktive i ukupnog kapitala, kao dominantne stavke pasive. Obaveze po uzetim kreditima zabilježile su blagi pad. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, broj zaključenih ugovora i isplate mikrokredita zabilježili su rast. Na nivou mikrokreditnog sektora u FBiH bilježi se smanjenje finansijskog rezultata. Na nivou lizing sistema u FBiH sa 30.06.2022. godine iskazano je povećanje aktive, bruto i neto potraživanja po osnovu finansijskog lizinga, obaveza po uzetim kreditima i kapitala u odnosu na kraj prethodne godine. Broj i vrijednost novozaključenih lizing ugovora također su zabilježili rast u odnosu na isti period prethodne godine. U posmatranom periodu na nivou lizing sektora u FBiH iskazana je dobit u poslovanju lizing društava. Faktoring poslovanje, kao mogući instrument kratkoročnog finansiranja i upravljanja novčanim tokovima, sa 30.06.2022. godine odvijalo se isključivo kroz obavljanje funkcije finansiranja, dok nije zabilježeno obavljanje usluge osiguranja naplate i upravljanja potraživanjima ili poslova srodnih faktoringu. U odnosu na isti period prethodne godine, zabilježeno je povećanje vrijednosti otkupljenog nominalnog iznosa novčanih potraživanja i iznosa isplaćenih kupčevih obaveza prema dobavljačima pružaoca usluga faktoringa, a smanjenje broja zaključenih ugovora o faktoringu. Ova oblast je i dalje u počecima razvoja na tržištu FBiH.

Trenutno okruženje u kojem posluju SBS karakteriše neizvjesnost u vezi sa budućim globalnim, ekonomskim i geopolitičkim kretanjima. Rezultati bankarskog sistema upućuju na dostignutu stabilnost, održivost i otpornost bankarskog sistema. U narednom periodu posebna pažnja će se posvetiti upravljanju kreditnim rizikom, karakteristikama portfolija i rastu koji je u korelaciji sa stvarnim jačanjem ekonomije.

SPISAK PRILOGA

PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR

86

- Prilog 1 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 30.06.2022.
- Prilog 2 - Bilans stanja banaka u FBiH po šemi FBA (aktivni podbilans) - 30.06.2022.
- Prilog 3 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 30.06.2022.
- Prilog 4 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 30.06.2022.
- Prilog 5 - Bilans uspjeha banaka u FBiH po šemi FBA - 30.06.2022.
- Prilog 6 - Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima

PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

92

- Prilog 7 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 30.06.2022.
- Prilog 8 - Zbirni bilans stanja MKF - 30.06.2022.
- Prilog 9 - Zbirni bilans stanja MKD - 30.06.2022.
- Prilog 10 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 30.06.2022.
- Prilog 11 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO - 30.06.2022.
- Prilog 11a - Uporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO
- Prilog 12 - Zbirni bilans uspjeha MKF - 30.06.2022.
- Prilog 13 - Zbirni bilans uspjeha MKD - 30.06.2022.

PRILOZI ZA LIZING SEKTOR

99

- Prilog 14 - Osnovni podaci o lizing društvima u FBiH - 30.06.2022.
- Prilog 15 - Zbirni bilans stanja lizing društava - 30.06.2022.
- Prilog 16 - Pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH - 30.06.2022.
- Prilog 17 - Zbirni bilans uspjeha lizing društava - 30.06.2022.
- Prilog 18 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu - 30.06.2022.
- Prilog 18a - Uporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu

PRILOZI ZA BANKARSKI SEKTOR

Prilog 1 - Osnovni podaci o bankama u FBiH - 30.06.2022.

R. br.	Banka	Internet adresa	Broj zaposlenih	Predsjednik uprave
1.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	www.addiko.ba	339	Sanela Pašić
2.	ASA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	www.asabanka.ba	316	Samir Mustafić
3.	ASA BANKA NAŠA I SNAŽNA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	www.asa-banka.ba	407	Edina Vuk, v.d. Predsjednik Uprave*
4.	"BOSNA BANK INTERNATIONAL" - d.d. Sarajevo	www.bbi.ba	433	Alek Bakalović
5.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	www.intesasanpaolobanka.ba	571	Marco Trevisan
6.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA	www.kib-banka.com.ba	80	Hasan Porčić
7.	NLB Banka d.d., Sarajevo	www.nlb.ba	462	Lidija Žigić
8.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. SARAJEVO	www.pbs.ba	189	Hamid Pršeš
9.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	www.procreditbank.ba	157	Amir Salkanović
10.	RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA	www.raiffeisenbank.ba	1.262	James Daniel Stewart, Jr
11.	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina	www.sparkasse.ba	517	Amir Softić
12.	UniCredit Bank d.d.	www.unicreditbank.ba	1.191	Amina Mahmutović
13.	UNION BANKA DD SARAJEVO	www.unionbank.ba	197	Vedran Hadžiahmetović
14.	ZiraatBank BH d.d.	www.ziraatbank.ba	302	Bülent Suer
UKUPNO			6.423	

Prilog 2 - Bilans stanja banaka u FBiH po šemi FBA (aktivni podbilans) - 30.06.2022.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2021.	%	30.06.2022.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih	7.989.239	30,9	8.269.121	31,4	104
	1.a. Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	3.813.229	14,7	3.908.048	14,9	102
	1.b. Kamatonosni računi depozita	4.176.010	16,2	4.361.073	16,5	104
2.	Vrijednosni papiri po fer vrijednosti kroz dobit ili gubitak i po fer vrijednosti u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	1.742.810	6,7	1.640.143	6,2	94
3.	Plasmani drugim bankama	350.452	1,3	219.883	0,8	63
4.	Kreditni, potraživanja po poslovima lizinga i dospjela potraživanja	15.890.821	61,4	16.143.030	61,4	102
	4.a. Krediti	15.120.075	58,4	15.436.735	58,7	102
	4.b. Potraživanja po poslovima lizinga	46.521	0,2	43.583	0,2	94
	4.c. Dospjela potraživanja po kreditima i poslovima lizinga	724.225	2,8	662.712	2,5	92
5.	Vrijednosni papiri po amortiziranom trošku	223.198	0,9	279.592	1,1	125
6.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	491.588	1,9	499.027	1,9	102
7.	Ostale nekretnine	25.333	0,1	21.068	0,1	83
8.	Investicije u zavisna i pridružena društva	13.860	0,1	13.860	0,1	100
9.	Ostala aktiva	317.273	1,2	322.371	1,2	102
10.	MINUS: Ispravke vrijednosti	1.153.746	4,5	1.112.991	4,2	96
	10.a. Ispravke vrijednosti za stavke pozicije 4. Aktive	1.099.948	4,3	1.059.440	4,0	96
	10.b. Ispravke vrijednosti pozicije Aktive osim pozicije 4. Aktive	53.798	0,2	53.551	0,2	100
11.	UKUPNA AKTIVA	25.890.828	100	26.295.104	100	102
OBAVEZE						
12.	Depoziti	21.184.952	81,8	21.610.906	82,2	102
	12.a. Kamatonosni depoziti	14.090.013	54,4	14.287.838	54,3	101
	12.b. Nekamatonosni depoziti	7.094.939	27,4	7.323.068	27,9	103
13.	Uzete pozajmice - dospjele obaveze	150	0,0	150	0,0	100
	13.a. Stanje dospjelih, a neisplaćenih obaveza	0	0,0	0	0,0	-
	13.b. Stanje neizmirenih-pozvanih za plaćanje vanbilansnih obaveza	150	0,0	150	0,0	100
14.	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	-
15.	Obaveze prema vladi	0	0,0	0	0,0	-
16.	Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	779.075	3,0	563.495	2,1	72
	16.a. sa preostalim rokom dospelja do jedne godine	313.719	1,2	171.091	0,6	55
	16.b. sa preostalim rokom dospelja preko jedne godine	465.356	1,8	392.404	1,5	84
17.	Subordinisani dugovi i subordinisane obveznice	167.557	0,7	265.348	1,0	158
18.	Ostale obaveze	650.947	2,5	668.340	2,6	103
19.	UKUPNE OBAVEZE	22.782.681	88,0	23.108.239	87,9	101
KAPITAL						
20.	Trajne prioritetne dionice	343	0,0	343	0,0	100
21.	Obične dionice	1.382.522	5,3	1.384.714	5,3	100
22.	Emisiona ažia	137.290	0,6	137.327	0,5	100
	22.a. na trajne prioritetne dionice	88	0,0	88	0,0	100
	22.b. na obične dionice	137.202	0,6	137.239	0,5	100
23.	Neraspodijeljena dobit i rezerve kapitala	1.297.650	5,0	1.489.411	5,6	115
24.	Kursne razlike	0	0,0	0	0,0	-
25.	Ostali kapital	290.342	1,1	175.070	0,7	60
26.	Rezerve za kreditne gubitke formirane iz dobiti	0	0,0	0	0,0	-
27.	UKUPAN KAPITAL: (20. do 25.)	3.108.147	12,0	3.186.865	12,1	103
28.	UKUPNE OBAVEZE I KAPITAL: (19. + 27.)	25.890.828	100	26.295.104	100	102
PASIVNI I NEUTRALNI PODBILANS		712.283		717.649		101
UKUPNO		26.603.111		27.012.753		102

Prilog 3 - Pregled aktive, kredita, depozita i finansijskog rezultata banaka u FBiH - 30.06.2022.

- 000 KM -

R. br.	Banka	Aktiva		Kredit		Depoziti		Finansijski rezultat
		Iznos	%	Iznos	%	Iznos	%	Iznos
1.	Addiko Bank d.d. Sarajevo	930.979	3,5	545.349	3,4	726.403	3,4	4.278
2.	ASA BANKA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	1.204.487	4,6	650.727	4,0	1.082.706	5,0	11.018
3.	ASA BANKA NAŠA I SNAŽNA DIONIČKO DRUŠTVO SARAJEVO	1.633.374	6,2	964.611	6,0	1.374.403	6,4	14.054
4.	"BOSNA BANK INTERNATIONAL" - d.d. Sarajevo	1.432.698	5,4	925.286	5,7	1.247.175	5,8	8.769
5.	INTESA SANPAOLO BANKA d.d. BOSNA I HERCEGOVINA	2.541.270	9,7	1.635.829	10,1	1.919.944	8,9	14.806
6.	KOMERCIJALNO-INVESTICIONA BANKA D.D. VELIKA KLADUŠA	118.915	0,5	54.946	0,3	86.531	0,4	481
7.	NLB Banka d.d., Sarajevo	1.534.809	5,8	994.810	6,2	1.258.690	5,8	7.459
8.	PRIVREDNA BANKA SARAJEVO d.d. SARAJEVO	651.616	2,5	343.905	2,1	558.660	2,6	3.355
9.	ProCredit Bank d.d. Sarajevo	786.661	3,0	558.906	3,5	559.684	2,6	2.926
10.	RAIFFEISEN BANK DIONIČARSKO DRUŠTVO BOSNA I HERCEGOVINA	4.765.037	18,1	2.702.491	16,7	3.903.991	18,1	32.506
11.	Sparkasse Bank dd Bosna i Hercegovina	1.973.990	7,5	1.345.534	8,3	1.643.143	7,6	15.076
12.	UniCredit Bank d.d.	6.415.818	24,4	4.110.636	25,5	5.370.322	24,9	56.821
13.	UNION BANKA DD SARAJEVO	1.123.136	4,3	416.673	2,6	987.985	4,6	469
14.	ZiraatBank BH d.d.	1.182.314	4,5	893.327	5,5	891.269	4,1	3.052
UKUPNO		26.295.104	100	16.143.030	100	21.610.906	100	175.070

Prilog 4 - Sektorska struktura kredita u FBiH i ECL - 30.06.2022.

- 000 KM -

Opis	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Ukupni bruto krediti po nivoima kreditnog rizika	ECL za Nivo 1 kreditnog rizika	ECL za Nivo 2 kreditnog rizika	ECL za Nivo 3 kreditnog rizika	Ukupno ECL
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Ukupni krediti pravna lica (1.1. do 1.21.)	6.807.840	956.018	537.574	8.301.432	79.376	100.850	410.928	591.154
1.1. A Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	91.152	7.719	33.346	132.217	879	536	22.936	24.351
1.2. B Vađenje ruda i kamena	84.129	14.052	726	98.907	1.058	2.205	559	3.822
1.3. C Prerađivačka industrija	1.497.479	288.556	242.171	2.028.206	17.247	33.452	180.858	231.557
1.4. D Proizvodnja i opskrba električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	181.816	19.228	3.347	204.391	1.660	3.899	3.347	8.906
1.5. E Opskrba vodom, uklanj. otp. voda, gospodar. otpadom, te djelatnosti sanacije okoliša	37.087	2.454	1.680	41.221	409	167	884	1.460
1.6. F Građevinarstvo	438.615	51.495	24.262	514.372	6.272	3.972	21.122	31.366
1.7. G Trg. na veliko i malo; popravak motornih vozila i motoc.	2.536.590	246.846	138.854	2.922.290	30.486	23.771	117.606	171.863
1.8. H Prijevoz i skladištenje	280.360	51.050	15.737	347.147	3.331	5.967	13.040	22.338
1.9. I Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hoteljerstvo i ugostiteljstvo)	100.501	115.652	31.750	247.903	1.379	14.215	23.182	38.776
1.10. J Informacije i komunikacije	104.991	12.551	7.889	125.431	1.899	995	4.832	7.726
1.11. K Finans. djelatnosti i djelatnosti osiguranja	749.641	1.379	803	751.823	6.194	77	282	6.553
1.12. L Poslovanje nekretninama	92.678	73.344	8.121	174.143	1.094	6.378	5.055	12.527
1.13. M Stručne, znanstvene i tehničke djelatnosti	178.883	30.054	20.951	229.888	2.909	2.334	11.739	16.982
1.14. N Administrat. i pomoćne uslužne djelatnosti	36.651	7.377	1.713	45.741	386	835	1.449	2.670
1.15. O Javna uprava i odbrana; obav. soc. osiguranje	244.681	18.967	0	263.648	3.109	953	0	4.062
1.16. P Obrazovanje	5.931	1.464	2.040	9.435	77	103	514	694
1.17. Q Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	61.810	10.114	1.461	73.385	420	632	939	1.991
1.18. R Umjetnost, zabava i rekreacija	26.812	2.189	375	29.376	198	260	312	770
1.19. S Ostale uslužne djelatnosti	58.030	1.527	2.348	61.905	369	99	2.272	2.740
1.20. T Djelatnosti kućanstva kao poslodavca; djelatnosti kućanstva koja proizvode različita dobra i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	0	0	0	0	0	0	0	0
1.21. U Djelatnosti izvanteritorijal. organizacija i tijela	3	0	0	3	0	0	0	0
2. Ukupno stanovništvo (2.1 + 2.2 + 2.3)	6.902.049	541.694	397.855	7.841.598	83.737	59.517	325.032	468.286
2.1. Opća potrošnja	5.291.742	476.661	363.641	6.132.044	71.330	53.704	299.389	424.423
2.2. Stambena izgradnja	1.531.727	57.662	28.184	1.617.573	11.280	5.282	20.473	37.035
2.3. Obavljanje djelatnosti (obrtnici)	78.580	7.371	6.030	91.981	1.127	531	5.170	6.828
3. Ukupni krediti (1. + 2.)	13.709.889	1.497.712	935.429	16.143.030	163.113	160.367	735.960	1.059.440

Prilog 5 - Bilans uspjeha banaka u FBiH po šemi FBA - 30.06.2022.

- 000 KM -

R. br.	Opis	01.01. - 30.06.2021.	%	01.01. - 30.06.2022.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
1.	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
a)	Prihodi od kamata i slični prihodi					
1)	Kamatonosni računi depozita kod depozitnih institucija	408	0,1	755	0,1	185
2)	Plasmani drugim bankama	1.662	0,3	1.264	0,2	76
3)	Kreditni i poslovi lizinga	308.590	57,2	305.817	52,0	99
4)	Vrijednosni papiri koji se drže do dospelja	2.124	0,4	2.633	0,4	124
5)	Vlasnički vrijednosni papiri	0	0,0	0	0,0	-
6)	Potraživanja po plaćenim vanbilansnim obavezama	2	0,0	3	0,0	150
7)	Ostali prihodi od kamata i slični prihodi	32.623	6,1	33.372	5,7	102
8)	UKUPNI PRIHODI OD KAMATA I SLIČNI PRIHODI	345.409	64,1	343.844	58,4	100
b)	Rashodi po kamatama i slični rashodi					
1)	Depoziti	40.357	7,5	30.714	5,2	76
2)	Uzete pozajmice od drugih banaka	0	0,0	0	0,0	-
3)	Uzete pozajmice - dospjele obaveze	0	0,0	0	0,0	-
4)	Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	3.540	0,7	2.678	0,5	76
5)	Subordinisani dugovi i subordinisane obveznice	3.441	0,6	3.185	0,5	93
6)	Ostali rashodi po kamatama i slični rashodi	12.407	2,3	21.230	3,6	171
7)	UKUPNI RASHODI PO KAMATAMA I SLIČNI RASHODI	59.745	11,1	57.807	9,8	97
c)	NETO KAMATA I SLIČNI PRIHODI	285.664	53,0	286.037	48,6	100
2.	OPERATIVNI PRIHODI					
a)	Prihodi iz poslovanja sa devizama	30.338	5,6	45.225	7,7	149
b)	Naknade po kreditima	5.216	1,0	6.219	1,1	119
c)	Naknade po vanbilansnim poslovima	11.556	2,1	12.127	2,1	105
d)	Naknade za izvršene usluge	165.371	30,7	197.147	33,5	119
e)	Prihod iz poslova trgovanja	619	0,1	151	0,0	24
f)	Ostali operativni prihodi	40.507	7,5	41.431	7,0	102
g)	UKUPNI OPERATIVNI PRIHODI a) do f)	253.607	47,0	302.300	51,4	119
	UKUPAN PRIHOD (1c + 2g)	539.271	100	588.337	100	109
3.	NEKAMATNI RASHODI					
a)	Poslovni i direktni rashodi					
1)	Trošk. ispr. vrijed. riz. aktive, rezerviranja za potenc. obaveze i ost. vrijed. usklađenja	50.331	9,3	56.505	9,6	112
2)	Ostali poslovni i direktni troškovi	72.009	13,4	83.823	14,2	116
3)	UKUPNI POSLOVNI I DIREKTNI RASHODI 1) + 2)	122.340	22,7	140.328	23,9	115
b)	Operativni rashodi					
1)	Troškovi plata i doprinosa	130.623	24,2	133.933	22,8	103
2)	Troškovi poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režija	85.479	15,9	84.136	14,3	98
3)	Ostali operativni troškovi	49.160	9,1	53.314	9,1	108
4)	UKUPNI OPERATIVNI RASHODI 1) do 3)	265.262	49,2	271.383	46,1	102
c)	UKUPNI NEKAMATNI RASHODI	387.602	71,9	411.711	70,0	106
	UKUPAN RASHOD (1b7+3c)	447.347		469.518		105
4.	DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA	151.669	28,1	176.626	30,0	116
5.	GUBITAK	0	0,0	0	0,0	-
6.	POREZI	969	0,2	1.234	0,2	127
7.	DOBIT PO OSNOVU POVEĆANJA ODLOŽENIH PORESKIH SREDSTAVA I SMANJENJE ODLOŽENIH PORESKIH OBAVEZA	49	0,0	57	0,0	116
8.	GUBITAK PO OSNOVU SMANJENJA ODLOŽENIH PORESKIH SREDSTAVA I POVEĆANJE ODLOŽENIH PORESKIH OBAVEZA	92	0,0	379	0,1	412
9.	NETO-DOBIT	150.657	27,9	175.070	29,8	116
10.	NETO-GUBITAK	0	0,0	0	0,0	-
11.	FINANSIJSKI REZULTAT (9.-10.)	150.657		175.070		116

Prilog 6 - Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite i depozite po periodima

Prosječne ponderisane NKS i EKS na kredite po periodima

- % -

R. br.	Opis	30.06.2018.		30.06.2019.		30.06.2020.		30.06.2021.		30.06.2022.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Pon. kamatne stope na kratkoročne kredite	2,76	3,05	2,36	2,77	2,23	2,50	2,12	2,42	2,00	2,28
1.1.	Privredi	2,70	2,93	2,32	2,66	2,19	2,40	2,07	2,29	1,96	2,20
1.2.	Stanovništvu	7,55	14,45	7,21	13,60	8,43	15,31	8,41	14,53	7,67	13,31
1.3.	Ostalo	3,15	3,38	2,43	3,10	2,14	3,17	2,08	3,09	2,17	2,45
2.	Pon. kamatne stope na dugoročne kredite	4,84	5,87	4,63	5,57	4,52	5,39	4,58	5,46	4,14	4,94
2.1.	Privredi	3,79	4,11	3,46	3,73	3,55	3,83	3,45	3,70	3,22	3,48
2.2.	Stanovništvu	5,66	7,26	5,37	6,74	5,43	6,84	5,34	6,65	4,77	5,96
2.3.	Ostalo	3,79	3,98	3,16	3,32	3,11	3,33	3,94	4,51	2,82	2,95
3.	Ukupno pon. kamatne stope	3,69	4,32	3,34	3,98	3,09	3,59	3,29	3,86	3,07	3,61
3.1.	Privredi	2,99	3,24	2,58	2,90	2,49	2,71	2,45	2,68	2,32	2,57
3.2.	Stanovništvu	5,70	7,41	5,40	6,87	5,49	7,00	5,38	6,76	4,81	6,04
3.3.	Ostalo	3,32	3,53	2,57	3,14	2,47	3,22	2,34	3,29	2,39	2,62

Napomena: u pozicije 1.3., 2.3. i 3.3. - Ostalo, uključeni su krediti vladi i vladinim institucijama, krediti bankama i drugim finansijskim institucijama i ostali krediti.

Prosječne ponderisane NKS i EKS na depozite po periodima

- % -

R. br.	Opis	30.06.2018.		30.06.2019.		30.06.2020.		30.06.2021.		30.06.2022.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Pon. kamatne stope na kratkoročne depozite	0,30	0,29	0,33	0,32	0,35	0,35	0,20	0,20	0,16	0,17
1.1.	Privredi	0,45	0,45	0,67	0,67	0,41	0,41	0,45	0,45	0,19	0,19
1.2.	Stanovništvu	0,17	0,18	0,25	0,25	0,45	0,45	0,20	0,20	0,06	0,06
1.3.	Ostalo	0,31	0,29	0,31	0,30	0,32	0,32	0,16	0,16	0,18	0,18
2.	Pon. kamatne stope na dugoročne depozite	1,05	1,06	1,31	1,22	0,96	0,97	0,86	0,88	0,46	0,47
2.1.	Privredi	1,29	1,29	1,40	1,40	1,08	1,09	1,04	1,04	0,49	0,49
2.2.	Stanovništvu	1,10	1,11	1,34	1,17	0,98	0,99	0,82	0,84	0,50	0,51
2.3.	Ostalo	0,76	0,77	1,09	1,09	0,82	0,83	0,73	0,78	0,35	0,37
3.	Ukupno pon. kamatne stope	0,56	0,55	0,82	0,77	0,67	0,67	0,54	0,55	0,31	0,31
3.1.	Privredi	0,89	0,89	1,25	1,25	0,79	0,79	0,87	0,87	0,39	0,39
3.2.	Stanovništvu	0,91	0,92	1,16	1,02	0,89	0,90	0,70	0,71	0,38	0,39
3.3.	Ostalo	0,36	0,35	0,45	0,44	0,43	0,43	0,27	0,27	0,22	0,22

Napomena: u pozicije 1.3., 2.3. i 3.3. - Ostalo, uključeni su depoziti vlade i vladinih institucija, depoziti banaka i drugih finansijskih institucija i ostali depoziti.

PRILOZI ZA MIKROKREDITNI SEKTOR

Prilog 7 - Osnovni podaci o MKO u FBiH - 30.06.2022.

R. br.	Naziv MKO	Internet adresa	Direktor	Broj zaposlenih
1.	Mikrokreditno društvo CREDO CENTAR društvo sa ograničenom odgovornošću Mostar	www.credo-centar.ba	Bernard Stojanović	14
2.	Mikrokreditno društvo EKI d.o.o. Sarajevo	www.eki.ba	Almir Sultanović	191
3.	Mikrokreditna fondacija "EKI"	www.eki.ba	Esad Uzunić	171
4.	Mikrokreditno društvo IuteCredit BH d.o.o. Sarajevo	www.iutecredit.ba	Melika Hadžijamaković - Salihović	46
5.	Mikrokreditna fondacija "LIDER"	www.lider.ba	Džavid Sejfović	68
6.	Mikrokreditna fondacija "LOK" Sarajevo	www.lok.ba	Elma Čardaklija – Bašić	58
7.	Mikrokreditna fondacija "MELAHA" Sarajevo	www.melaha.ba	Jakob Finci	4
8.	Mikrokreditna fondacija "MI-BOSPO" Tuzla	www.mi-bospo.org	Safet Husić	203
9.	Mikrokreditna fondacija "MIKRA"	www.mikra.ba	Sanin Čampara	160
10.	Mikrokreditna fondacija "MIKRO ALDI"	www.mikroaldi.org	Omar Softić	34
11.	„PARTNER MIKROKREDITNA FONDACIJA“	www.partner.ba	Senad Sinanović	287
12.	"PRVA ISLAMSKA MIKROKREDITNA FONDACIJA"	www.mfi.ba	Edina Hadžimurtezić	9
13.	Mikrokreditna fondacija "SUNRISE"	www.microsunrise.ba	Samir Bajrović	177
UKUPNO				1.422

Prilog 8 - Zbirni bilans stanja MKF - 30.06.2022.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2021.	%	30.06.2022.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	45.096	8,9	35.215	6,8	78
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	27.865	5,5	27.957	5,4	100
1b)	Kamatonosni računi depozita	17.231	3,4	7.258	1,4	42
2.	Plasmani bankama	1.660	0,3	5.550	1,1	334
3.	Kredit	402.924	79,1	419.199	80,6	104
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	3.631	0,7	3.657	0,7	101
3b)	Neto kredit (3-3a)	399.293	78,4	415.542	79,9	104
4.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto	25.577	5,0	25.013	4,8	98
5.	Dugoročne investicije	33.888	6,7	34.388	6,6	101
6.	Ostala aktiva	3.652	0,7	4.199	0,8	115
7.	Minus: rezerv. na ost. stavke aktive, osim kredita	10	0,0	0	0,0	0
8.	UKUPNO AKTIVA	509.156	100	519.907	100	102
PASIVA						
9a)	Obaveze po uzetim kratkoročnim kreditima	16.141	3,2	16.895	3,3	105
9b)	Obaveze po uzetim dugoročnim kreditima	184.670	36,3	189.248	36,4	102
9c)	Obaveze po dospjelim kamata	1.115	0,2	1.119	0,2	100
10.	Ostale obaveze	25.488	5,0	24.425	4,7	96
11.	UKUPNO OBAVEZE	227.414	44,7	231.687	44,6	102
12.	Donirani kapital	48.098	9,4	48.098	9,3	100
13.	Osnovni kapital	3.696	0,7	3.696	0,7	100
14.	Višak prihoda nad rashodima	283.956	55,8	290.799	55,9	102
14a)	za prethodne godine	270.562	53,2	283.949	54,6	105
14b)	za tekuću godinu	13.394	2,6	6.850	1,3	51
15.	Manjak prihoda nad rashodima	55.078	10,8	55.381	10,7	101
15a)	za prethodne godine	54.954	10,8	55.078	10,6	100
15b)	za tekuću godinu	124	0,0	303	0,1	244
16.	Ostale rezerve	1.070	0,2	1.008	0,2	94
17.	UKUPNO KAPITAL	281.742	55,3	288.220	55,4	102
18.	UKUPNO PASIVA	509.156	100	519.907	100	102
VANBILANSNA EVIDENCIJA						
19.	Otpisani kredit	138.239		137.080		99
20.	Odobrena nepovučena kreditna sredstva od strane povjerilaca	9.270		5.885		63
21.	Komisioni poslovi	213		211		99
22.	Sudske tužbe, rješenja nadležnih organa koja su potencijalna obaveza MKO, a koja još nisu evidentirana u bilansnim evidencijama i sl.	400		400		100
23.	Ostalo (sve ostale vanbilansne stavke koje nisu obuhvaćene naprijed navedenim)	30.848		32.677		106

Prilog 9 - Zbirni bilans stanja MKD - 30.06.2022.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2021.	%	30.06.2022.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	19.829	10,7	13.508	7,5	68
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	19.579	10,6	13.258	7,4	68
1b)	Kamatonosni računi depozita	250	0,1	250	0,1	100
2.	Plasmani bankama	0	0,0	0	0,0	-
3.	Kreditni	160.441	87,0	163.256	90,8	102
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	2.888	1,5	3.612	2,0	125
3b)	Neto krediti (3-3a)	157.553	85,5	159.644	88,8	101
4.	Materijalna i nematerijalna imovina	5.151	2,8	4.815	2,7	93
5.	Dugoročne investicije	0	0,0	0	0,0	-
6.	Ostala aktiva	1.789	1,0	1.877	1,0	105
7.	Minus: rezervir. na ost. stavke aktive, osim kredita	0	0,0	0	0,0	-
8.	UKUPNO AKTIVA	184.322	100	179.844	100	98
PASIVA						
9a)	Obaveze po uzetim kratkoročnim kreditima	1.500	0,8	4.200	2,3	280
9b)	Obaveze po uzetim dugoročnim kreditima	121.238	65,8	111.809	62,2	92
9c)	Obaveze po dospelim kamatama	1.285	0,7	1.005	0,6	78
10.	Ostale obaveze	8.201	4,4	7.566	4,2	92
11.	UKUPNO OBAVEZE	132.224	71,7	124.580	69,3	94
12.	Donirani kapital	0	0,0	0	0,0	-
13.	Osnovni kapital	34.177	18,6	34.177	19,0	100
14.	Emisiona ažia	0	0,0	0	0,0	-
15.	Neraspoređena dobit (15a+15b)	7.566	4,1	12.809	7,1	169
15a)	prethodnih godina	6.614	3,6	12.142	6,7	184
15b)	tekuće godine	952	0,5	667	0,4	70
16.	Zakonske rezerve	4.214	2,3	5.569	3,1	132
17.	Ostale rezerve	6.141	3,3	2.709	1,5	44
18.	UKUPNO KAPITAL	52.098	28,3	55.264	30,7	106
19.	UKUPNO PASIVA	184.322	100	179.844	100	98
VANBILANSNA EVIDENCIJA						
20.	Otpisani krediti	11.232		13.500		120
21.	Odobrena nepovučena kreditna sredstva od strane povjerilaca	9.333		5.871		63
22.	Komisioni poslovi	0		0		-
23.	Sudske tužbe, rješenja nadležnih organa koja su potencijalna obaveza MKO, a koja još nisu evidentirana u bilansnim evidencijama i sl.	0		0		-
24.	Ostalo (sve ostale vanbilansne stavke koje nisu obuhvaćene naprijed navedenim)	11.383		16.261		143

Prilog 10 - Pregled osnovnih pokazatelja MKO u FBiH - 30.06.2022.

- 000 KM -

R. br.	Naziv MKO	Iznos aktive	Iznos bruto portfolija umanjn za odgođeni prihod po naknadama	Finansijski rezultat	Plasmani
1.	Mikrokreditno društvo CREDO CENTAR društvo sa ograničenom odgovornošću Mostar	3.697	3.428	136	2.205
2.	Mikrokreditno društvo EKI d.o.o. Sarajevo	165.717	148.890	3.033	55.392
3.	Mikrokreditna fondacija "EKI"	108.437	60.510	876	36.524
4.	Mikrokreditno društvo luteCredit BH d.o.o. Sarajevo	10.430	9.148	-2.517	6.854
5.	Mikrokreditna fondacija "LIDER"	29.486	26.705	237	12.657
6.	Mikrokreditna fondacija "LOK" Sarajevo	6.051	4.374	-49	2.151
7.	Mikrokreditna fondacija "MELAHA" Sarajevo	566	421	-183	94
8.	Mikrokreditna fondacija "MI-BOSPO" Tuzla	85.226	76.559	1.320	39.587
9.	Mikrokreditna fondacija "MIKRA"	57.993	49.001	554	26.415
10.	Mikrokreditna fondacija "MIKRO ALDI"	8.417	7.811	110	3.581
11.	„PARTNER MIKROKREDITNA FONDACIJA“	164.304	140.110	3.080	54.882
12.	"PRVA ISLAMSKA MIKROKREDITNA FONDACIJA"	2.407	1.996	-71	1.350
13.	Mikrokreditna fondacija "SUNRISE"	57.020	48.141	613	29.700
UKUPNO		699.751	577.094	7.139	271.392

Prilog 11 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO - 30.06.2022.

R. br.	Opis	MKO sa sjedištem u FBiH za period 01.01. - 30.06.2022.			
		Broj zaključenih ugovora	Isplate mikrokredita (u 000 KM)	Ponderisana NKS (prosječna) %	Ponderisana EKS (prosječna) %
1	2	3		4	5
1.	Kratkoročni mikrokrediti za:	21.477	28.282	20,22	28,75
1.1.	Uslužne djelatnosti	515	1.207	19,56	27,31
1.2.	Trgovinu	92	282	18,38	25,05
1.3.	Poljoprivredu	3.582	5.544	21,14	26,48
1.4.	Proizvodnju	59	181	18,80	25,33
1.5.	Stambene potrebe	1.702	3.202	19,10	23,82
1.6.	Nenamjenski - osnovne potrebe	10.128	12.003	20,90	32,07
1.7.	Ostalo	5.399	5.863	18,77	27,29
2.	Dugoročni mikrokrediti za:	50.920	243.110	18,71	22,47
2.1.	Uslužne djelatnosti	2.608	12.543	18,14	21,80
2.2.	Trgovinu	512	3.035	17,03	20,35
2.3.	Poljoprivredu	13.882	74.333	17,07	19,98
2.4.	Proizvodnju	328	2.142	16,85	19,89
2.5.	Stambene potrebe	11.627	71.130	18,30	20,95
2.6.	Nenamjenski - osnovne potrebe	10.021	38.143	20,72	25,18
2.7.	Ostalo	11.942	41.784	19,74	27,51
3.	Ukupni mikrokrediti	72.397	271.392	18,86	23,13

Prilog 11a - Uporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za MKO

- % -

Prosječne ponderisane NKS na:	01.01.-30.06.2018.	01.01.-30.06.2019.	01.01.-30.06.2020.	01.01.-30.06.2021.	01.01.-30.06.2022.
Kratkoročne mikrokredite	20,20	21,26	20,62	20,28	20,22
Dugoročne mikrokredite	19,66	19,29	19,02	19,45	18,71
Ukupne mikrokredite	19,74	19,58	19,22	19,56	18,86
Prosječne ponderisane EKS na:	01.01.-30.06.2018.	01.01.-30.06.2019.	01.01.-30.06.2020.	01.01.-30.06.2021.	01.01.-30.06.2022.
Kratkoročne mikrokredite	27,00	29,83	31,87	30,60	28,75
Dugoročne mikrokredite	23,34	22,98	23,13	23,63	22,47
Ukupne mikrokredite	23,92	23,99	24,23	24,52	23,13

Prilog 12 - Zbirni bilans uspjeha MKF - 30.06.2022.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Za period 01.01. - 30.06.2021.	%	Za period 01.01. - 30.06.2022.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	38.365	90,1	40.719	90,6	106
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	3.840	10,8	3.670	9,5	96
3.	Neto prihodi od kamata i sličnih prihoda (1. - 2.)	34.525	81,1	37.049	82,5	107
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	3.674	8,6	3.533	7,9	96
5.	Operativni rashodi	29.083	81,6	31.372	81,6	108
	OSTALI POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
6.	Ostali poslovni prihodi	551	1,3	666	1,5	121
7.	Ostali poslovni rashodi	210	0,6	411	1,1	196
8.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	1.934	5,4	2.377	6,2	123
9.	Višak/manjak prihoda nad rashodima prije oporezivanja (3.+4.-5.+6.-7.-8.)	7.523		7.088		
10.	Porez na višak prihoda nad rashodima	586	1,6	601	1,6	103
11.	Neto višak/manjak prihoda nad rashodima (9.-10.)	6.937		6.487		

Prilog 13 - Zbirni bilans uspjeha MKD - 30.06.2022.

- 000 KM -

R. br.	Opis	Za period 01.01. - 30.06.2021.	%	Za period 01.01. - 30.06.2022.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	PRIHODI I RASHODI PO KAMATAMA					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	15.150	97,6	16.540	97,1	109
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi	3.175	20,9	3.618	22,1	114
3.	Neto prihodi od kamata i sličnih prihoda (1. - 2.)	11.975	77,2	12.922	75,9	108
	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi	268	1,7	383	2,3	143
5.	Operativni rashodi	8.745	57,7	9.486	57,9	108
	OSTALI POSLOVNI PRIHODI I RASHODI					
6.	Ostali poslovni prihodi	99	0,7	103	0,6	104
7.	Ostali poslovni rashodi	38	0,3	125	0,8	329
8.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	2.832	18,7	2.793	17,1	99
9.	Dobit/gubitak prije oporezivanja (3.+4.-5.+6.-7.-8.)	727		1.004		
10.	Porez na dobit	359	2,4	352	2,1	98
11.	Neto dobit/gubitak (9.-10.)	368		652		

PRILOZI ZA LIZING SEKTOR

Prilog 14 - Osnovni podaci o lizing društvima u FBiH - 30.06.2022.

R. br.	Naziv lizing društva	Internet adresa	Direktor	Broj zaposlenih
1.	MOGO d.o.o. Sarajevo	www.mogo.ba	Maja Nura	8
2.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo	www.porscheleasing.ba	Dejan Stupar	24
3.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	www.rlbh.ba	Maja Jurčević	44
4.	„SCANIA LEASING BH“ društvo sa ograničenom odgovornošću	www.scania.com/ba	Damir Slipičević	7
5.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	www.s-leasing.ba	Elma Hošo	24
UKUPNO				107

Prilog 15 - Zbirni bilans stanja lizing društava - 30.06.2022.

- 000 KM -

R. br.	Opis	31.12.2021.	%	30.06.2022.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	AKTIVA					
1.	Novac i novčani ekvivalenti	4.391	1,2	6.863	1,7	156
2.	Plasmani bankama	8.240	2,2	3.317	0,8	40
3.	Potraživanja po finansijskom lizingu, neto (3a-3b-3c-3d)	290.647	77,8	314.507	76,8	108
3a)	Potraživanja po finansijskom lizingu, bruto	318.640	85,3	344.812	84,2	108
3b)	Rezerve za gubitke	5.681	1,5	5.240	1,3	92
3c)	Odgođeni prihodi po osnovu kamata	21.996	5,9	24.732	6,0	112
3d)	Odgođeni prihodi po osnovu naknada	316	0,1	333	0,1	105
4.	Potraživanja od supsidijarnih lica	0	0,0	0	0,0	-
5.	Materijalna i nematerijalna imovina, neto (5a+5b-5c-5d)	64.259	17,2	76.282	18,6	119
5a)	Materijalna i nematerijalna imovina - vlastita sredstva	3.869	1,0	3.851	0,9	100
5b)	Materijalna i nematerijalna imovina - operativnog lizinga	86.199	23,1	101.269	24,7	117
5c)	Ispravka vrijednosti - vlastita sredstva	2.312	0,6	2.433	0,6	105
5d)	Ispravka vrijednosti - operativni lizing	23.497	6,3	26.405	6,4	112
6.	Dugoročne investicije	368	0,1	370	0,1	101
7.	Ostala aktiva (7a+7b+7c)	5.831	1,5	8.217	2,0	141
7a)	Zajmovi, neto (7a1-7a2)	0	0,0	0	0,0	-
7a1)	Zajmovi (dospjela potraž.+ nedospjela glavnica)	0	0,0	0	0,0	-
7a2)	Rezerve za zajmove	0	0,0	0	0,0	-
7b)	Zalihe	828	0,2	890	0,2	107
7c)	Ostala aktiva	5.003	1,3	7.327	1,8	146
	UKUPNA AKTIVA	373.736	100	409.556	100	110
	PASIVA					
8.	Obaveze po uzetim kreditima, neto (8a+8b-8c)	336.293	90,0	365.478	89,2	109
8a)	Obaveze po kratkoročnim kreditima	11.679	3,1	13.545	3,3	116
8b)	Obaveze po dugoročnim kreditima	324.767	86,9	352.173	86,0	108
8c)	Unaprijed plaćeni troškovi i naknada	153	0,0	240	0,1	157
9.	Ostale obaveze	7.957	2,1	9.072	2,2	114
	UKUPNO OBAVEZE	344.250	92,1	374.550	91,4	109
10.	Osnovni kapital	16.827	4,5	16.674	4,1	99
11.	Rezerve	7.818	2,1	12.076	3,0	154
12.	Akumulirana dobit/gubitak	4.841	1,3	6.256	1,5	129
	UKUPNO KAPITAL	29.486	7,9	35.006	8,6	119
	UKUPNO PASIVA	373.736	100	409.556	100	110
	Otpisana potraživanja (početno stanje)	21.020		6.957		33
	Novi otpis (+)	589		318		54
	Naplata (-)	559		391		70
	Trajni otpis (-)	14.093		82		1
	Otpisana potraživanja (krajnje stanje)	6.957		6.802		98
	Ostala vanbilansna evidencija	99.593		75.489		76

Prilog 16 - Pregled osnovnih pokazatelja lizing društava u FBiH - 30.06.2022.

- 000 KM -

R. br.	Naziv lizing društva	Bilansna suma	Potraživanja po finansijskom lizingu	Neto stanje sredstava datih u operativni lizing	Finansijski rezultat	Plasmani
1.	MOGO d.o.o. Sarajevo	982	397	0	-225	0
2.	PORSCHE LEASING d.o.o. Sarajevo	173.824	108.308	58.888	2.425	52.517
3.	RAIFFEISEN LEASING d.o.o. Sarajevo	116.007	99.956	9.195	1.542	33.424
4.	„SCANIA LEASING BH“ društvo sa ograničenom odgovornošću	3.507	844	0	-141	824
5.	SPARKASSE LEASING d.o.o. Sarajevo	115.236	105.002	6.781	1.137	31.054
UKUPNO		409.556	314.507	74.864	4.738	117.819

Prilog 17 - Zbirni bilans uspjeha lizing društava - 30.06.2022.

- 000 KM -

R. br.	Opis	01.01. - 30.06.2021.	%	01.01. - 30.06.2022.	%	Indeks (5/3)
1	2	3	4	5	6	7
	Finansijski prihodi i rashodi					
1.	Prihodi od kamata	6.639	35,1	7.191	35,1	108
1a)	Kamate na plasmane bankama	44	0,2	64	0,3	145
1b)	Kamate po finansijskom lizingu	5.688	30,1	6.105	29,8	107
1c)	Naknade (za obradu lizing zahtjeva itd.)	436	2,3	501	2,5	115
1d)	Ostali prihodi po kamatama	471	2,5	521	2,5	111
2.	Rashodi po kamatama	2.058	12,4	2.359	15,0	115
2a)	Kamate na pozajmljena sredstva	2.018	12,2	2.297	14,6	114
2b)	Naknade za obradu kredita	39	0,2	61	0,4	156
2c)	Ostali rashodi po kamatama	1	0,0	1	0,0	100
3.	Neto prihodi od kamata	4.581	24,2	4.832	23,6	105
	Operativni prihodi i rashodi					
4.	Operativni prihodi	12.294	64,9	13.292	64,9	108
4a)	Naknade za izvršene usluge	1	0,0	0	0,0	0
4b)	Naknada za operativni najam	9.393	49,6	10.944	53,4	117
4c)	Prihod od prodaje lizing objekta	0	0,0	0	0,0	-
4d)	Ostali operativni prihodi	2.900	15,3	2.348	11,5	81
4d)1	Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	222	1,2	384	1,9	173
4d)2	Prihodi od opomena	11	0,0	9	0,0	82
4d)3	Ostalo	2.667	14,1	1.955	9,6	73
5.	Operativni rashodi	12.249	73,6	13.576	86,2	111
5a)	Troškovi plata i doprinosa	2.349	14,1	2.611	16,6	111
5b)	Troškovi poslovnog prostora	6.171	37,1	6.928	44,0	112
5c)	Ostali troškovi	3.729	22,4	4.037	25,6	108
6.	Troškovi rezervi za gubitke	2.322	14,0	-190	-1,2	-8
7.	Dobit prije poreza	2.304		4.738		206
8.	Porez na dobit	0	0,0	0	0,0	-
9.	Neto dobit/gubitak	2.304		4.738		206

Prilog 18 - Pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu -
30.06.2022.

R. br.	Opis	Za period 01.01. - 30.06.2022.			
		Broj ugovora	Iznos finansiranja (000 KM)	Pond. NKS %	Pond. EKS %
1	2	3	4	5	6
1.	Kratkoročni lizing ugovor prema predmetu lizinga:	7	530	3,89	8,74
a.	Putnička vozila	5	418	4,03	9,60
b.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	2	112	3,36	5,52
c.	Mašine i oprema	0	0	0,00	0,00
d.	Nekretnine	0	0	0,00	0,00
e.	Ostalo	0	0	0,00	0,00
1.1.	Kratkoročni lizing ugovor prema korisniku lizinga:	7	530	3,89	8,74
a.	Pravna lica	6	431	3,76	5,87
b.	Preduzetnici	0	0	0,00	0,00
c.	Fizička lica	1	99	4,50	21,22
2.	Dugoročni lizing ugovor prema predmetu lizinga:	1.955	101.865	3,75	6,44
a.	Putnička vozila	1.324	58.898	3,78	6,76
b.	Vozila za obavljanje djelatnosti (terenska i putnička)	495	30.719	3,65	6,18
c.	Mašine i oprema	132	12.129	3,88	5,45
d.	Nekretnine	2	96	4,50	7,93
e.	Ostalo	2	23	5,66	31,50
2.1.	Dugoročni lizing ugovor prema korisniku lizinga:	1.955	101.865	3,75	6,44
a.	Pravna lica	1.729	93.034	3,71	5,71
b.	Preduzetnici	76	2.945	3,87	6,63
c.	Fizička lica	150	5.886	4,44	17,91
	Ukupno (1+2)	1.962	102.395	3,75	6,45

Prilog 18a - Uporedni pregled prosječnih ponderisanih NKS i EKS za ugovore o finansijskom lizingu

- % -

R. br.	Opis	30.06.2018.		30.06.2019.		30.06.2020.		30.06.2021.		30.06.2022.	
		NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS	NKS	EKS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Kratkoročni lizing ugovori:	4,60	12,16	8,93	17,98	4,12	8,34	3,80	6,37	3,89	8,74
1.1.	Pravna lica	4,49	8,51	3,13	5,53	4,12	8,34	3,80	6,37	3,76	5,87
1.2.	Preduzetnici	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.	Fizička lica	5,82	51,36	33,04	69,75	0,00	0,00	0,00	0,00	4,50	21,22
2.	Dugoročni lizing ugovori:	4,31	6,84	6,47	9,96	4,05	7,01	3,91	7,14	3,75	6,44
2.1.	Pravna lica	4,26	6,14	4,05	5,88	3,97	6,21	3,84	6,31	3,71	5,71
2.2.	Preduzetnici	5,25	7,59	4,90	6,91	4,80	7,76	3,93	5,74	3,87	6,63
2.3.	Fizička lica	5,02	19,11	25,74	42,68	4,84	18,00	4,79	18,47	4,44	17,91
	Ukupno	4,31	6,86	6,48	10,01	4,05	7,02	3,91	7,14	3,75	6,45

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

IZDAVAČ

**AGENCIJA ZA BANKARSTVO
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

**Zmaja od Bosne 47b
71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
Tel. +387 33 72 14 00
Faks +387 33 66 88 11
Internet stranica: www.fba.ba
e-mail: agencija@fba.ba**